. Bat. Gen.
44 VT.
A

door
Ragoet
overgeschrikt

Hs. K.B.G.
Versch. talen
No. 114
Deel 1.

Bib.id : 0060-110700471 41
Item.id : 00001979 717

Amàèdolà. I.

Si Burutši me moj ija mòdri.	Si Burutši pergi ija mandi.
Me mànawuɫli ija wòdri,	Tempe kembali ija dari mandi,
irugi hörõ n'ewali,	dia sampai ditengah halaman,
dšumadào ija tow, ibidši	duduk ija dibawah, digulungnja
n' àfè n' ija.Sè mõjè mànarinari ba	sirih.Datang hĕlang, manarinari di
dalu banuwa. Imanè Burutši:	awangawang.Berkata Burutši:
"hàdijà mena, tàfàlali nahià ità"	~~"Bagimana, bertukar tempat~~ "Bagimana,
	kalau kita bertukar tempat kita"
Imanè mõjè:"Lau"	Berkata mojo(hĕlang):"Baiklah"
Fahatõ ira, imanè mõjè:	Dia berdekatan, kata hĕlang :
"Ha dšè wa àrõrõw ba dõdõw dràvè?"	"mengapa kamu hiba hati pada saja?"
I,wavõ si Burutši:	Mendjawab si Burutši:
"Ò wöghi dšrugu ba wànàšiè sèni bawi,	:"Pĕdis djari saja, kĕna garam
	menerehnereh garam daging babi,
vö domè, ba hè bà wanidšimidši àfè domè	makan tamu, dan membikinbikinsirih
	tamu.
Abötšu dšurugu bà bètšuwà.	Habis pĕtjah djari saja, kĕna kapur.
Söghi tàfàlalini ità"	Baik kita bertukar tempat kita"
Idõni bu n'ija mõjè, idõni	Dia tjabut bulunja hĕlang, dia tjabeet
göj bu n'ija si Burutši,	pula rambutnja si BUrutši,
ibè bu mõjè,	dikasih rambut hĕlang,
ibè mõjè bu n'ija dši Burutši.	dia kasih hĕlang bulunja pada si
	Burutsi.
La fàlalini ira èsà àdrõ.	Lalu dia orang berganti waktu itu.
Fàèma fàlàgha irà àdrõ,	Samasama dija bersumpah,
imanè mõjè ghõ dši Burutši:"Jav	kata helang pada siBurutši:"Saja
àlàgha ghöu,	sumpahkan kamu,
~~draugõ tèbali mõjè,~~ na lõ tèbali dràugõ mõjè"	kalau kamu tidak djadi hĕlang"
Si Burutši tèbali mõjè.	Si Burutši mĕndjadi hĕlang.
Aèna fàlàgha dši Burutši, imanè:	Baru mĕnjumpah si Burutši, katanja:
"Javàlàgha ghöw, mõjè,	"Saja sumpahkan hĕlang,
na lõ tèbali dràugõ si Burutši"	kalau kamu tidak djadi si Burutši"
Tèbali si Burutši màè mõjè no.	Djadi si Burutši tadi hĕlang.

Fàbali ira àdrö, humèbò mèjò.	Sudah itu bĕrtjĕrailah keduanja, tĕrbanglah hĕlang.
Fàlàgha dši Burutši ghẽ mèjò:	Bersumpah pula si Burutši pada jang djadi hĕlang:
"Jaʼ àlàgha ghöu , na tèna niʼènata göʼ,	"saja sumpahkan kamu, kalau kamu tidak makan makanan jang beleem masak,
na tèna ni hagõhagõ dràugõ,	dan kalau tidak kamu dihalauhalau orang,
na tèna fèluʼa göʼ"	dan kalau tidak jang ditjuri kamu makan"

Màèdomàèdo drùàlawè, one dšalawà, si lõ söghi ʼamuwata, seluʼàluʼà sànagõnagõ.	Umpama perampuan anak Salawa, jang tidak baik kelakuan, jang makan makanan kawannja, jang mentjuratjuri.
Si lõ màmèdrèdrònò li drèna n'ija, si lõ màmèdrèdrònò fètsü dšèwöli jaija.	Jang tidak mendengar kata lakinja, Dan jang tidak mendengar (mengadjaran) martuanja baik lakilaki atau perampuan.

Nitšunõ Samura Laʼimbà, madò Dehalawà.

Doliga. 5/4-1924.

2.

Sè ràdšò ihalõ dši Burutši, ìehè bàomo n'ija, ibè ʼö wàghe, ibè ʼö bawi,	Ada Radja ambil si Burutši, dia bawa di rumahnja, dia kasih makan nasi, dia kasih makan babi,
ibè ʼö gatè bawi, lõ ia.	di kasih ati babi, dia tidak makan.
~~[illegible]~~	
Imanè ràdšò: "Hana wa lõ mànà ʼö.	Berkata radja: "Mengapa tidak mahu makan"
Imanè si Burutši: "Se gögu sèfètšu ghẽ n'imagu"	Kata si Burutši: "Ada makanan saja, jang berdering dari mak"
Samudša maʼöghẽ, ifaʼcheʼö gö n'ija ina n'ija, imanè ba dšinènè n'ija: "Bèi ja mèferomaʼö ghẽ ràdsè, na ia" "Ja mua ba dgègèmègömi"	Pada suatu hari, dikirim oleh maknja makanannja, katanja pada suruhannja itu: Djangan dia kasih lihat pada radja, kalau dia makan" Dia makan waktu kelamkelam"

Sè dšèlehè gë n'ija,	Datanglah jang membawak makanannja,
iạ ba dšègömigömi.	dia makan dimana jang kĕlamkĕlam.
Ifèdrènèdrònè ràdšo, imanẹ:	DI dengardengar radja, katanja:
"Hana òfötšufâtšu?"	"Mengapa berdĕringdĕring?"
Maẹsè ràdšè, isului, ifạigi:	Bangunlah radja, sullh dengan api, kalihatan
ne fawaha gi'ò: sighõ(te'u).	sudah bertjabang ekor: tikus.
Imanẹ ràdšè: "Bạè kạè ghëu,	Kata radja: "Terlalu sekali kamu.
'ömọ. ine sòfètšu ha ghẽ n'inau,	makananmu tadi jang bĕrdĕringdĕring dari makmu,
àdọ lõ 'ọạ wöfẽ gögu	dari itu kamu tidak makan apa matjam ąjng saja makan,
fa'àlàgha dràugõ, hana 'ọạ dài bài.	terlalu sekali kamu, mengapa kamu makan tai"
I'ehè bö'ötõ, ba isilù dši Burutši,	Lalu dia pegang tangan, dia belah si Burutši,
itšibè'õ ràdšè dši tàbạì,	dia buang jang sebelah
ba hàḇò màfi ba gàḇölõ.	airusuk rumah jang di sebelah kanan.
Imanẹ: "Ja'àlàgha ghöw,	Dia kata: "Biar kamu
na lõ tèbali dràugõ 'àrawi,	djadi kutjing hutan,
na lõ 'õ'ạ, bu gö.	kamu makan, makananmu dengan bulunja"
Itšibò 'õ dši tàbạì,	Dibuwang jang seblah si Burutši itu,
màfi ba dàkera,	jang seblah keri,
imanẹ: "Ja'àlàgha ghöw,	dia berkata: "Biar kamu,
na. lõ tèbali dràugõ màò,	ajadi kutjing,
awạì göw: sighõ,	itu kamu punja makanan; tikus,
sagötọ jạ'ugõ ba guli danõ"	saumur hidup diatas dunia"

Amàèdolà dràene na lõ màna;	Umpama anakanak jang tidak suka makan
sè göw sòfêtšu dania ghë n'inau"	dibilang padanja: "Ada kamu punja makanan jang bĕrdĕringdĕringnanti pada kamu"

Ni tšunõ Gàiḇöwẽ, madò Dehalawà. Huruna	Ditjeritarakan Gàibëwẽ, madè Dehalawa.

II/4-1927

Laọ̀si, sögha, böhõ, nagò.

Fahuhuwò ira n., s., b., l., daöfa ira;

humèdò ira: "Mòfanõ ita mahèmolu!"

Lamanẹ̀: "He lumalõ ita?" ~~[illegible]~~

Imanẹ̀ sögha: "Mõ~~j~~j ita manusuli (manàị~~j~~ 'urà.)

Lamanẹ̀: "Hàta n'awõ n'omo?"

Lamanẹ̀: "Nagò n'awõ n'omö!"

Mòluwò mòfanõ s., mòfanõ b., mòfanõ laọ̀si.

Ṣò nadojà, ifòndròndrònò.

Maọ̀sò nagò, irinò wàghè.

A sòsò wàghè nomõgẹ, mõj jomo nadojà.

Imanẹ̀ nadojà: "Tjuani ghõgu, nagò!"

Imanẹ̀ nagò: "Làu, tšuwà; na ~~[illegible]~~ möj'õ jomo, böj a wàghè!" Imanẹ̀ nadojà: "Làu!"

~~[illegible]~~. Ilimò nagò, àfu latšuani ghõ n'ija.

Latšuani ghõ n'ija nagò; mõj ija jomo nadojà, ira'u nagò, ifàfatõ gahè;

itšibò'õ bầèrò n'omo nagò,

awêna iạ wàghè nadojà.

Awêna mòfanõ nadojà.

~~[illegible]~~

Aghömi, mànawuli ndra sögha, mànawuli ndra böhõ, mànawuli ndra laọ̀si.

Lamanẹ̀: "He, nagò, tšuani ghöma!"

Imanẹ̀: "Jạè ndràu, furi, mo ifàfatõ gahègu nadoja. Imanẹ̀ nagò: "mo iạ nadojà göda fàghè!"

Imanẹ̀ sögha, ba böhõ, fàuma laọ̀si: "Hàta n'awõ n'omo mahèmolu!"

Lamanẹ̀: "Ba sögha!"

Mòluwò mòfanõ laọ̀si, nagò ba böhõ.

Irinò wàghè zuj sögha. Àsòsò wàghè, mõj itarogõ nadojà bà nài n'omo.

Imanẹ̀ nadojà: "He sögha, tšuani ghõgu!"

Imanẹ̀ sögha: "Bõj a göma fàghè, uusu drögõ na~~[illegible]~~ 'õạ."

Imanẹ̀ nadoja: "Làu, lõ 'uạ".

Pelandoek, babihoetan, Roesa, Naga,

Bitjaralah, n. s. b. l. keampatnja,

Bosok hari kita akan berdjalan,

Kita pergi kemana.

Kata babihoetan kita pergi menangkap oetang

Siapa jang djaga roemah.

Naga jang djaga roemah.

Waktoe berdjalan s. b. dan pelandoek.

Dateng nadoja dija intep-intep

Itšuani ghõ n'ija sögha.

Iràᵞu sögha nadojà, ifàfatõ gahė zuj,

itšibòᵞõ bạèro n'omo sögha,

ią wàghė nadojà, mòfanõ nadojà.

λghömi, mànawuli ndra böhõ,

mànawuli ndra nagò, fạuma làǫsi.

Lamanȩ: "He sögha, tšuani ghöma.

Imanȩ sögha: "Jąė ndràu furi,

mo ifàfatõ gahėgu nadojà!"

Imanȩ sögha, ba nagò fạuma làǫsi:

"Hàta n'awõ n'omo mahèmolu!"

Lamanȩ: "Böhõ!"

Mòluwò mòfanõ làǫsi, nagò ba sögha.

Ironò wàghė zuj böhõ. λsòsò wàghė,

mőj itarogě nadojà bà nài n'omo.

Imanȩ nadojà: "He böhõ, tšuani ghõgu!"

Imanȩ bòhõ: "Bőj a góma fàghė."

Imanȩ nadojà: "Làu, lõ ᵞuą!"

Itšuani ghõ n'ija böhõ.

Iraᵞu böhõ nadojà, ifàfatõ gahė zuj,

itšibòᵞõ bạèro n'omo böhõ,

ią wàghė nadojà, mòfanõ nadojà.

λghömi, mànawuli ndra sögha,

mànawuli ndra nagò, fạuma làǫsi.

Lamanȩ: "He böhõ, tšuani ghöma!"

Imanȩ böhõ: "Jaė ndràu, furi!"

Lamanȩ: "Kàu ghöw, böhõ;

hanõ ią göda fàghė nadojà;

ebuwà ndrạugõ böhõ, hanõ

ᵞõbȩ göda fàghė ghõ nadojà?"

Imanȩ böhõ: "Iràᵞu dràu, mo fàfatõ gahėgu!"

Lamanȩ: "Hàta n'awõ n'omo mahèmolu!"

Lamanȩ: "làǫsi!" Imanȩ làǫsi: "Làu!"

"Mėndruwa djagạì dràu, mo idõidõ;

ebuwa mį ba m(a) awàj ią

nadojà góda fàghė.

Mòluwò mòfanõ sögha,mòfanõ böhõ,
mòfanõ nàgò.
Iạgõ n'awõ n'omo làọsi.Ihalõ uwė làọsi;
ifoefọė,ahono ifọe,irinò wàghė.
Mọj nadojà.Imanẹ nadojà:
"Tšuani ghõgu,làọsi!"
Imanẹ:"Làu,tšuwa,mo urinò waghė,a dania!"
Umusò dödõ nadojà,mòböwõ làọsi.
I tšuani làọsi ghõ nadojà.
Imanẹ làọsi:"Dania màna,Tšuwà;
da tafàidogõ söghi dania!"
Imanẹ nadojà:"Làu,ʸuạ wàghė dania!"
Imanẹ làọsi:"Làu!"
Ifaidogõ n'uwė ba balõ duhi nadojà,
ifasöghi simanẹ niạsa.
Ilalàu ba daʸịo niàsa.
Mo afönu niàsa daʸịo awõ gahė,
awöna iwạõ ịaọsi!"A wàghė,tšuwà!"
Imanẹ nadojà:"Aföghõ,làọsi;ha uwisa wẹạ?"
Imanẹ ghõ nadojà làọsi:"Ufàfatõ wọ̃j gahėmọ̆!"
Ifàfatõ gahė fạuma taʸiò,
itšibòʸõ bạèrò n'omo nadojà.
Àghömi mànawuli ndra böhõ,
mànawuli ndra nagò,mànawuli ndra sögha.
Lamanẹ:"He làọsi,tšuani ghöma!"
Imanẹ làọsi:"Jaė ndrạò,jomo;
lõ si matė dràu,ài,mifạigi tõ nadojà,
mo(ʸu) tšibòʸõ bạèrò n'omo,
mo fàfatõ gahė awõ daʸịjò!"
Fajahowu sögha fâuma böhõ fâuma nagò:
"Jahọwu dràugõ,làọsi.
Jaė göda fàghė jomo,lõ niạ n'ija!"
(lõ iâ n'ija).

Verteller: Fòhaghi. Hilibö̱wõ. Zea.

1) [illegible]

2) ö'ö – [illegible]

3) [illegible]

4) [illegible]

5) [illegible] nagö.

6) [illegible]

7) [illegible]

8) [illegible]

4.

Nịha.Ba mo möj mõnànǫ̃:fàghė.

Larinò gǫ́ra fạghė.

Ama n'ija mo möj mõnànǫ̃.

Oj ịa ÿõra fàghė.

Sòǫ̃ [illegible] dra'ama n'ija.

Ja mobi ono n'ija.

Ono n'ija, ihalõ bowoà, ibǫ̀ ba delậu n'ija;

ihalõ sà'ǫrà, ibǫ ba bagi n'ija;

ihalõ haru, ibǫ furi n'ija;

molǫj, iröj n'ama n'ija,

mõj ba hògu geu,

ma tòbali, ba mõj baė.

Iwaõ ghõ n'ama n'ija:"ögku sêghulà,

ögku gowi, ögku gàè,

na mikàkạuni, idsõ ba delạu, bowoà;

idsõ, ba bagị, sà'ǫrà; idsõ furi!haru;

na mikàkạòni, aǫj ubệ sinànõ?

5.

Sögha, böhǫ̃, làǫja, làǫsi.

Fahuhuwò s.b.l."Hàta siagõ omo":"Làǫsi!"

Kàkàloà mõj bàomo, iwa'õ làǫsi:"Bõj agõ drà, kà'agu!"

Iwa'õ làǫsi:"Haõ niàsà!"

Iniàsà kgahė, iniàsà dàna.

Aghömi sò sögha, sò bõhõ, sò làǫja.

"Hàijạ sò ii bàrõ batõ,"iwa'õ s.b.l.

Iwa'õ l."kàkàlǫà, iạ gömǫ̇ kàkàlǫà!"

Mã[illegible] aǫj sò s.b.l., lahalõ fòdradru, lafahõ kàkàlǫà.

Kàkàlǫà matė, mamǫ̃j salõsöghi.

Helpers:Fàdanibõwõ, Siulu Hifò. Bawõmataluwò.

6.

Ontstaan der sterrebeelden:"(fele)sara" (zevengesternte)en "si tölu"(Jacobsstaf).

Er waren eens een man en vrouw met elf kinderen. Op zekeren dag gingen de kinderen naar het veld(owi):

Àghömi ira ba n'owi.
Isòfusòfu ira amara ba omo, imanẹ:
"Hanõ wa sò draonggu!"
Ba sò ira matọ̃, àghömi.
Ba fasòsò n'ama n'ija ba ina n'ija,
ba fabalõ draono n'ija no me maẹ.
Ba itaba tuturu n'ono n'ija siʼaʼa.
Ba mo mòfanõ n'ono n'ija si feledsara no maẹ.
Ba ahilusõ suj ba dõdọra.
Ba lafuli, latètè ama n'ija abwõ n'ina n'ija,
ba sãmõsa dsawujura.
Larugi ba bwòndrege banuwa, ba mõj lawa ba banuwa.
Ba lawaʼõ ghõ n'amara: ba ghõ n'inara, la manẹ̀:
"Sara bwalahọ̀ draga, tàndra ilaila dröfi ba bwanànõ fàghè.
Die vader, moeder en slaaf bleven steeds achter en vormen de Jacobsstaf.

Centraal-Nias.

7.

Sahò; oj iạ niha; sò towitowi, iwaʼõ ghõ dzahò:
"Na màọ̃ghõ, fạigifạigi luwò!"
Ifạigifạigi šiwà nàluwò.
Towitowi iạ buwà latò, fàbuw̃à matà,
ibẹ ba ubuubu, idšilọj matà dzahò towitowi;
lõnà idširà hlumõ, àndrọ̃
iràʼu lumõ sòlohè sulu.

Bawõmataluwò.

8.

Làkojà, Làköri, àma; ina n'ija, SiboloŜikàtši,
mo mõj ba gowi, ma irọ̃j ono n'ija bàomo.
Irugi ba gowi, ihalõ laɣ ịdšu,
idòrò ḅàòmò, ibộ ghõ n'ònò n'ija.
Mòluwò mahèmolu, mòfanõ ònò n'ija,
mõj fàghöjõ.
SiboloŜikàtši ihalõ bàlathu, ibòtò làɣ ịdsu.
Sò n'ònò n'ija, mòrọj baŝwali, mõj bàòmò:
"Hạigà sò ghõgu làɣ ịdšu?"
Iwaɣõ. Sibolo: "Mà ubòtò, mà ɣuạ, ɣudòrò
fànalị màhèmolu!"
Mòfanõ ira, mõj ba gowi, lõna laɣ ịdšu,
me mo mànabwuli.
Ilàu mòɣẹ ònò n'ija, ma lõna aja n'ija, laɣ ịdšu;
ighulu jaǧ ba batõ;
tòbini dòfu bagị.
Iwaɣõ ghõ n'ama n'ija: "Haiõ figà, dòbuwà,
be dràu bàka, fàlagõ dràò tow ba gelea!"
Šiwà nàluwò; thubu tànömõ sàiötõ,
töiu bòni ifabuà ama n'ija, ibê ba bawagöii,
mê šiwà fàghe, mòwuà, ilàu ama n'ija.
Ja íja: "Sêghuià; laferaõ: fanighà; lele: ɣö manu;
lölö, ɣö bawi; fanighà, fàdru, na àghömi;
w̃ê gõlöbu ɣö sàghömõ; bulumiò halõhalõ bɛɣelõ sàghömõ;
wuuwuu, latajà ghõ kàföghà;
sigàru labòtò, aja n'ono kàföghà;
buluhàghi, fanu ɣà bawi;
labê tõ behelõ,
lahalõ bulumiò, ɣere, iöhõ bagi niha;
ihalõ suj bulumiò ɣere, fànubà, bawi,
itabà bu bawi, ibê ghõ kàföghà;
ɣö gere; delàu bawi; ɣö kàföghà; bu.

Bawõmatatuwò

Nihà abêtò;mathuono tòbai. Matò.
Beghu n'ijà ifàlàghisi nihà.
Ba sò dödõ, iàdrõ aja n'ijà.
Idšidšigà nihà;nihà irurusi
bulu nufò manu;àrörõ Màtšiànà,
ihalõ bulu nufò manu,
iàmbàinà ẅàna ẅà,idöli bu n'ijà,ibõ ghõ nihà,
ihalõ n'öri,ibõ ghõ nihà;
mõj mànagõ nihà,itörõ lubòlubò,
ma mörõ sò omo,ihochòõ:sò aja bu beghu, Lahawò!
„haigà sò gànàẅadà";itemà sifòrõ,
sò ba dàbölà,lõnà fànuwani;
iwàẅõ si förõ:"sò ba döwà!"
Mòluwò màhèmolu,ìàluj,haigà sò gànàẅadà;
i têmà ònò n'ijà:ma latagõ.
Màosò n'ina n'ijà,iòturagõ ghõ dšiulu.
Ifàudru ghõ siẅilà siulu,
iwàẅõ:"Ma latagõ gànàẅà bànuwadà!"
Iwàẅõ siẅilà:"Tàlàu ba manu!"
Lalàu ba manu,lõna ibörõ,
sò aja bu beghu.
Àurõ ibörõ, tanõ beghu.
Mòluwò màhèmolu,mòfanõ jaõ,
mõj ba benuwà;mànabwuli,mudri,
ma àruru n'aja n'ijà;
Mòluwò màhèmolu lalàu ja ba manu,
ma alàu ja,ba laràu ja nihà,
laböbõ,lawaẅõ he fàtuwò;
mo mõj bunu,lafèsu ~~[illegible]~~ nògu ba drahà geu.
Tebài labõ ba hàsi,gàù ba iàòwò.
Beghu n'ijà mõj beghu dsàmöudši bawi.

Bawõmatàluwò

Si mõj mamo̱ àsu ba gàtuwà.
Ihàdrò n'ono bo̱hõ, ihalõ bàlatu,
ibödsi bulu geu, idöli bõhõ,
ifòfölõ n'ono bõhõ, awali ifòfölõ,
iòlòbusi, idòrò bàomò,
ito̱wõ ba harefà;
mõj molḁuwõ õ bawi,
gàö sò gàlu bawi bàero;
fḁödru ja 'o̱ ghõ dòna n'ija:
"Irinò göda fàghe: "Rinò ösa göda ono"
Ifa tuhi bòwoa, lõna irinò ono bõhõ,
ma irinò n'ono n'ijà.
Tefuli dòna n'ija moro ba gḁlu, mõj ija bàomo,
iwaõ ghõ dòna n'ija: " Ma õrinò ono bõhõ?"
Iwaõ dòna n'ija: "Lõna urinò ono bõhõ"
Mà irinò ono sidõidõ.
Ihalõ bàlḁthu dòna n'ijà,
mà ihutà àlu siàlawe.
Ilàgho̱õ, mato̱õ, ba niha fu̱ri:
tòbḁi dràmana bõhõ;
mò mõj . màmè àsu, nènènènè n'ijà,
itörõ tõ ira bõhõ, lahàdrò tõ bõhõ,
mò bwaemali, lafuli ira bàomò,
labo̱ gànònatõ, labo̱ hàdsi n'adu bawu,
idsõ na ga'aghömõ, labo̱ ghõ n'ijà fàmàghõ,
fàmàghe huwàhuwà, ibo̱ fàsawösà,
tòbài imànabwuli, teḁna nihà sòbo̱j,
si matè ba dsuo̱tà,

Bawõmataluwò.

II.

Baė, mõj ija iwawõ batu ba idanõ.

Iwaɣõ ghõ giɣa: "Tafàɣ iwa,"

Iwaɣõ baė: "Ài halõ ghõgu gàdulò manu ba tšilàšilà!"

Iwaɣõ ɣiɣa ghõ baė:

"Ài halõ ɣògu gàtė buwaja, ba idanõ!"

Mòluwò màhèmolu, màòsò siàlawė,

ihalõ nàsoà, mõj ia mànau idanõ ba hėlė,

ihèlègõ ja ɣiɣa moroj bàulu,

mõj ɣiɣa bàkà bà nàsoa, ifuli iralawė.

mõj ija bàomò, itėdròɣõ n'àsoa,

itahõ silàsilà, ifàtòka ja ɣiɣa,

ituju gàdulò manu ba silàsilà,

mà ihõnõ ba bawa n'ijà, ifuli ja furi ba n'àsoà,

Mòluwò màhèmolu, mõj dsiàlawe mànau idanõ:

"Hàija bàkà ba n'àsoà gõma?"

~~[illegible]~~

Ja bàiwà hawuhawu,

ifàtulà nàsoà, ma moloj giɣa,

màitšibò ija ba idanõ.

Mòluwò màhèmolu, sò baė; iwaɣõ ghõ baė:

Ja jõ göu, ɣàdulo!"

Iwaɣõ ghõ baė: "Àė, halõ gögu, ɣatė buwaja,

tòbài mõj baė, guàlõmõ; ia gàdulò ɣiɣa,

ma mõj fiò n'ijà, ma moloj baė,

ma mõj ba hògu gou, ilàghaɣõ,

tòbài dàfàdširà,

Bawõnataluwò.

12.

Sahò. Oj i[illegible]a niha.

Sò towitowi, iwaɣõ ghõ dsahò:

na màgghõ, fàigifàigi [illegible] luwò.

Ifàigifàigi sjiwã nàluwò.

Towitowi ia buwà iatò, ifàbuwã mata,

ibo ba ubuubu, idšiloi matà dsahò towitowi.

Lõna idširà àlumõ,

àndrõ iràɣu lumõ sòlohė sulu.

13.

Sò niha sànagõ bawi, àdrõ dõj n'ija: Lawirà-Hò.

Mà iraɣu ono bawi ba bàɣò.

Sò sànaɣa ba balè, mà iràɣu Lawirà-Hò.

Mòluwò màhèmolu, òràhu siulu, òrahu siɣila,

iwaɣõ siulu: mi àè humèndrögõ ba idanõ.

Mò mõj tšumibò jaõ, ba bàhò Tšumali.

Ba lõna irugi gàwugàwu, mà isawõ n'arõ

lagoràu ba bowelõ.

Mõj Tšūmagõ ɣõ n'ijà gowi na bwòni.

Matòna wawa n'ijà, mõj ija bà-omo, mànagõ bôlàbôlà.

Ihalõ bôlàbôlà, lima, ifönui tàwuò,

ibe bõtuwà, ibe finò.

Mòluwò màhèmolu, ihareɣõ ba bawa göli,

fàchi sara hili, lawaɣõ: mà àuri si matè."

Iwaɣõ siulu: midòrò gaja bà-omo."

Mà lohè bôlàbôlà, lima.

Iwaɣõ ghõ dšiulu: ja n'afòu,

nifàdoroɣõ inau, morõj bà beghu simatè."

Humèdè si ulu, ifahõ bawi walu ɣalisi,

iɣiröɣõ fàghè, fulu bowoa, iò tòmèɣõ Lawirà-Hò,

iwaɣõ: mòluwò màhèmolu gumõj fàlàghisi n'inagu."

Iwaɣõ Lawirà-Hò: "Làu!"

Mòluwò màhèmolu, fõna Lawirà-Hò, mo mõj sara hili.

Larugi ba bèwè n'idanõ, iwaɣõ ghõ siulu:

"Tšibòɣõ dràugõ siòfõnà ba idanõ!"

Latètò jà banuwara sara hili: ma õj mònatè,

ha'dalima, sitorõj, iraɣalawè.

Idòrò bà-omo Lawirà-Hò, mo ihalõ dròna n'ijà.

Iwaɣõ: "Mionoonoro dràu màömàöghõ!"

Mòluwò màhèmolu, lawaɣõ: "Gàmõj mànunu bòwoà màaghà!"

Iwaɣõ Lawirà-Hò: "Gumõj, miònòrò dràu tow!"

Larugi nài lalà, laɣòsà baõ geu, màè òsè,

laɣobuwaɣõ n'alitõ, ma humolà n'alitõ,

ma latšibòɣõ Lawirà-Hò ba dalu n'alitõ.

Ma mõj ija beghu si fàu ba n'àni.

14.

Niha sawali baė.

Sò niha ~~[illegible]~~ fõna, mòmöǫ̃ ba nowi.
Ndra manànõ, ba la rugi ba nowi,
ba mo manumbasė. Ba awali hõ'ǫ̃,
lawa'õ ghõ n'abwõra:
"Tahalõ halõwöda."
Ba moa, momǫ̃j tumèbu ira matua
ba latèmõ ira alawe.
Ba alèle ira bwa nài halõwõra,
ba lawa'õ ghõ n'abwõra:
"Laluò, mitǫ̀è uwǫ̀ ba osė, màna göda."
Ba màna ira. Ba samõsa tõ,
dji tòrǫ̃j ba dalu nowi.
Ba lahèdòhèdè ghõ n'ijà:
"Àinė jàė, göda hadǫ̃j, manõǫ̃ ghõu hõǫ̃."
Na lamanǫ̀manǫ̀: "Àinė w̃awė,"
ba lõna mõjja, iwa'õ na: "Gumàna."
Ba moa, iaǫ gõra bõ'õ,
ba sò dji torǫ̃j gõra, la rörõ.
Ba si lõ màna nomaǫ, mõjja màna gö si tòrǫ̃j.
Ba laiǫla ja abwõ n'ijà, laò'aja ja,
law̃a'õ iǫ dji lõ aǫj.
~~[illegible]~~
Ba. ǫ̀ila jǫ. Iwa'õ gajǫ ihalõ haru,
ibǫ bahògò n'ijà, ba sa'era, ibǫ ba dolǫ̀u n'ijà,
ba fakirǫ̀o jǫ.
Ba ögu dji nànösi òfõna
tobǫi jà màna ndrao si alawe.

15.

Niha si mõj ba n'druˇu.

Ono n'amada Samögõ siw̃a,
ira mo mõj ba n'druˇu malu.
Ba larugi ba n'druˇu ba fàohi
Ma sura ohitõ nasuraõ sögha laö.
Ba lõna lasaisai gohitõ nasuraõ.
Ba ara̭ ira ba danõ, matõ, lima bongi.
Ba inara ba omara mo bwa'alài-alài mang̃
ghõ n'abwõra me lõna sòsò n'onora andre siw̃a.
Ba inara ma i agõ manõˇg̃
m'bawa bwunsara mànè-èsièsi
ba mèˇègèˇègè manõˇg̃ ja.
Ba samudja luo ma laolifuagõ
manõˇg̃ n'onora nomag̭ siw̃a si mõj ba n'druˇu.
Ba irugi bòngi bwaasora matõ
me lõna niha ndrora söghaõ ba [illegible] n'druˇu.
Ba mànòkà dõdöra ja ira nomag̭ siw̃a
lawaˇõ ghõ n'abwõra: "Ta̭è baomo tela,
aluialui ita ira inada, ba amada."
Ba mo mòfanõ ira nomag̭ siw̃a,
Ba mo bwananõmanõ ba lala.
Lawaˇõ ghõ n'abwõra: "Ndra fasòsò a̭è
ghöda ndra inada,
me .ara̭ ita ba danõ, si!"
Ba humèdè ga ara̭, iwaˇõ ghõ n'dra aghi n'ija:
"Tarugi wa n'omo! anigo ita!"
Ba moa larugi ba n'banuara, talu m'bongi,
ba lahareˇõ ira baora ba ghõra.
Lakòkò silusilu ghõ n'inara,
lawaˇõ: "Ina tuani ghöma, ma sò ndraga,
moro̭j ba n'druˇu."
Ba itena lira inara, iwaˇõ: "Bõj a̭è, miogja ndra̭ò [illegible] n'ama,
hata mi ne andre!"
Ba lõna labõholi lawaˇõ ghõ n'inara:

"Ja'aga, ina, mituani ghöma!"

~~Ba a'aga, ina, mituani, arara ira~~

Ba lõna latuani, arara ira

gaö bõra ghõ n'inara.

Ba me alèlè ira jaira andre soroj ba n'druʼu

ba lawaʼõ ghõ n'inara:

"Na ma lõna gi tumani ghöma, ba ga mòfanõ.

Idjõ àè ndraga djara bwalèhò,

na manànõ hàgà faoro ba m'banua!"

Ba sò dai fanõi omora, ba humèdè ja

ghõ n'ina n'ono nomag, iwaʼõ:

"Mituani onomi nowa hõʼõ, simõj ba n'druʼu!"

Ba ifõigi ina n'draono nomag ba bwuasa.

Ba i ila sò niha sò fanõ andre si dasiwa gõj.

Ba humèdè ja ghõ dja wajura, iwaʼõ:

"Àè, ohi ira wãõ," humèdèhèdè ghömi n'amada ba inada.

Ba me ara djawujura nomag,

ba lawaʼõ ama ndraono nomag:

"Daʼutètè manõ ira."

Ba itètè, mòfanõ ja fàòma manõõ,

mò bwagohigohi fadjiradjira

telàu ha ira na lassisai

n'abwõra jaira ne andre sisiwa.

Ba idjõ ira fefoe mõj djawujura nomag

mõj n'amara feledjara ira.

Niha sawali ohi. 16.

orang jang mendjadi pokok kisah.

Ono Sibolo sigadji

ono salawa bà m'bari

ono sebuwa ba gòsali.

Ono si ha sàbuwa sibài

ba lõha kaʼa na àghi

ono n'amada Lakàèwàkoli

ono djilulu ʼafàsi

ba ndra mòfanõ ndra mõj ba mbenua

ndra mòfanõ dra mõj ba nowi.

Ba ilàu fàòhi awèweli

ono Sibolosigadji

ba iwaʼõ amada Lakàèwàkoli:

"Bõj bwehe[illegible] ,arõw sibai,
ba nài fònonongoa,nài böhõ böhõli."
Ilau mè'e òsösõmi
maö ghõ luwo dsigögõmi.
Ba jae n'amada Lakàewakoli
itörõ dsi sarahili
àö banua halàsa lani
banua Hili Lowalani
àine taòrahu[illegible] òrani.
Ba jae n'ono Simbolo sigadji
ba ilau mè'e mànalahi
gà mòfanõ ga mõj ba m'benua
gà mòfanõ gamõj ba nowi
ba àndre 'ubòtòbòtò li,
bõj bweàe arõw sibài
gane lawa mbanua Lahömi,
gane tow m'banua n'Orahili.
Ba mo mòfanõ,mo mòfanõ,mo mõj ba nowi.
Ba idsõ me latörõ m'börõ gàbwöni,
ba ifa ghölõ ba gabölõ
ba ifàigi ba dsi tàmbali.
Iwaõ Simbolosigadsi
àö ina Silulu 'afasi,
hadõj dji söghi sibài
me 'utörö m'börõ gàbwöni
me 'ulege 'ubwaigibwaigi.
Iwaõ Silulu 'afasi
ghõ Dji mbolo Sigadji
ba buwa wewe Lowalani
~~[illegible]~~
ba ma tosài ba ndraha gabwöni
jadjai niru bwanighi. fanichi
Tönu m'banua bwangrifi
ba hài melarugi nowi
tölu/uo,tölu mbongi
gae ba dàmbu sokurikuri
ba gàe ba dào sòtarò'o rumbi.
Hà i na fabwulõi na fagohi,

ja sandrọhu ɣgu fọnâ n'anị
na fabwulọ̃i na fagohị
sandrọhu ɣgu fõna n'anị.
Djọ tumba ɣabwulò m'bisị
djò lau niàsa lõbwi lõbwị
àè halõ gabwulò silịtè balõ
ạè halõ gabwulõ silịtò nại
ghõ bwuha Hagõrisị
iwaõ [buha] Hagõrisị: [buha]
"Lõna ɣabwulò silịtò balõ,
lõna ɣabwulò silịtò nại.
Gạö gabwulo silịtò balõ
gạö gabwulò silịtò nại.
na ma tola görumugị
ghõ ~~[illegible]~~ n'drawa.Sahöw ɣalisi
n'drawa sòrạò dạnidànị.
Barõ m'bụaja safusị
badja nagọno nàsị:
iwaõ ono matua màiraholị
tobại gumọj aröw sibại
lõna ma gurumugị
ifànahạè fàima bwuli.
M"oj suj ja ba osè buu haghị
.iwaõ ghõ n'amada Lakàèwakolị
ono matuá màiraholị
iwaõ,,lõna ɣabwulo silịtò balõ
lõna ɣabwulo silịtò nại
ba mikòɣò na dania mi lawui.
Ba isɣa àèja ja tolawu
dolau sòkurikurị.
Ba iwaõ,àè ii n'ija'mànọrisị
moj sọ gạö m'banua Hili halàsalànị,
moj sò gạö m'banua/,Hili Lòwalànị.
mọ ifuloj dji sara hilị.
Iwaõ amagu Lakạèwakolị:
"Aö ina Sibulu ɣafàsị
ạö ono matua màira holị
iwaõ banua Hili halàsa lanị
milawui dolaugu,sokurikurị

gu mawalisi ndrào bwawua
gu mawalisi ndrao ohi.
Ba bőj mi ö'è àna lahi.
ina Sibulu 'àfasi
ba tönu m'banuwa wa asöghi
na i rugi dšiwalu boni
ba ja mòwua awali
tanö mö [illegible] n'ohi
fahalö 'ö m'buwa ina Sibulu 'afasi
ndra dumoro ba omo ba djörömi
ba ndrào sumila dalu fabali.
Drò niha si sabwöfö
wè ba dji sa gôli
sòladàri ndrua gömi
ami sibài ba idjò mbuwagu söli
Siluiu 'afasi fanigha mbu na manari.
Sò galawè sihulöi nona
jaija djamgkè làèbwuru nawua,
jaija djo wöli làèbwuru n'drawa.
Mea 'aghigu simanè
tòbai gu hwòlohe sôlè
[illegible] gu bwolohê màkò lifè,
idjö na itörö n'ewali
itèndrè m'börö djirahi
isiàmbaja wöli-wöli
oj ba bwiga lame gamòndria
oj ba màkò bwanàsài m'bawa
gumbo bőra niggha lahuwa
gumbo 'abwulò manu zi lima.
Fàmbà-mbatö dšumari
dšumari aja mari
aja mari ba gaböiö
sina bwuru 'gu salawa,
'gu sâlawa sifàèdò.
La 'òdju sasòsò
bőli doro bàomo
ja dumöggö n'omo
ja humew gehomo.

Ghõ duha, Agörisi
gaö ha gabwulo silito balõ
gaö ha gabwulo silito nai
ba ghõ n'drawa saeru 'alisi
ghõ n'drawa so rao danidani
barõ m'buaja samui
badja na gono n'asi
ba tobai möj ndrao aröw sibai.
iwa'ö Sibolo sigadji
gö amagu Lakaewakoli
gö Silulu-'afasi
tafanahae fangbwuli
tae ba m'banuwa, Hiliasahalani
tae ba m'banuwa Hili Lowalani
Tae baomo ba djörömi
ba tajõ me larugi to m'bawa göli
ba iwa'ö ghõ n'ono matua maira holi:
"Ba miko'o danõ sandrohu talu m'bisi
ba miko'o na sandrohu baigõbwuhi
ba miko'o na sandrohu löbwi löbwi
miko'o na si fatoto bu galisi
miko'o na si fatoto danidani.
Ba larugi ae baose bulu haghi.
Ba ilau suj me'e osösõmi
n'ono, Simbolo sigadji
andro [illegible] möj ndrao ga ba nowi
mangai ajagu suri.
Ba iwa'ö amada, Lakaewakoli
sö ndraugõ Silulu-'afasi
ndrahu m'banuwa bwagsöghi
haibwa jaso djuri
dalu bwanari.
Ba nai fonononga nai böhõböholi
bwamadöli aja n'ija suri.
Ba öfa suj öfa m'boni
ilau suj me'e osösömi
Ba iwa'ö suj amada Lakaewakoli

ba iwarö :"Me lõna ajamõ suri — iwaä (Nduru) iwui!
guhumalõ ghõu m'binu gòsali.
Idjõ guhumalõ, fanali
n'ajagu suri,
abwulo si litò balõ
abwulo silito nài.
Ba iwarö suj amada Lokàcwakoli
aö ono matua màera holi.
Si màè bɔlu na manibò
Simàè laojo na faghöjõ
ba tafadjawa n'ajadae hoho
tafadjawa m'bõrõ lumanõ
aö ja'ami banuwada niha
jae ghöma lala bwaakào lala
bwa'alumana
ga ba omoma baomo tuhò
ba omoma ba ledawa.
Taoliõ n'ajadàe hoho
taoliõ m'bõrõ bwaulaja
gumoliõ yõ ghõu
gu djumaradjara
gumoliõ ghöu gutumunõ
danömõ bwa'alumana
danömõ lala bwa 'akào.
So djo labu bõrõ lumanõ
so djo labu, bõrõ bwaulaja
gumaõ ghöu bwamanumanunõ
gumaõ ghöu bwamanõmanõ sa
aö ja 'ugõ iwagu
aö ja 'ugõ iwada
si lumana iwada sakao dõdõ
ga baomo ba dalima m'batõ
baomoda ba ledawa
djo labu bõrõ lumanõ
djo labu bõrõ bwàulajà.

Maleische vertaling
(onecorrigeerd!)

1. Katurunan Sea sambilan berlainan

tö'ä - hidas-raren

batang emas

sembilan seperti gosali

keren gan jang g berlainan

keren gan .. dari atas

jang g bermangkap
" " piring

g mendjadi'an golu...

turut Sea di tanah serah alam
" ajer jang Rutia tilan
" binaka talam
" daragi piring
" di ba'u batu

permandian itu anak Malaika
" air ajer di permbak mata'ari
" " talam
" " timbung makh.
" piring

F = dama Tuha Ba'i dregè gölia
" " " Danö

mengapa Sea seperti pasir emas

dimana katurunan itu permulaan?
Daripada Tuhan ditundjung dunia
karena putus padanja djiwa (sols)
" kan djiwa nafas mulut
diambil padanja kata seperti binatu

Niassche scheppingsverhalen en verwanten.

I.
(Làowõwaga.15-4-1914).

Waarom is het zand van de ZEA van goud?

Òtaraõ Zea siwa faborõ
" " " fa'ègha,
Morọj ba Dora'i, ba Dora'a,
Morọj ba lu'u si siwa faborõ,
" " " " " fa'ègha,
siwa lu'u töla balaki
" " " 'ana'a
siwa azhi 'òsali
" " ledawa.
Bõjbọj lu'u si siwa faborõ
" " " " fa'ègha,
bõjbọj lu'u morọj jawa.
Ilango lali si siwa mòmàkò
" " " " mò figa,
siwa tebali idanõ
" " tuna.
Sorà Zea ba danõ Zo'aja
" n'idanõ si rutia bawa,
sorà n'idanõ binaka m'bawa,
" " daragi figa,
sorà n'idanõ ba m'bu'u gara.
Emòndria da'ọ n'ono Mala'ika.
Sara n'idanõ ba hàndroma luwò
" " " " m'bawa,
" " nibalè màkò
" " " figa,
idanõ smalili banuwa.F
Hana Zea wa mò'ènè m'balaki
" " " " " gana'a,
heza gò taraõ da'ọ me bõrö ta? = mi Heh.
Morọj ghõ Duha ba n'drege gölia,
me gètu ghõ n'ija nòsò 'cheha,
me molọj nòsò haiwe m'bawa.
Lahaiõ ghõ n'ija dödõ sò dima,

diambil hatinja seperti hambatjang,
di ambilkan mulut seperti kasung
" . kasung (rendong)

itu dibungkus leher kain merah
"
di beri di gantung blom berisi
" tempat barang barang

ampat malam lamanja
keluar [illegible] jang berdiri [illegible]
? " sama rata

[illegible] boleh mas emas

" satu kaju ditandai [illegible]

apa karena kaju ?
Itu diambil [illegible] [illegible]
apa din ding [illegible] jang satu ?
satu batang [illegible] emas.

apa din ding [illegible] jang satu ?

Sekaju geo fögi [illegible].

apa din ding [illegible] jang satu ?
Tinaman kaju kaba (tanah [illegible])
apa [illegible]
" [illegible]
itu [illegible] kasia pesanan
[illegible] kasia di [illegible]

siapa [illegible] jang pandai dia

[illegible] mata hari [illegible] bulan
Tinamang, itu diambil [illegible] [illegible]
bertempat [illegible] [illegible]
apa din ding [illegible] jang satu ?

Tinaman [illegible] emas.

apa din ding itu apa guna?
Di [illegible] tengah [illegible].
[illegible] diambil [illegible]
di [illegible] tengah batang;
di [illegible]

lahalõ dödõ n'ijà sò hambawa.
Niàngãi 'õ bawa m'balsoto,
iàngãi 'ö bola niòtarawa.
Da'õ nilölõ bagi zò tõra
" si salughui bagi nugha,
nibo ba m'bari si lõ fòsita
ba m'bari nahia gàmagàma.
Öfa bòngi wa'ara
mòlua löndru sò doj gi'a,
siwa löndru falawalawa.
Sia'a tola ndròtò balaki ~~[illegible]~~
tola ndròtò 'ana'a.
Sara geu fòhutõ sinàndra.
Hadija wa'eu fòhutõ sinàndra?
Da'õ nihalõ lauru fanu'a.
Hadija m'bagolõ löndru si sara?
Sara döla wösi 'ana'a.
Ha m'bagolõ löndru si sara?
Sangeu geò fögi, 'eò bõrà.
Hadija m'bagolõ löndru si sara?
Tànömõ manawa dawõ kara.
Hadija mòbagolõ mòguna,
hadija mònahia manandrösa?
Da'õ lawölõ m'böwõ orõisa,
luluõ m'böwõ ba wanada,
ha sòmbõj sanèghè ja'ijà,
Guwala luò, 'ere m'bawa.
Tànömõ gesöni da'õ nihalõ golu gòwasa
sò nahia golu watomèsa.
Hadija m'bagolõ löndru si sara?
Tànömõ gòlalu 'ana'a.
Hadija m'bagolõ da'õ,ha guna?
Madulài talu la'ewala'ewa
ba da'õ nihalõ adu n'uwu sinela
ba ndròtòndròtò n'ijà talu döla
ba luluõ n'dràono luluõ ~~[illegible]~~ niha,

malaikat orang ba cawanõ „dunia".
Pokoknja tanaman di dunia;
malaikat babi djantan
Batang nias emas

"

sudah di tanam di tanam
di pinggir mata kampong
di lambung tengah „alama".

9 tahun lamanja
belum naik akar (? akar) naik tulang
tingginja.
Katanja Luwei di tanah Barat dan
menjapu tidak naik akar batang
dan menanam tulang nias emas.
9 bulan di tanam ini

"

belum naik akar tingginja
kabata tulang emas emas

"

karena pergi dia dj dan Toladan:
Bagi tu belum naik sajapun tidak akar
tulang

Djangan di tanam ini saja kini
karena pergi di tanam ini saja di tanam ini
di atas Lea 9 kelainan
rampot

di tanam ini di tanam
di pinggir batang Toruda
kelainan naik akar [illegible]
tingginja
naik di [illegible]

"

kesemua tujuh Tombak
dan naik padangnja tulang
dan seperti batang pinang
naik padangnja tulang batang
seperti kelapa [illegible]
[illegible] seperti [illegible]

luluõ niha ba ɣewawõ gölia.
Bö rõ n'ijà tanõ ba gölia.
~~[illegible]~~ luluõ m'bawi la ɣimba.
Tölà ndròtò balaki
" " ɣanɣa,
ho latanögõ la haja
ba zinga hörõ m'banuwa
ba ngài dalu golajoma.
Meziwa fàghè w a'ara
lõ tedow nga'eu tedow döla
" " " wa'alawa.
Iwaõ Luwei ba danõ Zo'aja:
"Hana wa lõ tedow nga'eu bòtò döla,
dànömõ döla ndròtò ɣanaɣa?
Siwa hilihili latànögõ
" " lahaja,
lõ tedow nga'eu wa'alawa!"
Humèdè döla ndròtò balaki
" " " ɣanaɣa
wa mõj ija lala dumaduma:
"Andrõ lõ tedow ghögu m'bòtò nga'eu
" " " " " döla,
bõj mitànggõdò ba da'a,
mi'àè sa mitànödò mi haja
ba n'ulu Zea si siwa faböro
" " " " " fàɣègha."
Latànögõ lahaja
ba zinga döla doraɣa,
ewena tedow nga'eu wa'esolo
ewena " " wa'alawa,
tedow ba wanaigimaigi
tedow ba wàngilangila.
Faɣesolo dòtoa m'burusà,
ba tedow ghõ n'ijà nga'eu bòtò döla
ba ezài töla winò awà.
Tedow ghõ n'ijà nga'eu bòtò döla
ezài ohi heziwala,
esolo ezài ɣawöni

umbut seperti batang batang

9. mengeliling pokok.
batang
berbuah seperti buah pisang batang
" " pisang tambatu.
buahnya seperti buah pisang
Rasa tanamannya sirih
" " dan nira.
buahnya seperti buah pisang
Rasa tanamannya wangi
" batang
" pera
" rupiahnya

buah di buat pertama

di buat zat atas
rasa tanamannya [illegible]
"
[illegible] dia [illegible]
di tampat buah
di timbul [illegible] pohon seperti [illegible]
" pisang

[illegible]
di atas [illegible]
" [illegible]
lagi [illegible]
"

esolo ezài la'ewawà.
Dasiña mamasùi bötō
" " töla.
Jeatu mo'ulu'ulu mòwua,
mòwua si hulō gàè siàta.
'Ulu'ulu n'ijà gajagaja
böhō tànömō Zimò
" " göra.
'Ulu'ulu n'ijà gajagaja
böhō tànömō gèfè
" " töla.
Böhō tànömō wirō
" " rufia
'ulu'ulu ba dödō madulài.
Ba dödō zalò'ò jaña
böhō tànömō m'balaki
böhō tànömō gana'a,
me abò tò ija ba gulu'ulu
" " ba gajagaja,
ilangō n'uwu lali sò màkò
" " " figa.
Fawudè m'böhō fagia
ba n'ulu Zea si siña faböro
" " " " fà'egha
Andrō wa Sea mo'ènè m'balaki
" " " " gana'a.

Medegedeeld door:
Ama Za'ūsō (Kadūhū) van Ombalata Hangi
(mado: Ono Zalūghū).

[illegible] corrector!

kampong kalam kabut
" tidak terang
karena belom mata hari, belom terbit[illegible]
kalut belom orang
kutu " Melaju.
Sama angin jang [illegible] berlainan
angin " " rapi[illegible]
mengapa [illegible] pokok nama angin
"
angin seperti [illegible] pawana
"
" dalam dari tempat [illegible]
" seperti " [illegible] (?)
" " menjalan "
" dalam dari [illegible]
[illegible]
" " [illegible] (ditu)
"
" seperti gelar.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
" [illegible]
" [illegible]
" " itu angin bermain-main
" "
bermain seperti anak-anak
" angin " "
Berkerungan angin seperti siulan
[illegible]
[illegible]
"
berdarah dijo seperti orang
ajar [illegible]
mematah hati [illegible]
angin seperti [illegible] pawana
" jang [illegible].
Di tiup di [illegible] atas.

medegedeeld door: [illegible], mado [illegible], kampong [illegible].

Dima 14/4-14.

Banua hogömigömi
" lõ oromaroma,
me lõ luò, me lõ ~~wuwu~~ bawa;
ngalõngalõ, lõ niha,
tungõ wöhõ, lõ dawa.
Ha àngi si siwa faborõ,
àngi si siwa fa~~ö~~gha.
Hana wa siwa börõ dö́j n'àngi
" " " " " m'bara:
Àngi si hulõ n'adu n'uwu
" " " zi nela,
àngi sawài mbolombolo
" " mbulàmbulà,
àngi si hulõ garutu
" " " ndriala,
àngi sawài gàolò gafàsi
" " ": nugha,
àngi sawài hàndru òti
" " " asa,
àngi si hulõ gitõ
" " " mbiza,
àngi si hulõ zinali
" " " guluba,
àngi sò bawa wòrögi
" " " madawa:
Da'õ n'àngi si fawudewude
" " " fagiagia,
fawude si hulõ n'dràono
fagia n'angi si hulõ zilaöwa.
Abõbõj n'àngi hulõ zimò,
" " " göla
mòdòi ija si hulõ niha,
idanõ idajadaja,
itaja tödõ lalu'a.
Àngi si hulõ n'adu nuwu
" " " zi dala.
Iwuwusi ba wàalua jawa,

naik (turun) dahi angin, dahi angin
lima timbang seperti emas
"
naik lagi bermain main
"
timbangan seperti emas
setimbang pas " "
naik dahi angin dahi angin
seperti daun jenimbang pada
naik seperti lipan di main main
" sebelah tikar dolopis
" " " pandan
" seperti atas tikar lebar
" satu tempat serangka
" " peso pensa
itu tinggalan tanah dunia
tanah dipilih angin.
" " "
tanah (di) pilih hati tepak tangan
di kusik kan " " tangan
itu tanah seperti tempat mangkuk
" piring
" " belum ...
" " sentak
meninggal pusaran angin
"
" zaman jang tempat batu
"
tanah atas kalam kabut
langit " belum (batu)
berkaras kalam kabut
" belum terang
" berkaras
Tuhan malam nanti
belum terang
"
Karas karas
kalam kabut malam (nanti)
"
diju Tuhan belum terang
"

tedow.n'dra'i n'àngi,da'i m'bara,
lima saga enaõ m'balaki
" " " gana'a.
Tedow zuj me fawudèwudè,
" me fagiagia,
safanulò enaõ m'balaki,
sambuwa fòndruju enaõ gana'a.
Tedow n'dra'i n'àngi,da'i mbara,
ezài bulu fali'era föda .
Tedow ezài töri ba wòlaja,
" sagörõ tufò kurusi,
" " " sinàsa,
" ezài tètè ngàòmangàòma.
Tedow sambua te taru 'òsali,
Tedow sambua te taru ledawa .
Da'õ danömõ danõ õlija,
" danõ nibàgo n'àngi,
da'õdanõ nibàgo m'bara,
danõ nibogõ dödõ lalu'a,
ni'ehàò wolowolo dànga.
Da'õ danõ sò sare'a màko,
" " " " wiga,
da'õ danõ si lõ wolowojo,
" " " " dajadaja,
ha nitaja dawuju n'àngi,
" " " m'bara,
nitaja zau si fàtötõ ba'u,
" " " " kara,
tanõ jawa ògömigömi
banuwa jawa lõ oromaroma.
Mò tuhò ògömigömi,
" " zi lõ oroma,
mangetuhò mo'alõlöa
Tuha saghömi owi
" si lõ oroma.
Mòtuhò mò'alõlõa,
" zaghömi owi.
Mo tuhò ija Duha si lõ Oroma,

[illegible]

Sihai si lõ uwuuwu,
" " " amaama.
Lõ ghõ n'ijà ono si matua,
" " " ngàmbatõ, lõ dònga.
Atùwa ija angalulu ngaʼeu,
" " " töla,
hètu ghõ n'ijà nòsò ʼeheha, (~~ædoetoe~~!?)
moloj nòsò hànuhànu m'bawa.
Mòlöndrõ dödõ sò dima,
molöndru ~~(dödõ n'ijà)~~ sò ......, dödõ n'ija.
jawa ba danõ nibàgo n'àngi,
" " " " m'bara.
Siwã lundru dödõ ho faböro̴,
" " " " ~~[illegible]~~ fàʼègha. (fa..?)
Si ʼaʼa löndru dödõ ba wesöla,
da'õ geu si baràsija ngʼeu,
" " " döla.
Esolo.geu si baràsija ngaʼeu,
" " " " töla,
mòʼuluulu mòwuwa,
mòwua ija huiõ gàè siàta.
Abòtò ba guluʼulu,
" " gajagaja,
ja'ija Duha Luluõ, Tuha Göba,
da'õ Duha Luluõ, sòmboj si hönõ,
da'õ Duha Luluõ, sòmboj soja,
sòmboj niha ba ewuwõ gölija.

Batang T. T.

T. tanaman orang
buahnja dia seperti pisang tambatu
buahnja pisang tambatu
petjahnja dia tampat buahnja

" " "

pohon seperti mangkok
[finjig]

Bungai T. [illegible] dauni

di belah buahnja tampat buahnja
sabuahnja [illegible] sabuah lali lali
di Tagalian seperti [pete] [illegible]
" " " [illegible]

bai [illegible] [illegible] [illegible]
di beri nama di lali lali.
T. paman angin
" [illegible]
di beri nama sedjangkai [illegible]
[illegible] paman angin

" " "

petjahnja ..

Dima. 14/4 - 19..

II.

Töla Dora'i Tora'a,
Tora'a tànömõ niha,
mòwua ija si hulõ gàè siàta
'ulu'ulu n'ija gàè siàta.
Òbòtò ija ba gulu'ulu,
abòtò ija ba gajagaja, (acc!)
ilangõ lali sò màkò,
" " sò figa.
Maòsò Duha Lului, Tuha Göba
Isihoj gulu'ulu gajagaja,
sambua 'alawe, sambu matua.
Ifasindrò, mòbari ~~gana~~ nugha,
ifazizio mòbaru/gana'a.
Ibo nòsò hanuhanu m'bawa,
ifatörõ doj n'ono simatua:
Simahàu uwu n'àngi,
Simahàu uwu m'bawa.
Ifatörõ doj zi litò dalinga:
Siriti hàu, uwu n'àngi
Siritia, uwu m'bafa.
Òbòtò zuj gulu'ulu gajagaja,
ba zi tambài ba gàbera döla,
ilangõ lali sò màkò,
" " sò figa.
Maòsò zuj Duha Luluã Tuha göba.
Itihoj gulu'ulu ajaaja: (ojaoja?)
sambu 'alawe, sambua matua.
Oj iwöwöjnga'eu bòtò döla,
ifasindrò mòbari gana'a,
ibo nòsò hànuhànu m'bawa,
ifatörõ doj manò niha:
Tuha si hulumõ,
Da'õ Duha si lõ hèdèhèdè,
Duha si lõ liwaliwa.
Ifatörõ doj si litò dalinga:
Buruti si lumö'õ luò,
" si lõ muwaõ. (muwõõ?)
Lafòsuj n'uwu lali uwu döla,

mòwalugha mòwaondra,
banuwa lali sanalinga:
"Ha niha ndra'ugõ, hanata"
Iwaõ Simahau uwu m'bàra,
ulu geu gajagaja:
„Ha dõj zi litò talinga,
talifusõ ghõ gu amaghàita.
Ha niha ndra'ugõ hanata,
manè bua ba gabera döla.
Ha gõj zi litò talinga
talifusõ ghõgu amaghàita."
Iwaõ:"Ba tafòsulã waiwasa, (fasitõ?)
tafaghài dàngatànga."
Ihalõ sinòwu ganaa,
Simahau uwu m'bara,
mburiti si lumöõ bawa.
Ihalõ gõj si Hulumõ bawa
Ziritia hàò uwu m'bara
fhòma sò ngambatõ sò ndrònga.
Ba mòono ija simatua:
Lasirè hàò uwu m'bara.
Ha n'ono da'õ simatua:
Lalikào uwu m'bara.
Ha liwiõ ono simatua:
Tuha mangendrawi bara.
Ha n'ono da'õ Zui si matua:
Tuha Làsawalia bara.
Ha n'ono da'õ si matua:
Labidau sebua jawa.
Ha n'ono da'õ si matua:
Lasidau uwu m'bara.
Ha n'ono da'õ si matua:
Siwacho sa'usõ töla.
Ha n'ono da'õ si matua:
Tuha jawa nigàzagàza.
Ha n'ono da'õ si matua:
Tuha sòbawa gòda.
Ha n'ono da'õ si matua:
Tuha Maliò sowuawa.

Ha ghöma n'ono simatua:

Tuha Sàndràu, sò lii naga.

Ha n'ono da'õ simatua:

Tuha Sanèndrò ba m'bara.

Ha n'ono da'õ simatua:

Tuha Sanela banua.

Ha n'ono da'õ simatua:

Tuha Rumita banua.

Ha n'ono ghõ n'ija simatua:

Tuha Laugõ, Tuha m'biza.

Ha n'ono da'õ simatua:

Tuha Arutu m'bawa.

Ha n'ono da'õ simatua:

Tuha Alizuzu m'bawa.

Ha n'ono da'õ simatua.:

Tuha Sahuwa ölija.

Ha n'ono da'õ simatua:

Tuha Alizuzu gölija.

Ha n'ono da'õ si matua:

Tuha ba n'drege gölija.

Ono n'ija si matua ghõ duha n'drege gölija:

Lujej ba danõ zò aja.

Ha n'ono da'õ si matua:

Tuha Sòndrani ölija.

Ha n'ono da'õ si matua:

Samòdiwa tahõ ölija.

Ha no da'õ si matua:

Bhomo tanõ ölija.

Ha n'ono da'õ si matua:

Haumõ zia tanõ jawa.

Ha n'ono da'õ si matua:

Balugu Hulu mõgia.

Ha n'ono da'õ si matua:

Amada Kura'a m'bawa.

Ha n'ono da'õ si matua:

TUHA SIRÀÒ UWU ZOJA,

Siràò sònèghè manada.

Ha ghõ n'ija n'ono si matua:
BALUGU LUÒMEWÕNA..
Talifusõ n'ija amaghàita,
Sawöla morọ ba hawa:
BA' UWA DAÑÕ HIA
òtòòtò golagola.
LAKINDRÕ LAI SI HULU GANAWA.
Ha dalifusõ amaghàita:
LAHARI SÒFUSÕ KARA,
sànulò tànömõ niha
" " Zalawa
ba defaõ si sagöla bawa
ba m'bõröwa ba lamàcha.
Ha dalifusõ amaghàita:
GÜZÕ TUHA ZANGARÜFA..
Ha dalifusõ amaghàita:
TUHA LAHÈGHÈ KÜLA.
Ha dilifusõ amaghàita:
LÜLÕMATUA HULU HADA.
Ba ha dalifusõ amaghàita:
LÜLÕMATUA TUMUTOLA.
Ha dalifusõ amaghàita:
SIRÕGAI SÀÒHA TÜLA.
Ha dalifusõ amaghàita:
LAE NaDRUÒ SI LÕ DÕLADÕLA.
Iwaõ Siràò Alizuzu zoja:
"He ono si dasiwa niha,
Ha niha n'ono si tebatò jawa:
wàngaligu barõ ledawa."
Iwaõ Luòholi Luò mewõna:
"Ghõgu gõj n'arõ ledawa,
ja'ọ zi tebatò jawa."
Iwaõ Lahari sòfusõ kara:
Ghõgu gõj n'arõ ledawa."
Màmadõni fe'asọ jawa.
Iwaõ ama Siràò uwu Zoja:

Bõj mi'amadóni arõ ledawã.
Sò sa m'balazigu, sò dàndra,
na ono si tebatò jawã
ubę ami ba hą̀èri, ba dunà,
ubę ba hą̀èri tòtoa m'burusà,
ba hą̀èri tòtoa kalakala."
Ihalõ n'aja tòtoa m'burusà,
ghõ n'ija m'burusà nibàgò jawã
döfa n'ighu so falõlöwã.
Öfa damboj adónii dalinga
Zi tolu nga'otõ humbahumba.
Awaj tolu labubu ba göla,
taruõ ba n'ewali, ba olajama.
"He ono si dasiwã niha
mi'anõjsi dòtoa m'burusa,
mi'anõjsi dòtoa kalakala:
oroma n'ono terõj jawã.
Alua [illegible] jawã ba n'ighu burusà,
hulõ mazàtuwu si tugè jawã,
jawã ba n'ighu sò falõlöwã.
Mõj n'Ata BA'UWA DANÕ HIA,
Ho ògömigömi ba nugha,
ho agöwgöw ba gana'a,
Me no mangchą̀ò mangewãra,
I'anõjsi dòtoa m'burusà,
" " galakala.
Ha itufà humba m'burusà,
Ha i'òlembai humba kalakala.
Ho sa te bõhóli, ho ą̀èfà,
ho sa ibõhõj, ą̀èfa dànga,
me mangiwõ dòtoa m'burusà,
Awą̀j itufà Zòhalu m'baewã,
Hulõ i'òlembai zòhalu madora,
~~Ŭeghu mòwèngu, mòdawõdawã:~~
Ŭèghu ija tow ba danõ òlija.
Ilau mòwèngu, mòdawõdawã:
"Ha'uwài ndrà'ô ono si matua,
tènga ja'ǫ zi tebatò jawã."
Iwaõ ama börõ zatua:

"bőj ghöu busi dödõ ba waja,
ufaö toruõ danija, udada
tow ba m'banua si siw̃a wenàèta."
Mőj LAHARI SÒFUSÕ KARA,
I'anőjsi dòtoa m'burusà,
" " " kalakala.
Ho ibõnõj, àèfa dànga,
àèghu ija ba danõ ölija.
Mè'è doõ mamala malala,
Iwaõ: "Hadija m'bagölögu, ha guna."
Iwaõ ama Siràò, uwu Zoja:
"Mo bagolõ'õ mòguna,
sanòlò tanömõ niha,
" " Zalaw̃a."
Mőj GÖZÕ TUHA ZANGARÖFA,
I'anőjsi dòtoa m'burusa
" " kalakala.
Hosa ibõhőj, àèfa dànga.
Iwaõ ama Siràò uwu soja:
"Bőj busi dõdöu, bőj àngana.
Ufàilo'õ danija ba gahè gara,
jőw ba guli n'àsi sò lõha,
sò wanua àsi iw̃awaw̃a."
Mőj n'onema tua HULUHADA
mőj mu'anőjsi dòtoa m'burusà.
Iánőjsi tòtoa kalakala,
ho sa'ibõhőj, àèfa danga.
Mè'è ghõ n'ija dödõ mamalala.
Iwaõ ama Siràò uwu Zoja:
"Bőj busi dõdöu, ufònaha
Ufaguru ba n'drawa
Ufahaõ ba Ulöndra.
Andrõ mőj ija fahaõ ba Ulöndra,
ba n'drawa m'bawa luò moroj raja.

Ba ho mőj ~~faguru~~ ija ba n'drawa.
Lawaõ ghõ n'ija gamoni ta:
"He Lölõmatua Hulu hada:
mendrua wa öfa bòngi wa'ara,
bőj àè ba rawirawi tuàsa,
bőj bahõ si lõ tàmbalina.
Atew ghöu högõ sò kundri tuha."
Ha samuza i, ha laluo m'bala,
ha öfa bòngi wa'ara,
ho mőj ija ba rawi tuàsa, zawi ?
ho bahõ si lõ tambalina.
Ho atow högõ sò kundri duha,
àeghu ba n'ewali olajama.
Iwaõ ama Siràò uwu zoja:
"Ja gõ mőj fanèghè hörõ m'banua,
ja gõ mőj öli dalu golajama!"
Andrõ mendrua wa öfa wòngi wa'ara,
mòlua ghõ n'ija löndru sò doj gi'a,
öfa löndru falawalawa.
Sageu jawa n'ohi fòriwu zi'ulu,
" n'ohi fòriwu zalawa
sageu n'ohi saolo sonugala
sara danömõ n'ohi boja,
sageu hezilài heziwala.
Da'õ n'ohi nifàilò nidada,
tow ba danöda ja'ita niha.
Lala da'õ, da'õ òfanöwa .
Ahori mőj zi dawalu niha,
ba oj sa te bõhőj, àèfà dànga.
Mőj n'Ata Luòmewőna,
irugi n'ewali olajama,
i'àngaröfi Zo'aja,
iraw uli malàika:
"ajagu atõ n'arõ ledawa
u'anőjsi dòtoa m'burusa."
Andrõ itufà dòtoa m'burusà,
mamőj ija ba dòtoa kalakala,
alua ba n'ighu sò falõlöwa,
huiõ mazàuwu sanugè jawa, libellula

mòndrõni jawã bagi wòlaja.
Iwaõ ama Siràò ùwu zoja:
"Ajau n'arõ gòsali ledawã,
ajau n'arõ duhò lojàlojà.
Hajaë ligu ghöu anunöwã.
Tema sahė hörõ m'banua,
tema sahė dalu golajama."
Iwaõ Luòholi Luòmewõna:
"He amagu börõ Zatua,
ha àè be fanahė hörõ m'banua,
lõ tànömõ danõ ölia."
Iwaõ Nawõndru, ere gòwàsa:
"He Àta Luo holi Luòmewõna,
bõj busi dõdöu ba zi tènga,
aluj n'aja tànömõ gölia,
tema àò fauli fàmatua."
Iwaõ Luòholi Luòmewõna:
"Lõ niròngogu holi turia
zò'aja tànömõ gölia."
Iwaõ ina börõ zatua:
"Föröj n'ono zi'ulu Salawã,
hajaj n'ajau làèduru faètòsa.
Sò dania m'balazi, sò dàndra
ba n'ono si ligò talinga.
Na sò n'aja tànömõ gölija,
humòmbò danija làèduru
Ikalò duru luò turu lawã:
Sò n'aja tànömõ gölija."
Ha samuza luò, ha samuza,
mòfanõ Luòholi Luòmewõna,
idörõdörõ n'arõ gòsali,
oj itörõ n'arõ ledawã,
ba zi ~~sò samuza~~ banua mòharefa
lõ aja tànömõ gölija.
Mòfanõ Luòholi Luòmewõna,
irugi jawã n'arõ ledawã,
ghõ Lahèsè tanõ ölija.
Iwaõ Luòholi Luòmewõna:
"He amagu börõ Zatua,
ha ghõ zi sò tànömõ gölija.

Mő̃j ndrà'ọ fa'uli famatua,
na ibẹ n 'ono manu nifawua.
ghõ n'ija dànömõ danõ ölija."
Iwaõ Lahèsè tanõ ölija,
iwaõ:"Lõ ghõgu ba duru ba dànga.
Sò sa niròngogu turija,
sò ghõ n'Drundrutanõ banua,
dònga galawe, ᵞere wösi saòta."
Mő̃j n'àta balugu Luòmewő̃na
ba m'banua sò n'drundru zàtő̃ra.
Irugi n'arõ ledawã,
iwaõ n'drundru tanõ banua:
"He alawė, ᵞere wösi saòta,
ja'ė dome ba dalu, zinàta.
Ohė m'bola ni òtarawã.
Hezo n'ono si litò talinga.
Ohė n'uwu kalu kalimawã."
Mő̃j galawė ᵞere wösi soòta,
Mő̃j Zidi-'idė-ba-kola,
la'òwài dome ba dalu zinàta,
labẹ n'uwu kalu kalimawã.
I tema Luòholi Luòmewő̃na.
No humòm bò ghõ n'ija làèduru tàndra,
no ikalò duru luò, turu lawã
ghõ Zi'idi'idi-ba-kola.
Ifalimözi, lõ ẹèfà,
ifaliggọj, lõ abâtà.
Iwaõ:"He inagu börõ zatua,
hadija ### wa'erao fa'alàgha,
te'amõ dome lõ iraj fő̃na."
Iwaõ ina börõ zatua:
"Ha wa'abu dõdöu tembara."
Humèdè Luòholi Luòmewő̃na:
"He amagu börõ zatua,
mő̃j dò ghöu wa fali waiwàsa,
" " waghoj dàngatànga,
me# sò n'ajau tànömõ gölija,
õbẹ manu n'ono nifawuạ."

Iwaõ n'Drundru tanõ banua:
"Sò n'aja tànömõ gölija.
Hana na ofafali waiwasa
" " ofaghoi dàngtànga."
Iwaõ balugu Luòmewőna:
"Da ubę̀'è ngalighė göla,
" " dali hambula,
da ubę gana'a si lima saga;
da'ǫ̃ wòhu nga'eu, fòhu döla."
Iwaõ balugu Luòmewőna:
"He amagu börõ zatua
nga'ötõi ghõgu m'bòsi duha,
òfoja m'bòsi Zalawã.
Tafaèghugõ ba danõ wàlöwã."
Andrǫ̃ ingarcroi m'bòsi duha
lafatöni m'bòsi Zalawã:
önõ m'balaki ba döla,
sàmbua m'balaki aja n'ina
" " " Duha
sambua mbalaki aja n'iwa
" " ". m'banua
dua wafulu m'bawi
dua waöfa.
Iwaõ Luaheli Luòmewőna:
He amagu börõ Zatua,
da ungawõwőj m'bòsi Duha,
da'urahugõ m'bőli Zalawã,
da'usu a ba màkò m'balaki,
" ghöu màkò gana'a."
Andrǫ̃ fàèghu ba danõ walöwã.
Lafatörõ dőj n'ono nifawu'a:
Silewe na Zarata.
Iwaõ Luaholi Luòmewőna:
He inagu börõ zatua,
fònugha ghöu n'ono nifòwu'a."
Maòsò galawė ere wösi saòta,
itutu ngawalõ nugha
" zoi gàmagàma.
Lõ ihalõ, lõ ibabaja.

Ba:"He inagu börõ zatua,
ha iw̃aõ mege tome ba zi nàta
wa mõj ija waghài dàngatànga.
Ibözi dödõ, i'òrua dànga.
Inada börõ zatua
ho iw̃aõ mege me bõröta
dànömõ danõ ölija.
Ibòkani lagõ dawöla,
ihalõ holo töla gana'a
" dànömõ danõ ölija.
Lõ sa börõ ebuabua
n'ösi holo töla ganaɣa.
Ha sàmba ɣuli enaõ ganaɣa,
zi föfõ danõ ni bàgo m'barą.
Ibè'è ba duru ba dànga,
ghõ n'ono n'ija si litò talinga.
Ihalõ zughu sèsè ɣana'a,
isughu jaw̃a m'bu, ifàò huwa.
Ihalõ n'draɣi huwa m'bu, n'draɣi huwa
ibę famàghöjõ fàmaruka,
fàmaruka dànömõ gölija.
Ibè'è ba duru ba dànga
ibę m'bizà danõ ba wamõbözi,
bizà danõ ba wanika,
gitõ lali Doraɣa.
Ibę gowe tàmbalina hara,
gowe Zea siw̃a faɣegha.
Fàmàghe dànömõ gölija.
Ilölõ bagi zàtóra,
Silewe Nazarata.
Mòfanõ Luòholi Luòmewóna,
" m'bendɣo ɣofawu'a.
Larugi n'arõ ledaw̃a
ghõ Ziràò uwu zoja,

ba m'banua Dètè holi ana'a.
Alua börõ gòsali ledawa.
Iwaõ Luòholi Luòmewòna:
"Inagu börõ zatua,
ho tesào n'ono nifawu'a,
sò n'aja tànömõ gölija.
Ha zehào turu sehào tanga,
zànahè hörõ m'banua."
Iwaõ Sirào Alizuzu zoja:
"He àta Balugu Luòmewòna,
o'òwulò m'barahào fòbonua
na sò zehào turu, sehào tànga."
Ho òwulò baæõ ledawa
n'ono zi'ulu, salawa.
Iwa'õ Sirào Alizuzu zoja:
"Ha zehào turu, sehào tànga,
ha zànahè hörõ m'banua."
Lawaõ ono zi'ulu salawa:
Lõ ehào chöma duru, ehào dànga,
lõ ajama barõ warögha,
ha zò' aja balõ warögha.
Ha Baluiu Hadõjdulia,
so ghõ n'ija naja balõ warögha.
Ehào ghöma wolowolo dànga,
døõ niha sesola bölögha,
niha sebua tètè dànga,
sagörõ dàsò lalua,
ezài hili dètè dànga."
Iwaõ Sirào Alizuzu zoja:
"He Balugu Hadõjdulia
Õsahè hörõ m'banua,
me sò n'ajau balõ dikàtika.
Ubè'è luamõ balabala,
Usu'a ghöu ba màkò gana'a."
Iwaõ Balugu Hadõj Dulija:
"Lõ sa lai luò balabala,
lõ ghögu ngambatõ, lõ dònga."

Iwaõ Ama Sirao uwu zoja:
"Sò n'ono si lito talinga,
Ba Lesarija gelagela.
Ubè'è ghöu sinöwu gana'a,
lafabali waiwasa,
lafaghài dàngtànga.
Ihalõ fawatõ tõj n'drònga.
Balugu Hadõj dulija,
ilàu muhèdè muzirazira:
"He amagu SIràò Uwu zoja,
ubàgò sa'àè danõ utikà,
be ghõgu ba duru ba dànga."
Labǫ ba duru ba dànga
zi fãràni danõ gölija,
gowe Zea siwã faeghà.
Ifaghei si hulõ m'bowoa,
ibàgò sa'àè, itikà,
ifalisa balõ warögha,
ilaghui balõ dikàtikà.
Tò èsè danõ ölija,
tedǫw dalu golajama,
" sàmbua mònaha òsali,
tedǫw " " ledawã,
" danõ me ibözibözi,
tedew danõ me itikàtikà.
Abönõ tanõ naha gòsali,
abönõ tanõ naha ledawã,
ahono danõ, he maulu noa.
Muhèdè dua Ziràò uwu zoja:
"He Balugu Hadõj dulija,
bàgò danõ si siwã wenàètà."
Iwa'õ Balugu Hadõjdulija:
"Ba hezǫ̀ nahaku wamàgò tanõ,
hezǫ̀ nahagu wamàgò ölija?"
Iwaõ Siràò Alizuzu zoja:
"Tofina hörõ m'banua,
ruruõ dalu golajama,
ruruõ sambua balõ dikàtikà.
Da'ǫ̃ högõ danõ ba wamõbözi,

hög̃õ danõ ba wanikà.
Ibàgò danõ itikà,
i'chàò danõ, i'chaia,
ifòlisi baia warögha,
ilaghui baiõ dikàtikà.
Ahono Gètèholi ana'a,
awai Danõ Mazingõ Lawindra.
No abua goiõ, abua döla,
ghõ m'balugu Hadöjdulija,
me lõ adunia wamàgò tanõ ölija,
lõ mube làèluò baiõ dikàtikà.
Abõbőj ghõ n'ija, abua döla,
andrõ ibözi duru luò, turu lawa.
Fa'aukõ ija, fa'alai ina.
Ho ituwu m'bagi m'bõlögha,
ifuli jawa barõ ledawa:
"He alawè Balesarija,
ho sa ubözi duruluò, turu lawa.
Tebai sa utaögõ, u aha.
Fasighò sa m'baiõ warögha,
atua n'dràò, aiuiu n'dröiöma
Ho sò n'ono ba duu ghöu , ba hawa.
Matua atõ sumöla.
Anaba'õ wusõ baiõ warögha,
bo tőj Siiaui Sila'uma,
samatòhu famàgò ölija".
Matè sa'àè m'balugu Hadőj dulija.
Aèfa n'ono n'ija simatua,
ghõ galawè Balesaria.
I'anabaõ fusõ baiõ warögha,
ifatörõ dőj Sila'uma.
Ebua Zila'u, Sila'uma,
febiri fagàma, ghõ Zilàèridè ana'a,
Ho ònèghè ija wamőzi biri,
" " " " gàma.
Ibo fanizi famàgò m'bawa
Silàèridè ana'a:
Hana wa'ohaogõ wamőzi gàma:

Tanömö gölija

hiza n'aja n'amau, balō dikàtikà.
hikan'aja n'amau

Ifuli ija barō ledaw̃a,

mè'è ghō n'ija dödō, alu m'bawa.

Iwaō:"He inagu Balesaria,

hadija n'aja tànömō gōlija,

ghō n'amagu börō zatua."

Ihalō li, ifa'ema,

iwaō:"Sò n'aja n'amau tànömō gōlija.

Lō alua ibàgò, itikà,

me no fasighò m'balō warögha.

Atō sa ōbagò danō ölija,

àè ghō dahō n'uwu sibaja

ghō n'Ata balugu Luòmewōna.

Jamu fahowuā dànömō gölija."

Mōj Zilaui Sila'uma,

lafahowuō danō ölija.

Ibè'è zui ba duru ba dànga,

ibo m'bagi lagàènò ana'a,

lambàè danō ba wanikà.

Ibàgò danō, itikà,

i'chàò donō, i'chala.

Ho siw̃a luò siw̃a m'bala,

ho awai danō ba wonikà. — fànika

Zi fitu hili m'balō warögha,

hili balazi zikoli,

" " zàniaga

Ifòtōj n'ösi iwaw̃a,

ba ifaghoi Muzōj senàu aledoma,

ifaghoi n'Ojo muramura,

~~sara Öfa~~ sara Zowu sàhajàhajà,

sara Idanoj töla màèra,

" Gomo ~~ala~~ sedòlè i'a,

" m'bòtò hati Laraga,

sara Gafulu sàèmbu m'banua,

" Lafàu tögi gàtawàèna.

Ifuli ija barō ledaw̃a,

jaw̃a ghō m'balugu Luòmewōna.

Imanò:"No awài danō ba wanikà,

failò zamoni [illegible] tanõ ölija."
Mèndrua wa öfa bòngá lõ mànga,
lõ mongànga àfò lahina,
lõ mamadu roko zambawã.
Lõ fahèdè no Zalawã,
ha zanaha àmonita gölija,
a'ọj màmalighõ n'ono zalawã.
Ha Balugu Tuada Hia
zànaha àmonita gölija.
Iwa'õ Balugu Luòmew'õna
"Õtaha atõ gàmonita gölija,
ufàilọ'õ danija fabaja ledawã."
Andrọ̃ mõj mu'amoniy'õ danõ ölija,
tow ba Dètèholi ana'a.
Mèndrua wa öfa bòngi wa'arạ
itảögõ lõ mòroki zàmbawa,
lõ mòngànga lölõ lahína,
lõ mòhàè mawinalu.mànga.
Ifuli ija.barõ ledawã.
Ho mutarò barõ ledawã,
m'balugu Tuada Hili.
Lõ na sa mufàilo mudada.
Da usòfu,useghegõ na
ha ghõ n'ija n'uwu dõj n'ama.
Hezò gòtaraõ moroj jawã.
Morọj Tuha ba n'drege gölija.
Ha ghõ n'ija n'ono simatua:
Tuha ooloma gölija.
Ha n'ono da'ọ̃ simatua:
Tuha dözõdözõ m'bawã.
Ha n'ono da'ọ̃ simatua:
Tuha lawãlawã bawã.
Ha n'ono da'ọ̃ simatua ~~[illegible]~~
Tuha sebua Amòfola.
Ha n'ono da'ọ̃ simatua:
Tuha Mògọ̀lò balaòta.
Ha n'ono da'ọ̃ simatua:
Tuha òndranita zaga.
Ha n'ono da'ọ̃ simatua:

Amada Luò Làngisara.

Ha n'ono da'ǭ simatua:

Làngi sambulua jawa.

Ha n'ono da'ǭ simatua:

Làngi si sambulu ana'a.

Ha n'ono da'ǭ simatua:

Lamòghili ana'a.

Ha n'ono da'ǭ simatua:

Lamòtuhò ana'a.

Ha n'ono n'ija simatua:

Hiawalàngi sinada.

Ha n'ono da'ǭ simatua:

Mandrakihia Lölõmbawa.

Ono da'ǭ simatua:

Sanaja Hia Zawazawa.

Ono n'ija simatua:

Sanuhi Hia.

Ono n'ija Ho Hia

Lölõwòndrahi.

Tuada Ho.

" Laoja.

" Lughu ana'a.

ono Lughu ana'a:Siraha-turu.

" Siraha Turu; Turu ana'a.

" Turu ana'a:Bòtò ana'a.

" Bòtòana'a:Saita ana'a.

" Saita ana'a:Sezaihili.

" Sezaihili:Bòtò gawõni.

" Bòtò gawõni: Lacha

" Lacha:Taru òwàsa Luò.

" Taru òwàsa Luò:Siholahola.

" Siholahola:Fange tu Nuza.

" Nuza:Tali sõrömi.

" Sõrömi:Tuha menawa.

" Menawa:Nauru Wase.

" Na'uru Wase:Faruwu.

Mo ono Waruwu:Sàmöhõ Sambõdalagu.

" S.:Ma'iwu.

Berkata Tuan Sirao Paman banjak:
"He (anu) salaw̃a matahari dahulu,
sudah salasei tanah, tampat(segald) orang,
" " " " salaw̃a.
Turunkan anak salaw̃a."
Katanja matahari Holi, Matahari dahulu:
"He Dahari, berpusat batu,
baharu sekarang kita turunkan anak salaw̃a,
(berkalahian karas)batu
" "
Dilantaikan pariuk mulut(pariuk-lamacha,
" pariuk besi, jang satu göla mulutnja.
Diberi siraha mulut periuk,
sambilan siraha batang kajoe nanas,
sembilan siraha batang kaju dajung.
Didajung Hia Allah jang dihulur,
dia djalan tenggh jang bernjalanjala,
di basi jang satu göla mulutnja.
Belom ratah kulak jang kain,
belom kering duri boeah sömasöma.
Begitu di medja makan batang kaju nanas,
Dihambus tulang blakang pokok dunija.
Dia djalan tengah dihambus,
di basi lebar mulut.
Sudah rata kulak kain,
sudah ratah duri buah sömasöma.

Mò ono M.: Ba'uwa danõdòfu.
" B.D.: Balugu gana.
" B.G.: Ba uwa danõ wali.
" B.W.: Balugu Se'u.
" B.S.: Jawambalugu Töla gosa.
" B.T.: Balugu Alizuzu
" B.A,: Balugu Mö'õ.

Muhèdè Dua Siràò uwu zoja:
"He Àta Balugu Luòmewõna,
ho awài danõ naha zi hönõ,
ho awài danõ naha Zalaw̃a.
Fạilò n'ono Zi'ulu Salaw̃a."
Iwa'õ Luò Holi, Luòmewõna:
"He Lahari sòfusõ gara,
atọ̃ tafàilo n'ono zalaw̃a,
fadow warigöw̃a hisi
" " kara."
Ihare'õ bõröwa bawa lamạ̀èha,
" defaõ si sa gõla bawa.
Ibọ ziraha m'bawa lamàèha,
siw̃a ziraha döla geu göna,
~~siw̃a Ziraha döla geu~~ sala.
Lasolo Hia walàngi sinada,
itörõ dalu ziholahola,
ba defaõ si sagöla bawa.
Lõ atata lauru sò tõra,
lõ alọw doi bòwò zömasöma.
Andrõ la fatufa'õ döla geu göna.
Lasolo hulu börõ gölija.
I törõ dalu ziholahola,
ba defaõ si sagöla bawa.
Nõ atàta Làuru sò tõra,
ho atàta doi bòwò zömasöma.
Andrọ̃ itufà döla geu sala,
lasolo Gözõ hola gölia,
" sa'àè n'ono Zalaw̃a,
n'ono Zalaw̃a si siw̃a tanöma,
~~ono~~

kalau diukir kulak di potong,
ditanda pengukur babi (pengukur),
ditutup daun penimbang,
dihantjur lojang timbang
timbang saperti ajam djantan.
Baru diturunkan tuah Hia,
dihulur sama osali .
"
Apa bersama padanja waktu dihulur
"

sama kulak ukur emas,
" pengukur babi jang empat sagit,
" penimbang pedang,
" pengukur seperti hajam djantan,
" Galang undjung udjian,
" paman kamar tempat puan,
" karung seperti rendong,
" timbakau halus emas,
sama sirih sini, sirih larang,
" pinang kindjang, pinang (mala)
itu jang sama pada Hia waktu dihulur.
"
Itu (kasia) kita seperti sekarang.
(Sabatàr) tinggal Tuan Hia Mudik
diatas Holi emas
di gunung Haume Ombõlata .
Dihulur gözõ timbang dunia,
" tulang blakang pokok dunia,
~~" Gea kombali atas~~
~~---""GHZ" dalam bitjara~~

ono Zalawã si siwã gàna.
Laràtè m'bumbu gòsali,
" " ledawã,
lalàugõ m'ba'u tojo gehomo,
labizà m'ba'u tojo n'driwã.
Ho ahono no mauiu noa
na lafasu'a làuru lataba,
latèghè gafore töfa,
lstàndra m'bulu wali'era,
laràni m'ba'uba'u saga,
saga sawài silatàòna.
Awêna lafàilò Duada Hia,
nifàilò fàbaja òsali
" " ledawã.
Hadija zifàò ghõ n'ija ba wamàilò
." " " ." wànada?
Fàò lawölõ m'böwõ la Tuha
Hadija zifàò ghõ n'ija ba wànada?
Fàò làuru suke ana'a,
" gaforè siöfa singa,
fàò m'bulu wali'era föda,
" zaga sawài Silatàòna,
fàò n'aja balõ gòndreghata,
" n'uwu galu kalimawã, ~~fàò n'aja balõ~~
fàò m'bola ni'òtarawã,
" m'baga mòsirè àna'a,
fàò dawuò sini tawuò lara
" winò belu, finò awa.
Da'õ zi fàò ghõ Hia me lafàilo
" " " " " " ladada,
Daõ m'böwõ si siwã amuata,
" " da manò ijada'õ.
Ho mutarò Duada Hia
raja ba Dètè holi ana'a,
ba Hili Hàume ombõlata.
Lafàilò Gözõ Hilagõlia,
" Hulu Börõgölija,

gea kombali atas

Dihulur Gözõ salawa bitjara

" Wöli moukõ di hulur:

i tu Wöli so demo saperti tanduk.

Lafạilò Gea sangawuli jaŵa,

" Gözõ Balugu lida,

Lafạilò Wöli, maukõ sinada:

da'õ Wöli sò demò so wãha.

Tiada bumi dan tiada langit,
dan belom ada orang.
Paman angin bermain-main,
" " "
Hantjur angin djadi emas,
" " " "
angin seperti berhala paman
" " " "

Dia Sihai seperti berhala
" " "
diatas blakang utara.
diatas balakang angin.
Dia mati dan mati,
bertunas kepala jang bergantjing tuha:
batang kaju enau a pi,
batang kaju batu.
Dan bertunas muka mulut:
kaju jang merahmerah mata hari,
kaju jang oreorona,
katurunan raksasa.
Dan tersablah pohon kaju,
dan tersablah batang kaju:
dija Latura berbabi segala orang,
" " " "
Dan bertunas hati jang barusõ,
Bertunas hati jang ambatjang:
Tora'a katurunan segala orang
Tora'a katurunan banjak.
Dihamus (Iholo) pohonnja angin
" " " "
Berbuah seprti buah pisang
buahnja dikanan
buahnja disablah batang.
Dan tua buah jang seperti kering,
dia djatoh ~~dipaman~~ - dipaman pohon jang berkuping.
Dan diberi djiwa paman serah ~~alam~~ alam.

Lõ tanõ lõ ~~..~~ banua,
lõ niha nasa.
Fagia n'uwu n'àngi,
" " m'bara.
Alàu n'àngi mò balaki,
" " mò ana'a.
Àngi si hulõ n'adu n'uwu
" " " zinela,
galõlöwa n'uwu n'àngi
" " m'bara:
"Ja'ija Zihài si hulõ zàngchowu.
Sihài si hulõ zinela.
Jawa ba döla hulu òtarõ
" " " " m'bara.
Ilau alèlè, atua,
mòlöndru högõ sòkundri duha:
töla geu fõtò alitõ,
" " " nàoma.
Ba mòlöndru zinatá m'bawa
eu si dumidumi luò
eu si Oroorona,
tànömõ nadàulu madàoja.
Ba famatèmbài n'uwu lali,
" " " döla:
ja'ija Latura sò bawi sihönõ,
Latura sò bawi soja.
Ba mòlöndru dödõ sò baruzõ,
mòlöndru dödõ sò hambawa:
Tora'a tànömõ zihönõ,
Tora'a tànömõ zoja.
I solo m'börõ n'ija àngi,
" " " bara
ba mòululu mògaja,
bua n'ija ba gàmbölõ
bua n'ija bazi tàmbài d'öla.
Ba atua m'bua mò lagara
ba atàru ba uwu lali sànalinga.
Ba ifònòsò uwu Lòwalangi

Dan diberi djiwa paman serah alam
dan dija Tuhan jang tidak berbisikbisik.
dan Tuhan jang lelahielah.
Maka buah disabiah tubun
dan buahnja di keri,
dan tua itu, kering,
djatoh dipohon jang berkuping.
Maka diberi djiwa paman allah,
diberi djiwa paman serah alam:
dija Puteri jang tiada berbisikbisik,
Puteri paman korabu,
bini Tuhan belóm berbisikbisik,
bini Tuhan belom lelahielah.
Maka bebuah seperti pisang
Jang berbuah batang dora'i, Tora'a,
umur tua kering,
dan djatoh dipohon jang berkuping.
Maka diberi djiwa paman allah
diberi djiwa paman serah alam:
Gumbia diundjung atas.
Maka diberi galang undjung martel:
itu memukul tanah dunia
tanah dipohon Tora'a.
Maka beranak Tuhan belom berbisikbisik.
Tuhan belom lelahielah:
Tuhan jang pulang eikor
" " " tulang.
Beranak Tuhan jang pulang eikor,
Beranak Tuhan jang pulang tulang
Tuhan diundjung2 tanah,
Tuhan diundjung dunia.
Beranak Tuhan di undjung dunia:
dija Tuhan tuwa bulan.
Beranak Tuhan tuwa bulan:
dija tangkei pa man tanah,
tangkei paman dunia:
dija Sirao kepala banjak
Bininja " " " ada tiga:
I. Puteri ràò nenek banjak.

Ifònòsò uwu zò'aja,
ba ja'aja Duha silõhèdèhèdè,
ba Tuha Silõdöladöla.
Ba bua ba zitàmbài nga'eu,
ba bua n'ija ba gàbera,
ba atua dao, òlagara
atôru ba lali sànalinga
Ba ifònòsò uwu Lowalangi,
ifònòsò uwu zò'aja:
jaija Wuti si lõ hèdèhèdè,
Futi uwu gelagela,
dònga duha silõhèdèhèdè,
dònga duha silõdöladöla.
Ba mò uluulu mò gaja
döla Dora'i Tora'a
inötöwa'atua òlagara,
ba atoruba lali sàndlinga.
Ba ifònòsò uwu Lowalàngi
ifònòsò uwu zo'aja:
gumbia ba wòndrege jawa.
Ba ifò ája balõ warögha:
dao zamàgò tanõ öliija
tanõ ba m'börõ Dora'a.
Ba mòòno Duha si lõ hèdèhèdè.
mò òno Duha si lõ döladöla:
Tuha si Milò ngaeu,
Tuha si milò töla.
Mò'ono Duha si milò nga'eu,
mò'ono Duha si milò töla:
Tuha ba regerege danõ,
Tuha ba rege gölija.
Mò'ono Duha ba rege gölija:
jaija Duha sahuwa m'bawa.
Mò'ono Duha sòhuwa m'bawa:
jaija Màngemohi uwu danõ,
Màngemohi uwu gölija:
Jaija Ziràò alizuzu zoja.
Dònga alizuzu zoja datölu:
I. Buruti ràò awòzaja.

2.Nawàöndru imam pesta.

3.Jang telor ràò batu.

Anak Puteri ràò nenek banjak:

Tiga:I.Bauwa tanah.

2.Lakindrõlai ruas antara.

3.salawa mata hari dahulu.

Maka anak Nawàöndru imam pesta

Tiga:I.Hia allah jang 'hulur.

2.Dali sajang hulur

3.Làngi satu emas,

Anak jang telor(mamaru tànömõ göba-ilmu)

I.Lahari jang pusat batu.

2.Gözõ tuhan zangaröfa.

3.Tulang blakang hada emas.

Maka itu tempatnja Bauwa tanah dunia,

me mutjut tanah dunian.

Maka Balugu Luò mewõna ampunja,

siamannja diatas Holi emas.

Katanja Bauwa tanah dunia:

"saja bawah Lakindrõlai, ruas antaran.

" " " " "

Maka dija bilang Balugu Luò mewõna:

"saja punja Lakindrõlai antaranja"

Katanja Balugu tanah dunia:

Ditjereikan seperti hulang

dan ditjereikan seperti ikan.

Sabiah ipunja Bauwa tanah dunia,

sebiah ipunja Balugu Luò mewõna.

Itu sebiah Lakindrõlai antaranja

jang ada empunja Mauwa tanah dunia:

dija Lakindrõlai kurabu

disebiah setengah

Lakindrõlai seperti emas

itu jang tertinggal diatas.

Sa ràò :

[illegible] : 1) Bauwa danõ Hiya.

[illegible] : 2) Lakindrõ Lai.

ba Dètè Holi 'anaʼa : 3) Balugu Luwò mewõna. [illegible]

[illegible] :

Telögu. (bij oyo) Siràò (bij [illegible] oyo)

Tètè holi is bij [illegible]

: idanõ börõ Doraʼa.

Zea { is bij 11/12 (!) tanõ [illegible].

[illegible] : [illegible] :

1) [illegible]

2) ? [illegible] jang [illegible] bagai di [illegible].

2.Nawàöndru 'ere gòwàsa.

3.si aduiò ràò gara.

Ono m'Buruti ràò awè zoja:

datölu:I Ba'uwa danõ.

2.Lakindrõlai òtòòtò òtòlua.

3.Balugu Laeò mewõna.

Ba ono Nawaöndru 'ere gòwàsa:

Datölu:I. Hia walàngi sinada.

2.Dàòli salimagõ dumada.

3.Làngi sara'ana'a.

Ono zi'aduiò ràò gara:datölu:

I.Lahari sò fusõ kara.

2.Gözõ Tuha Sàngaröfa.

3.Huluhada 'ana'a.

Ba da'õ tumarò Ba'uwa danõ ölija,

sànaja tanõ ölija.

Balugu Luò mewõna sòghõ,

golajama ba dòtè holi 'ana'a.

Ba iwõ Bauwa danõ ölija:

"U'ohé ghõgu Lakindrõlài òtòòtò,

" " " òtaluwa."

Ba iwaõ Balugu Luò mewõna:

"Ghõgu göj Laindrõlài òtòòtàluwa."

Iwa'õ Ba'uwa danõ ölija:

da tafàbali mòlagàsi,

tafàbali mò i'a.

Tambài ghõ m'Ba 'uwa danõ ölija.

Tàmbài ghõ m'balugu Luò mewõna.

Ba simatònga Lakindrõ lài òtò òtalua,

si sò ghõ m'Ba'uwa danõ ölija,

jaija La'indrõlài golagela.

Ba sitàmbài simatònga

Lakindrõlài sihuiõ gana'a.

Daõ n'ono si tebatò jawa.

vrouw zwanger v. e. kind dat in
een regenjaar kan geboren worden.
Haar kam" zegt haar dan
"in den te goore":
de bari gana'a
" bawa n'adu
" tuna luò.
dan haar [illegible] die op.
"Het kind wordt geboren.
Later gaat het visschen, zegt
de haai en krijgt dat [illegible] terug

Lahewa. 9/4 - 1914.

7.

Mò'ono Ziràò:Lahari.

Mò'ono Lahari:amada Tibòtibò hösi.

" " Tibòtibò hösi:Mangemohi hösi.

" " Mangemohi hösi:Tuha nazalöw

" " Duha nazalöw:Göndru sawài and'a

" " Göndru:Taburàsi m'bawõ.

" " Tamburàsi m'bawõ:Ledawa satöla.

" " Ledawa satöla,Samòfò wa'ou; — watòmosi?

Iònga n'ija inada Siwà watòmasi.

Me ziwa fàghè dõj zi lalõ, — = lalõ

Iõ mòtugè n'ono si matua,

me no tehulõ m'bari gand'a.

Mõj ija mòndri,mòhèdè zughu n'ija.

Me irugi jamo,iwa'õ siboõ m'bari gand'a.

Ilau ba n'àsi bawa n'adu.

" " " tuna luò.

Itema hiu sò götõgötõ.

" " sàngarôrò.

Awèna mòtugi n'ono si matua

" " no latanò.

Iwa'õ inada si wowatòmosi,

inada si wò wa hajò:

"Hadija ghõgu n'isõ nigèsè dödõ.

Tènga isögu n'isõ Zihönõ.

Alui isögu gatè màò zamiha.

isögu gatè màò Zàhò.

isögu zi holahola,

" za nimbònimbò."

Ifòlembò zara àsu

" " màò.

Aèghu n'uwu zi ritàrità,

" " " zanimbònimbò,

"äèghu ba zi natèmbawa,

" " lualua nòsò.

"Ifònölõ atè manu,

" manõ gadulõ.

Muhèdè n'ono n'ija ba dalu

" " ba m'bètò:

"Hè, inagu börõ zatua,
inagu börõ zàdano,
tònga lalagu lala zihönõ
" " " zatọ̀.
Lalagu felafela dödõ
" dawuju galògọ̀."
Iwa'õ inada si wòwatò mosi,
inada si wawa hajọ̀: wowa?
"Ono n'dra'ugõ famunu zatua
" " " " zadonọ̀."
Iwa'õ Làòwõ maru samadu göba
" " " wanimbọ̀:
"Tènga ono n'dra'òdò famunu zatua
" " " " " Zadònọ̀.
Làòwõ maru n'dra'ọ̀, samadu göba,
" " " " Wanimbọ̀.
Sò öba n'dra'ò morọ ba hawa.
" " " " " m'bêtọ̀."
Àefa n'ono n'ija ba hawa
" " " " m'bêtọ̀,
muhèdè n'ono si matua,
muhèdè n'ono latanọ̀:
"He inagu börõ zatua,
" " " zadonọ̀;
tènga lõlögu lölõ zihönõ
" " " zatọ̀:
halõ lõlögu lölõ deritõ."
" " " guli zawàoho."
Muhèdè ija morọj ba dalu:
"He inagu börõ zatua
inagu börõ zadonọ̀,
halõ n'ono wõrögi ana'a,
" " " hanọ̀."
Ighoj ghõ n'ija welafela dödõ
ighoj ghõ n'ija dawuju galògọ̀.
Àefa n'ono si matua,
" " latanọ̀.

Lahalõ lölõ n'ija guli daritõ.
" " " guli zawaoho.
Ebua n'ono si matua
" " latanò,
tedow ba zi/ma'öghõ (ma'õ)
" barõ zi laluò,
i'òtòmòsi n'omo lasara,
" n'aja n'ija òwò.
Ibõbözi gài/sò bõrõ sisi, goi (?)
ibõbözi gài sò tagònò.
Mõj ija fagài ba dalu n'àsi
" " " " Zebolò.
No irau hiu, sò götõgötõ,
" " " " ngaròzò.
I'ohe bõrõ gòsali, barõ ?
." " duhò, .
ihalõ n'ono wõrögi ana'a.
" " " hamò,
itabà m'bu'oe dõlõ tõlõ.
ighoj dawuju galògò.
Ihalõ m'bari gama'a
" " hamò.
Labõbögõ, lamanò:
Manõ zi'ulu salawa helanõ,
" " tuha tèròngò,
me nõ õ söndra, laharõ gana'a.
" " " " hamo.

26/3-14. Orang Hili Satarõ jang menerangkan. 8.
Bõröta/n'ija mefõna, ba lõna tanõ;
ba abò tò dàò safusi, ba sò niha;
ba tõj n'ija Samihara Luò
Mò'ere ija, ba sò suj niha sàbua:
Simadulò ràò wathuwa.
Ba mòono simatuwa: Laturadanõ.
Ba mòono simatuwa, suj àghi hõ, ba: Lòwalàni.
Ba ösi batõ Lòwalàni, ba: Nadjarata.
" " " Laturadanõ, ba: Simàdulò.
Ba samudja ma'öghõ,

ba iwa'õ:"Tafatulu ita."
Ba Laturadanõ, ba i'agõ tow;
Ba Lòwalàni, ba iagõ lawa ba bamua.
ba imanè Laturadanõ:
"Ba lõna mi'ilagu baguli danõ si söghi."
Imanè Lòwalàni:"Me mo sò dràò lawa,
Sia'a dràò ghöu."
Ba me mo iwaõ hõ Lòwalàni,
ba ihew gõ danõ Laturadanõ.
Ba iwaõ Lòwalàni:"Ba sia'a draugõ ghõgu."
Ba atulõ ira Latura danõ Lòwalàni.
Ba imanè Laturadanõ, iwaõ:
"Be'è niha bewawõ dàò."
Adrõ dõj n'ija Silauma.
Ba mòhalöwõ Silauma, ba mo bõj tanõ.
Samudja ma'öghõ, ba awolo ghõ n'ija danõ.
Ba me ebolõ ghõ n'ija danõ, ja'ija òlòfò.
Ba irinò gõ n'ija ba gau
" " " " " dàna.
Ba mò'òthu gö n'ija fàghè,
ba itörõ bagi tõlögha.
Gèdègèdè gö n'ija fàghè,
baawai àèlu n'idanõ.
Ba me no ma'ulu idanõ,
ba iawalisi ghõ n'ija danõ.
Ba fakarakara tow danõ,
ba ànigò Lòwalàni
" imanè ghõ sàhò:
ae'e, waõ ghõ Silaumà,
ànigò Lòwalàni."
Ba ifabe'egõ Lòwalàni sughu.
Ba lumöta n'àsi,
" me manulu danõ,
" me'è Djilaumà,
" iwaõ Silaumà:
"Ma afàèhu ghõgu danõ."
Ba ifabe'egõ Lòwalàni farögha
Sàhò simõj mamè'è.

Ba iwaõ:"Ba ja bödji gàsi hàbàè."
Ba me ma ibõdji ba agõ'õ n'àsi. ògõ'õ ?
Ba abàè'è danõ, ba imanè Silav uma:
"Ba lõ ösi danõ."
Ibe nĝha Lòwalàni,
sàbuwa ibè'è ba luwaha n'idanõ,
ba tõj n'ija Telögu ba luwaha,
sabuwa ibè'è bulu n'idanõ,
ba tõj n'ija Siràsò ba ulu.
Ba samudja mà'öghõ.
" fạudu ira
" imanè Siràsò ba ulu,
iwaõ:"Hega morọj draugõ."
Iwaõ:"Ja òtò ono Lòwalàni."
Me lõna niha ba guli danõ
ba ja'ira edõna mòwahalõ,
" adrọ̃ böröta niha ba guli danõ.
Samudja djui ma'öghõ.
ba itànõ dànömõ ~~niha~~ gehò (ehò??).
ba idada dànömõ niha
Lòwalàni, dasiwa.
Ba ma àèghu ba bulu gehọ:
awali ira sòwanuwa,
samowõhõ niha ba guli danõ.
Ba idada suj niha
Lòwalàni siwa.
Ba sàbua dja lõ matè,
ba si dawalu moj aghodji ba m'alitõ.
Ba si lõ aghodji, ba ja'ija Siulu.
Ba idada suj Lòwalàni dànömõ niha,
ba dawalu suj djaghodji ba n'alitõ.
Ba si sàbuwa, ba silla.
" idada suj dasiwa.
Ba si dawalu aghodji ba n'alitõ.
Ba si sabuwa samui.
Ba idada suj Lòwalàni dasiwa.
Ba ja'ija djatò ba samaòsò siulu.
Adrọ̃ me oja niha ba guli danõ.
Ba böröta ma, ba ono Lòwalàni.

Ba tõj n'ija Tuhadjàuwa.
Ba nibo n'ama n'ija ghõ n'ija.
Ba sabuwa manu ba sara göri,
ba döfa djòtõra, sàbu màèra.
Ba imanè ghõ n'ija Lòwalàni,
ba sò ga'a n'ija ba drawa,
ba tõj n'ija Bohalima.
Ba na wuri na obuwa ira,
ja malui ijaka'a n'ija.
Ba samudja ma'öghõ,
ba sò ga'a n'ija moro ba drawa,
ba sara wawa wànalui,
ba lamanè siulu:
Siulu bõ'õ lamanè iwau dràò.
Ba iwsõ Bohalima:
"ba na sò ghöu màèra,
ba iwagu draugõ;
ba na lõna ghöu màèra,
ba tèra iwagu draugõ."
Ba samudja ma'öghõ,
Ba so Tuhadjauwa,
ba mo walèghi ga'a n'ija,
" lafagölõ màèra,
la'ila me iwara n'awõra.
" madwono Duhadja'uwa,
" tõj n'ija Lòwalàni.
" oko Lòwalàni Tuhagòwàsà.
" " Tuhagòwàsà:"Alitõ
" " Tuha alitõ:Kanölõ
" " Kanölõ:Sidöfa
" " Sidöfa:Kamörõ
" " Kamörõ:Sihola
" " Sihola:Salawa Harimàò
me[illegible] mo oko Kanölõ:Wanudjisiwa
" " " Sidöfa:Siwa atarõ
" " " Siwa atarõ:Mohönõ.

Sì'ulu Wàsa Hilisimàètanõ. 3/6-1914.

Niwa'õ Lòwalàni, ghõ Dòhöna wanàètu:
mi'amaulõ.
Tòhöna Wanàètu tòbàj lalo'o
ghõ n'ija m'batubatu nihèghè
ghõ n'ija afore nilo'o.

Nidada Lòwalàni batu nihèghè,
bulu fanulò gana'a,
afore m'bawi, tuba,
òrahu ira Dòhöna Wanàètu.
Iwaõ ghõ dzi'ulu,
iwaõ ghõ n'ono m'banua,
ghõ niha fefu:
sara ha gaforea
ni'ohè Dòhöna Wanàètu;
sàmbua ha dubà.
sabua ha bulu;
sàbuwa ha batu nihèghè.
Ma iwaõ ghõ dzi'ulu,
ma iwaõ ghõ n'ono m'banua:
hàta zi sawõ aforea
ihuku ja Lòwalàni;
bõli ohè gafore bõ'õ,
" " batubatu bõ'õ,
nibg Lòwalàni n'ija,
taohè ölõ bulu, ölõ tubà.
Tõj banua Gomo.
Òrahu Maniamölõ fefu.
Me òrahu ira ma'ae,
no labözi manawa danõ,
lafazöghi n'adu, adu wamàulõ,
lataruõ m'batu,
ba lafetatarò n'adu.
Labg m'be'elõ, lamanò:
Ha niha dsiötõ niwaöda,
ihuku Lòwalàni.
Lataba niha, lanalõ niha sàbua;

lataba bagi:"Jama na, bagi n'ija,
na ihöto huku andra".
La'arò 'õ bõli bwàghè,
sàba batu nihèghè feledruwa naso'e;
bõli bawi sara: Sara ana'a ba batu nihèghè:
walu alisi,
bõli manu: dòbua laharõ.
Lahalõ niha sònèghènèghè,
labugõ gnöda batu,
si fagölogõlo batu.
Andra nidada Lòwalàni.
fanerò niha.
Bõj tõragõ, bõj àbösi,
fagölõgõlõ nibe'e Lòwalàhia.
Obe gana'a sara batu
fàbali ba zi döfi,
fàbali duwa,
õmo zimatua
fitua tàbali: ömo zi'alawe
öfa tabàli, bawi sageu
na awali gömõ.

Me awali, iaoe be'elõ,
lazinò bawi; me asòsò;
lataba ba lali geu,
labe ba bwigà, lalau banöwa,
labe banöwa ghõ n'dra ama.
Mo banõ ira, mo màna;
Awaj mo màna, la'i ma n'idanõ,
manàfò ira, manàòha ölõ.
Tòhöna wanàetu àòha gölõ Lòwalàni.
ghõ zi tòbaj isawõ
huku àndra'ha'a.
Ba ja manuku Lòwalàni zi sawõ,
me awali manàòha ölõ
ja'ugõ sa ero banua
bõj sawõ nihuku àndra.

Hili Simáötanõ. 3/5-1914.

Si'ulu Wala.

Madò zamosialu bögi;
madò zamoroj mojo.
Me ebua me wa'alawã
me ebua me asolo,
ba iuri nawawa lagàsi,
ba iuri naotu m'bolono,
ba sa mò'aja i'a
ba sa moroj urò,
ba gölõ n'ija, bawe' atumbu
" " " ba we'asò.
I'uri zi deladelamõ,
i'uri zaninònino,
i'uri za lõ si bihasa,
." " " " sadano,
me ifa'oli zi siwã mò'ama,
" " " " " wàlò.
Ifanõ m'bawi gòwasa
" " walò,
ife'a niha safönu danõ,
" " " daò,
me na a'òj la'a m'bawi gòwasa
" " " " niha satò,
labò fanuri nawa lagàsi,
fanuri naòtu nibolono,
asolo zi deladelamõ,
asolo zaninònánò,
ba göto Dòhöna Wanàetu,
" " Dòbai lalò'ò
la fodòhu dòhu gòtõgötõ
" " " naròrò,
amada Tuha farögha,
amada bò'tò sasolo.
Lafadòhudòhu suj götõgötõ
" " naròrò,
amada Siluwu Duha
batu sõrömi söw zatò,

ama bautu ziliwu duha
amada Tabàj luò'ò,
amada Tuha sàmbõ dàna,
Tuha sàmbõ dàna zatǫ̀,
amada satöla danõ,
Sawua fõna söw zatǫ̀,
amada samuru tanõ
ama lahė m'böwõ zatǫ̀,
amada Tuha Sòlaуuma,
Tuha Satarõ söw zatǫ̀,
amada Tuha Màènamölõ.
Matua ilawa luò,
Amada Samaru defa'õ,
amada Siw̃a farònò,
amada Tuha sònönõ tanõ
amada ledawa Hifà
ama sòkinu ~~wa~~ tanõ
siw̃a sahilu söw zatǫ̀
matua amȧ.si hõ̃ Lowalàni
amada Sigha arǫ̀,
ama Tuha Sòlagõ niha
Si'ulu amagu Hifò.
ama Tuha ono marija
Si'ulu ama Waöarǫ̀,
amagu Samosilawa
oja ba danõ me arǫ̀,
amagu Fàsa ba danõ ~~sa~~
Salaw̃a Here'e me arǫ̀,
amagu Fanölõ sebua ~~Wala zököba me arǫ̀~~.
Wala zòköba me arǫ̀.
Amagu samàsi nahönõ
amagu·Salighõ arò.
Si'ulu Tuha simàè köfa
" Faredõ arǫ̀.
Si'ulu Barani si siw̃a
sòtõj batu siduhu luò
si'ulu siw̃a ono Dàghi
rate zò'àja me arǫ̀

Si'ulu farèsò köfa
sòlèhè niha me arǫ.
Mènè Dòhöna wanàètu
Mènè Dòbàj laò'ò.
tebàj 'àètu ba götōgötō
~~tebàj 'àètu ba~~ naròrò,
fadòhudòhu we'atumbu
" we'asǫ,
tobàj tegilò na tebuwa
tobàj tebuwa na tegilò
sòlohè si siwa mòama
sòlohè lawölo fatao.
Aja n'amau bőli bohöli
aja n'amau bőli tjibǫ
fatòhu namã aganḁu
fosaj namã agawolo.
sondròhu hàò zanifinifi
" zanagono.
aõ sò lagàsi 'ere gi'a.
lagàsi 'ere m'bolono.
Sò gi'a fasuḁ soro.
sa nofi i'a na anoe'anoe
sa nofi.i'a na anao
I'ila wauru sò bazàita,
i'ila wauru sò bàòmǫ.
na sò zaorõ sawölõ'ölõ
" " " tola manao
si n'druhu gere lagàsi
" " " m'bolono.
famḁèdò zi'ila balõ niha
" niha satǫ
ba götõ n'ija ba we'atumbu
" " " " we'asǫ.
bazõ m'banuwa maliwaliwa
ba danõ muhòsòhòsò.
fawunu m'batu na maliwa
" " " maòsò.
ba götōra ba we'atumbu
" " " we'asǫ
~~[illegible] tobaj àètu~~
~~fozoj [illegible] tobaj [illegible]~~

Hei saudaraku, sudara betul
ini jang termashoer jang ter chabar
Diatas Tuha dipenghabisan tanah
siapa nama orang jang Djamuan dimuka
Siwulu geu diatas dunija
" " " tanah
sekali peristiwa
dan saja tiada chabar chabarkan
atas Tuha penghabisan tanah
mati dia hilang njawanja
putus djiwa nafas hati
dan njawanja belom diambil
dari itoe dia lari berdjalan
dari dibuku leher
tempat kakinja pokok ~~gigi~~ gigi.
undjung lidahnja dilopatinja

manalinali tòbàj àètu
fozqj zaj tòbàj òluwò
n'dràòno Dòhöna wanàètu
Tuha warögha söw zatò.
Me mòföghõ n'ösi danõ
" " " daò
fakarakara n'ösi danõ
" " daò
tumbu àè Dòhöna wanàètu
Tòhöna wanàètu söw zatò
irakõ àè n'ösi danõ niha
ifaulõ n'ösi danõ sawolo.
ghõ n'ija döla m'böwõ òròjsa làni
" " " m'böwõ òrojsa luò.
me tòbaj fabunu zi sambuwa mo'ina
tòbàj ~~zi~~ fetõò zi sambua magheiò,
ba wamaulõ Dòhöna wanàètu
ba wamaulõ Dòbàj lalò'ò.

Idanõ n'drawa, 12/4-1914.
Manõmanõ moroj ghõ Duha ba n'drege danõ,
(la'ohè ba Lawimba horõ.
Màèna màèna, lailõ.)
He le, iwà buwa dalifusõ,
jaè zi teturija si tehöngõ,
jawa Duha ba n'drege danõ.
Ba ha wõ doj zònuza fòwatõ
siwulu geu guli gõlia
" " " danõ,
samuza hou n'drege zi mawöghõ.
ba lõ uzafa, udunõdunõ
jawa Duha ba n'drege danõ
silau, awi alèlè àngelõ
àètu nò sò, hànuhànu dödõ
ba aheha ghõ n'ija si lõ muhalõ,
andrõ ilau mòloj me mòfanõ
iwòtaràj m'buwu dölõtölõ
tara hösõ n'ija m'börõ n'ifõ
uwu lelo n'ija iroj nagõ

2a

dia djalani dari djatu
dan itu ia lari tatkala berdjalan
njawa jang belom a diambil
penuh kula padi
sapas;afore dipatahkan
dia djalani tangga dimuka
dia sampei muka roemah jang di lopati
dia djalani dimuka rumah dibersihkan
dia djalani djalan di aer
siapa jang mengambil dia jang memukus = bini kus
dan Tuha sondaöhöndaöhõ
bini perampuan puteri lemak
puteri lemak jang litjin,
dan pala suatu hari
dia ambil itu, tempo dibungkus
dan dia bungkus dibawa zangehowu
dan datang Tuha sondaöhöndraöhõ
dia bikin tampat, dipergunakan
dan dia bikin bnih njanjian

2b

Dan dia kasih pokok tjeritera
163 nama njanjian
102 nama chabarkan
dari itu dia panggil anak raitnja
dia panggilkan sudaranja
dan dia kasih bnih njanjian
dia berikan benih tjeritera
dan semua kena anak kampungnja
kena semua anak soedaranja
semua kena djalan sudara
samua ada bnih njanjian
semua mempunjai bnih njanjian
dan sudah 9 tahun tempo dibungkus
tempo di bungkus benih njanji
dan pajah dia mempoenja nama
dari itu dia kasi berdjalan
siapa jang mengambil dia jang membungkus
dan Luomewöna luo mewö
bini Nazarata Nazaria
beni Nazaeriamoele doeɣõ

iɣòsisiõ welafela dödõ
ba izà me mòloj me mòfanõ
gehcha si lõ uhalõ,
afönu m'bawa lauru gulitõ.
sandròhu aforè famatöɣõ
itörõ m'bagi n'ora saoɣötõ
isaj genòɣò nizawõzawõ,
itörõ golajama nihaogõ,
iɣosisiõ lala ba n'idanõ
ba ha zàngàj jaɣia ha zòlölõ,
ba Tuha sàndraöhöndraöhõ
dònga galawe buruti Tawõ
m'buruti tawõ alösõ,
ba ha samuza hou ha maɣöghõ
ba ihalõ daɣõ,me ibe lölõ
ba ilölõ barõ helatõ,
ba maòsò Duha sandraöhöndraöhõ
i tema wònahia, wòbagolõ
ba ibaliɣõ tànömõ m'bölõ.
Ba ibe bürõ manõmanõ
o tua töloe doj m'bölõ
o tuaduwa manõmanõ
ba andrõ ifakàòniɣõ m'banua n'ija
ifakàòniɣõ dalifusõ
ba idòzigõ tànömõ làilõ
ibe d'mömõ hubölõ,
ba fatutu ghõ n'ija n'ono wàbanuma
fatutu n'ono dalifusõ
aɣoj fatutu zi tònga böɣõ.
oj mòɣaja tànömõ làilõ,
oj mòghõ tànömõ hubölõ.
Ba mą ziña fàghè ilölõ
me ilölõ dànömõ làilõ,
ba atagè ija wòɣaja töj wòghõ
ànarõ ha ifekoli fòfanõ
ba ha zàngàj jaɣija, ha zò lölõ:
ba λtu Luò mewöna, luò mewö
fòwatõ Nazarata Nazaria
" Naezeria maeleduɣõ

maka datang Luomewöna
dari itu dia bungkus di bawa adu
maka dia panggil anak raidnja
dan dikumpulkan sudaranja
dan dia panggil sudaranja
dia bilang ini samak kitsa njanjian
inilah bnih tuh tjerita
dari Tuha diundjung tanah
njawa sama dia belom diambil
dan tjukup anak kampong
satjukup anak saudara
soedah 19 taheen tempo dibungkus
dibungkus dibawa adu nuwu
103 semua njanjian
102 samua chabarchabar
dibagikan di kampong
kasih bagian sudaranja
main2 bànih tjerita
main2 bànih njanjian
Tjontotjonto
sama orang diatas bumi
maka datang Luomewöna
sudah 9 tahun dibungkus
pajah dia memakai nama
dari itu diturunkan di dunia
dari itu diturunkan di tanah
di ~~Ibudih~~ Mau di Mazingõ
siapa jang mengambil membukus
Gözõ jang menarima hadat
" " " "
bini mak kita Mangoelölõ
jang membungkus tiaaman njanjian
" " " chabar.
Berdiri Gözõ jang menerima hadat
dan ia kumpulkan anak raid
dibertemukan anak saudara
siapa jang di panggil sekuliling
S.--------------- jang mengikat
jang mengikat ibarat

bą maòsò Luò mewöna, Luò mewõ,
ba andrõ wa ilölõ börõ helatõ
ba ifakàòniɣõ m'banua n'ija
ba ifàò ndra dalifusõ
oj ifakàòniɣõ dalifusõ,
jaė n'ajada tànömõ làilõ
jaė n'aja tànömõ hubölõ
morgj hõ Duha ba n'drege danõ
gehcha ghõ n'ija si lõ muhalõ
ba tafatutu n'ono wòbanua
tafatutu n'ono dalifusõ
me ziwa fàghė me talölõ
talölõ barõ helatõ
ò tuatölu wõ hu bölõ
ò tuadua wõ manõmanõ
midòzigõ wòbanua, .
miɣ uràghai dalifusõ
ajada tànömõ làilõ
n'aja tànömõ hubölõ
màèdòmàèdò, màèdòmàèdõ
ba niha ba guli danõ,
ba maòsò Luò mewöna, Luò mewõ,
ba me ziwa fàghė ilölõ
me ilöla börõ helatõ
a tagė ija wòɣaja tõj wotõ
andrõ idada ba ewawõ gölija
andrõ idada ba ewawõ danõ
raja ba ~~Mau~~ Mau ba m'bòtò Mazingõ
ba ha zàngài jaɣ ija, ha zòlölõ
raja Gözõ sànema böwõ
" " satua ba Mazingõ
n'drònga n'inada Mangulölõ
sangulölõ tànömõ làilo
" " hubölõ
ba maòsò Gözõ sànema böwõ
ba ifakàòniɣõ m'banua n'ija
ba ifaòndra dalifusõ
ba ha nikàòni nifatöröɣõ
samàgõ wàulu sàmöbõ
sàmöbõ tànömõ làilõ

siapa nama istirinja?
mak Hezörö hezöghö
" Hezara jang kuning
9 anak bersamasama
Sulung Waëdo'ö mangarazaö
Mengulilingi baik sama kumpul
Sakuliling baik mudik itu
Zöghia di batang Mazingö
kakak mulut ajam faforö
adik mulut ajam si faforö
kakak sajap ajam memukul
kaki ajam jang berterandjang
ekor ajam pentjut hati
itulah jan 9 bersamasama
anak Samagöwaulu jang mengikat
anak mak Hezara jang kuning
siapa lagi jang di panggil
Mudik dibatang Mazingö
terlalu besar hatinja dari orang
Laru mbägia di Mazingö
Bole mbana jang besar kepala
Rudo besar harihari
Laërisa pusat ajer dalam.
dukun jang gumantar di undjung tanah
Putri koikoiwaö.
Putri mak Duro'ö
di panggil di djalanikan
Gacha kampung undjung tanah
Anak lakilaki lahöndrögö
Lahöndrögö na'oma'ögö
itulah dipanggil di djalanikan
Mudik di batang Mazingö
samua berkumpul kampongnja
samua bertemu saudara
dari itu bakalai dengan lawajö.
dibikin panggang gaja mawö
di bikin membelah sirana daolö
memotong kaki kutjing tanah
memegang asap

na wö döj wònuza fòwatö
Ina he zöru he zöghö
ina he zara za'usö
ba zi siwa n'ono fagölögölö
sia'a Wàëduö màngarazaö 1
Faili söghi fàò zöghö 2
Fasui söghi raja àndrö 3
Zöghia ba m'bòtò Mazingö 4
Ga'a m'bawa manu faforö 5
Aghi m'bawa manu si fatöngö 6
Ga'a gòfi manu fabàgo'ö 7
Ahė manu si faborö 8
I'ò manu lalài dödö. 9
Da'ö zi siwa fagölögölö
n'ono Zabàgö wàulu samöbö
n'ono n'ina hezara. za'usö.
Hana nikàòni ni fatörö'ö
raja ba m'bòtò Mazingö
Lafabua ëi sadumbà tödö
Larumbögia ba Mazingö
Bole mbàna sebua högö
Rudò sebua hagöhagö
Làërisò tawugu namö
Ere nàndrua m'balö danö
Buruti ko'ikosi waö
Buruti ina Durö'ö
Nikàòni nifatörö'ö
Gàòha banua m'balö danö
Ono matua lahöndrögö
Lahöndrögö màghömàghö
Da'ö nikàòni nifatörö'ö
raja ba m'bòtò Mazingö
Oj òwulò wòbanua
oj fàòndra dalifusö
ba àndrö lalàu fabagö lawajö
lalàu faleu gaja mawö
lalàu fòsilà sirqha dàòlö
fa'ewa ahė màò danö
fabaja simbò gumöjö

siapa jang tiada membikin njanjian
siapa jang tiada menimbang njanjian
kita orang di dunia
biar saperti di panggang lawajõ
" " " " "
seperti dibelah siraha daölõ
saperti di potong kaki kutjing tanõ
seperti di panggang asap
jang tiada membikin njanjian
dari itu nanti tjukup pondok njanji
dari itu nanti kampong jang menjanji
Menjanji anak jang terbungkus
Beribarat orang jang soedah tua
menjanji orang laodõ,
dia takut hukuman sumpah
bentji moedik Mazingõ
bibilang itu.Gõzo jang menerima adat
hei kita batang Mazingõ
mengapa setiap pondok njanjian
setiap kampung pernjanjian
mengapa menjanji anak dibungkus
apakah sebab menjanji orang tua
mengapa menjanji orang zodõ
dibilang orang Mazingõ
kami takut dari sumpah
supaja djangan kami kena asap kemenjan
dan di bilang Gõzo jang menerima adat
Gõzõ jang tua di Mazingõ
lima fatsal itu ibarat.
Anam matjam itu njanjian
satu lailõ anak jang terbungkus
Tjuma njanji mintak makan
memintakmintak makanan
mintakmintak djalan makanan
satu ibarat berdagang djalan
ibarat jang berdjalandjalan
Tjuma njanji pengikat
pengikat didalam hati
di hati salawa helanõ

na zi lõ mòlàu moölõmoölõ
" " " màmatimbà làilõ
ja ʼita niha ba guli danõ
jamanġ nibogõ lawajõ
" nileu gaja mawõ
manġ ni sila siraha dàölõ
manġ niʼewà ahò màò danõ
manġ ni tunu simbò gumöjõ
zi lõ mòlàu mbölõmbölõ
andrõ dania dòzi halana zi hubölõ
" " " banua zihubölõ
Aʼoj falailõ zi sò ba lölã
Falailõ zatua si no aöndrõ
oj falailõ laodõ boʼõ
atʼu ira huku fondrokõ
anigo raja mʼbòtò mazingõ
iwaʼõ Gözõ sanema böwõ:
"ne le,jaʼita bòtò mazingõ,
hana wa dòzi halama zi hubõ,
howa dòzi banua zi hubölõ,
ha wa falailõ,zi sò ba lailõ,
wa falàilõ zatua si no aõndrõ,
ha wa falàilõ zi laodõ boʼõ."
Lawaʼõ raja banua Mazingõ
ataʼugà raja huku fòndrakõ,
fa lõ ibõziga simbò gumöjõ"
Ba iwaʼõ Gözõ sànema böwõ,
Gözõ satua ba Mazingõ:
"lima möjna wõ zi hubõ
önõ soj zi hubölõ.
I Sambua wõ làilõ zi sò.ha lölõ,
ha lailõ ghõ nʼija feʼörõʼörõ
ba wàngàndrõngàndrõ tõj mʼbinalu,
" " tönu gö;
II sambua làilõ zi koli sòfanõ,
làilõ wanörõ tanõ,
ha làilõ famöbõmöbögõ
famöbõmöbögõ ba dödõ
ba dödõ zalawa helanõ,

dibilang jang tiada mengerti
dia kéra buku leher sadja
dia bilang jang mengerti di dalam hati
buku leher didosa.
Begitu kalau dipatahkan
seperti bermufakat Lajworua.
. " " Lawawõ
patjal kepala orang jang djahat.
patah kaki jang djalan.
dari itu tiada berasa, berpindah
kerna tiada berasa sademoer tanah
pokok sumpah fondrakõ
saja berhentikan sampei disitu
itu sampai situ saja bilang.
anak2 saja kurang pikiran
saja tiada dinjanjian
seperti berdjalan melantjong
tjobak pergi dimuka jang kuat.
ada saja nanti kuturutturut
didalam hati orang tua
dan ibarat orang jang bisa
kula mulut padi
njanjian Laodo bo'o
ibarat afore mendjalankan
satu ibarat Helanõ
lailõ orang tua jang bisa
Njanjian dibuku leher.

ba dödõ zatua si tòɣölõ
ba lailõ zatua si no aöndrõ
lauru bawa gulitõ
lailõ zi laodõ boɣõ
lailõ afore famatõɣõ
sambua lailõ zalawa helanõ
lailõ zatua si tòɣölõ
lailõ ghõ n'ija buɣu dölõ tölõ
iwaõ si lõ abòtò ba dödõ
iwai ghõ n'ija bu'u dölõtölõ manõ
iwaõ si no abòtò ba dödõ
bu'u dölõtölõ horõ
hiza na ifaghoi ifatõɣõ
hulõ fahuku Laj wörua
" " Lawawõ
abòtò högõ zamui
afatõ wana zanawõ
andrõ wa lõ tebua lõ tebulõ
wa lõ tebua zi sagötõ tanõ
börõ ghõra huku fòndrakõ
Ubatogõ uregegõɣõ
uregegõɣõ fangumaɣõ
irsono wõ ndràò smbõ tödõ
lõ wõ tòɣölödò ba lailõ
fɣatumbu wekoli fòfanõ
tari taisa fõna sabölõ
sàdò danija ugõ'õgo'õ
hahugõ laoja hia fahou danõ

uit spel der kinderen wordt Toria'a ahore

Sifaoro 'àsi (Eho)/10/5-14. Djoreda. 12

Andre jawa bõrõta zi hõnõ
" " " " niha
me faghöjõ jawa n'àni si lõ bõrõta
fagija jawa n'àni si lõ döladöla — samenhang met tö'la voorkomend in la. tö'la'ö = openen van ... het synon. is met bõ'rö'ta!
ba banuwa bàero banuwa jawa
me mo faghöjõ bõrõta n'àni
" " " " bara
manöli zusu sò bawa
awuju höw mò fanigha
lõ aözõaözõ bõrõta.
lõ aliòliò.bõrõtõ n'ija
me mò'ono jawa bõrõta n'àni
" " " " " bara
ja'ija geu Tori'i Tora'a
eu Tori'i tànömõ zoja.
Maòsò dànömõ n'àni
" " bara
me ilölõ.bagi mukò
" " " dòtòrõ
geu Tori'i Tora'a
itànögõ ihaja
ba bawa göli zi hõnõ
" " " djuha
idada wa'a sò rumi làgha
tjubu kiòkiò sò fanigha — = klompo
me lõ aözõaözõ bõrõta
me manözonözõ me ebuwa
me manöjnöj esolo ja
geu Tori'i Tora'a
geu Torija ana bawa
esolo.manigaruja
me esolo me ebuwa ija
me ebuwa me manigaru ja
siwa zigaru geu Torija ana bawa
abòtò ija sàbuwa òlola
" (atolo) " " golagola

I.

I ja'ija bawa ànòfajaõ zatò (de maan!)
" " " " niha
abòtò zi sàbuwa òlola
" " " golagola

II ja'ija luwò sulu zoja
" " " " danõ niha
me abòtò sàba olola
" " ija sàba golagola

III ja'ija Baliu samg nòsò zatò (= windgod!)
" " " " " niha
abòtò si sàbà olola
" " " golagola

IV ja'ija Luluõ sèbôj si hõnõ
" " " " niha

V ja'ija Laëlu sòla'a tödõ zatò
" " " " " niha
abòtò zi sàbà olola
" " " golagola

VI ja'ija Ara fòriwu zatò
" " " " niha
abòtò zi sàbà olola
" " " golagola

VII ja'ija Nazarija Nazarata
andrõ borötõ dànömõ zatò
" " " niha
abòtò zi sàbà olola
" " " golagola

VIII ja'ija dànömõ balaki (goud.)
" " ganaa
abòtò sàbà olola
" " golagola

IX ja'ija dànömõ bawi sò ifõ
" " " " sebuwa
andrõ bõröto dànömõ niha
" " " zalawa
me börõ geu Toria Toraa
eu jawa Toraa bawa
Nazarija Nazarata.

Ara forìwu zoja

ihalõ amada Lòwalani sòndrada

ihalõ Nazarija Nazarata

lõ žuj aröw lõ arara

me manöli zusu mòbawa

me awuju höw mòfanigha

me ha siw̃a wawa ba hawa

me siw̃a wawa ba betju'a

lo͂na sumöla n'ono ba bêtọ̀

" " " " hawa

dõrọ̃ me ninuku dànömõ zatọ̀

" " " " niha

lo͂na sumöla n'ono ba bêtọ̀

iwaõ awėda Nazarata làni

" " " luwò

te'ono famunu na'su

" " bòtò

humèdè n'ono ba betju'a

" " " bêtọ̀

tèna n'dràa ono famunu zatuwa

tèna ono n'dràò famunu zazoño

me ono n'dràò si faero ba betju'a

hoj me ono si faero ba bêtọ̀

olahòj tõ danija wa'ahulõ

" ba bêtọ̀

sumöla n'ono ba betju'a

böla n'ono ba bêtọ̀

teghöu tòkea tòbali dödõ

" " " bò

buwabuwa n'ono si faero ba betju'a

amuwaṭa zi faero ba bêtọ̀

lõ wõ matörõ lala zi hönõ

" " " " zatọ̀

itjuwani welawela ödõ

" n'arõ galògọ

amuwata n'ono si f aero ba bêtọ

andrõ mewulu fèghè wa ahulõ

" " " wa'aliò

awêna àèghu ba he batõ = gahé 2.

" " " " dàọ

aghotji lala ga'awa watju

" lali de'ojo

la be'ö n'ija gadulo manu

" " " gewuõ gurõ

lafatörõ dõj zi laöwa

" " n'ono

ibè tõj (I) Hija walàni luwò adu

ifatörõ si sàbuwa zilàöwa

" " " n'ono

ibe tõj (II) Làòwõ sò aja göba

" " " " " gò

dànömõ niha ba guli danõ

tànömõ niha ba guli dàọ

me ebuwa Hija walàni adu

" " " " luwò

idada tow ba guli danõ ölija

ifailò me idada

sijawa ba Gomo idanõ n'adu

~~sijawa~~ " " " dàò

ibe ba rawirawi lõ àèfà

" " bawatao si lõ fosulõna

iwaõ Hija ewatõ sinada

fàògõ ~~###~~ ghõgu guràgha ana'a

fàògõ ghõgu guràgha semọ

iwaõ ama làni si sagörõ

" " " sebolo

"Lõ ta'ila moj n'ono fanali bòtò na'eu
n'ebuwa'ögu fegero ana'a
" " " semò
si mõj ba lazilazi belu
" " " wole harimàò
idalini ighu gqlakqia
" " hulajo
itaweregõ welafela
" n'arõ galògò
lõ abòtò monitja'a dunõ
" " " gò
hewisa na lazilazi belu
" " nafole harimàò
ifatjuhe lambèha tefaõ
" " fataò
ifabu'u holahola
ifazui sibòsibò
ifurui Hija walàni adu
mõj bàgha Hija walàni luwò
me ojo lambèha tefaõ
" " " fataò
lõ arizi bu bö'ötõ
" " " bòtò
ono n'draugõ fanali nae'u
" " " bòtò
da udada ba danõ si sagörõ
" " " " " selebio
sañ̃a ba Gomo idanõ nadjuwa
da idanõ tewaeluwaeluwa
awêna ifàògõ guri naha gana'a
ghõ Hija ewatõ simada
ifàògõ wösi adju si honõ
" " " zatò
labua Hija walàni adju
" " " luwò
ifàògõ bulu fali'era
" " " " fanulò

ghõ n'oho n'ija ba guli danõ
" " " " " zebolo
ifàogõ.gafore sinèghè
" gi djumba nàlò'ò = gõj
" ifàogõ nèghè töla zaga
fàogõ nèghè ifõ djuwò
" kalakala bòra
" hulajo loño
si fàò ghõ Hija walàni adu
" " " " " luwò
me no ifàilò idada
djuwada Hija iwatõ nidada
me no mòj mòndri idanõ n'adjuwa
ba idanõ Tàò.wàeluwaeluwa
isi'òini kalakala bòra
" hulajo matjuwa
lõ tetaru kalakala bòra
" " hulajò matjuwa
iwaõ tjuwada Hija walàni adu
" " " " luwò
ghõ Sàhò sò waru balaki met gouden kleed
" " " " anawa
àè jawa ghõ n'amada làni ewòna
lõ tow tànömõ danõ tànari
" " " " ölija
itörõ rawirawi lõ àèfa
" watoo si lõ fàsulòna
irugi n'amada làni ewòna
lani ewòna
dada tow dànömõ dàò dajadaja
iwaõ; sòfu ghõ Nazarija Nazarata,
lõ ghõgu tànömõ danõ ölija
sòfu ghõ gaweda Silölõ àni
" " Zilölõ òhò
iwaõ awe Silölõ àni
" " " òhò:
sòfu ghõ n'ina Sibeluatõ

ghõ gaweda sanihònihò.
Iwaõ aweda Sibeluatõ,
" " Sinihònihò:
"Haiõ zughugu töla gana'a
" " " samò."
Isughu bu ba rönõrönõ
" " " nanànò
tegulu n'dra'i rönõrönõ
" " ganànò
me tegulu sàbà laharõ
me itjulò sàbà nehò
igulugõ n'dra'i zusu sò malöwu
" " " adjulò
tegulu göj hõ sàbà laharõ
" " " " nehò
i'ila ba bulu fali'era
ilàu ba bulu fanulò
me itjulo dòbuwa laharõe I + II
" " " neho
jaè bõrõta danõ si sagörõ
" " " sebolo
doro ghõ Hija walàni adu
" " " " luwò
jamube tanõ si sagörõ
" " danõ sebolo
jamukàòni gere si méndruwa me mõj
" " " datölu sò
manõj ija andrõ lima laharõ
" " lima fanulò
sò gere si dalima mõj
" " " da fitju sò
ma nõj ezai gàdi gefàsi
" " ezài " mukò
sò gere si da siwa mõj
manõj ja ezài bubu dàndrina
" " " " wajò

manőj ezài bubu gòsali
"   "   " n'omo
labözi tanõ si sagörõ
" ija tanõ sebolo
tànömõ ne danõ si sagörõ
tanömõ danõ sebolo
naha zànahalõ tanõ
naha zòlahoj n'aràsò
naha zanuri bawi dèlèdèlè
"   "   " sesolo.
mònaha tow zi siwa mòtőj
" zi siwa nàroro.
fànòrifi niha ba guli danõ
~~fànòrifi niha ba~~ zabolo.
me àuri niha ba guli danõ
"   "   "   " zebolo.

21/3-14. Orang Tsudrubàhò jang terangkan (öri Tamiò)
" Bawo " " " "

Ba banuwa si lõ tawitawi
" " " " famàilò
andrõ ba banuwa si lõ tawitawa
ba banuwa si lõ famàilò
banuwa regerege banuwa
" " wàlò
iwaõ ghõ n'ono n'ija matsuwa
" " " latanò
iwaõ da ufàilò dràögõ ba danõ . sisagörõ
da ube dràögõ ba danõ sebolo
iwaõ lõ nahagu hilihili danõ
lõ nahagu bawõ dsjalò'ò
imanò ghõ n'ono n'ija matsuwa
iwaõ ghõ n'ono latanò:
"Da ufaghõjõ n'uwu n'àni
da ufagia n'uwu n'òhò"
Me faghõjõ n'uwu n'àni
" fagia n'uwu n'òhò
sò Dsalu si djai baru afàsi
" " " " " mukò
awali hilihili danõ
" bawõ djalò'ò
iwaõ ghõ n'ono n'ija matsuwa
" " " latanò:
" mõ sò banuwa hilihili danõ
mo sò banuwa bawõ djalò'ò
iwaõ ono n'ija matjuwa
" " " latanò
" (dràögõ) amagu börõ dsatsuwa
amagu börõ si roro
ha ma'öghõ morõ deu
" " " " genò'ò
lõ söghi banuwa ba wò ewali
" " " " " wàlò
iwaõ hàta me na sanabughi banuwa
" " " " " wàlò

iwaõ hèdò ghõ Madsai sàbu ölia
hèdò " " " w̃alọ
adrõ sò hilihili danõ
" " bawȫ djalò'ò
" mohili danõ mőj jőw
" mòdràsò danõ mőj sefò
ba lula bawa bődšibődši
lula bawa bàgòbàgò
adrọ̃ sò hili sitedölõ
" " " sòwatò
naha Delögu ba luwaha
" Siràsò sefò
mo sò jőw Silőgu ba luwaha
" " raja Siràšò sefò
manutšu böra siumènè
." " " si'ewọ̀.
ba ulu idanõ Dšia idanõ Làni
Idanõ Dšia idanõ luwò
itàfiõ siumènè
itàfiõ si'ew̃ọ
manoloj dabőni wàghė
manahàni gulihò
mo i'ila jőw Telögu ba luwaha
" " Telögu hunò
imanọ̀:"He morọj dabőni wàghė
he manahàni gulihò."
I'urőj lulu idanõ
" " hunò
Mo sò raja Siràsò n'ewelõ
" " " " hunò
lõ i'ila wa maghelò si'alawe
" " " " sihawọ̀
lalau fagia faghőjõghőjõ
" " fàegofàegõ
iwaõ hana mòwanuwa draȫgõ baulu idanõ
" " " " " hunò

iwaõ nahugu ha me idèidè

" " " " iràòno

iwaõ; ba, talàu fagia faghójoghójõ

" " " " fàègòfàègò

" manòrudju nahia

" " omo

me mo laiàu " nahia

" " omo

tšumbu n'ono ba betšu'a

" " " bêtò

abêtò wenali betšu'a [illegible]

abu'u " bêtò

ilabu teu sagõta làgha

" " siŵa naluwò

iwaõ da mõj dràò u'otšuriagõ badalina

da utšuriagõ ba wisò

ghõ n'ema n'ija bõrõ dšatšuwa

" " " " djeroro

iwaõ hana abu'u abêtò betšu'a [illegible]

" " " " bêtò

iwaõ me ahàni dàbõni si'umene

" " " gulihò si'ewò

me i'ohi dàbõni si'umene

" " " si'ewò

iwaõ hàta dšòlohi dàbõni si'umene

" " " " si'ewo

iwaõ mo iòbini Telögu ba luwaha

" " " " " hunò

adrõ malàu fagia fawudêwudê

" " fàègòfàègò

adrõ malàu mànòrudšu nahia

" " " omo

" abêtò betšu'a

" " wenali bêtò

iwaõ lõ u'ila ama

wa ilaiu teu sagötõ làgha
lõ u'ila wa ilau teu sagötõ luwò
" " " sõ denawa Lòwalàni
" " " " " dšamàilò
itema ama n'ija satšuwa
" " " si roro
iwaõ te me lõ 'òha gölõ Lòwalani
" " " " Dšamàilò
adrõ iwaõ ama n'ija börõ dšatšuwa
humèdè n'ama börõ dširaro
iwaõ da tahuta Siraha manawa
" " " " dšamàilò
" " Fahalõ bulu n'edšiwala
" " " " n'edšojo
adrõ Hurukòkò nifòbõ'ötõ
" " nifò taijò
humede ija ghõ banuwa n'ija sinönõ
" " " " . " zatò
iwaõ/nihalõ ghöda gari ni'ògàsõ
" " " "sesade
ja'ija n'èghè famara'u bõ'ötõ
" " " " daiò
iwaõ ta'òhàsi gölõ Lòwalani
" " " Dšamàilò
hum'de banuwa n'ija sihönõ
" " " satò
iwaõ hadija ghöda gö dširaha manawa
" " " " " dšamàilò
iwaõ halõ ghöda wöfõ wölòitõ ba dra'ama
" " " " " Dšàhò
adrò manu gö dširaha dšu'àsa
fetehõ dšuwu tšuwu luwò
me mo labo gö dširaha dšuasa
" " " " " dšamàilò
tebatò deu sagöta làgha
" " Šiwa naluwò
me mo òòha gölõ dšihönõ
" " " " dšatò

humèdè n'ama n'ija satšuwa
" barõ dširòrò
iwaõ: "Me na fa'öli ono la'i
" " " ràögõ latanò
agõ tànömõ niha ba danõ
" " " " drawò (= ba ràò)
iwaõ ghõ n'ija maghèlò talifusõ
" " " " latanò
" na u'dšonogõ n'ono la'i / dilahiha
" " " latánò
na'õ õfatörõ dõj dšilaöwa
" " " n'ono
tow'õ gömõ si sara ana'a) bajan!
be " " " fanuìò
iwaõ sò gõj ghõgu böwõ nifàilõ Lòwalani
" " " " " " Luòdšaho
" ube gõj ghõ n'ija bowoa me ideide
" " " " " iràòno
awali ibe gömõ si sara ana'a
" " " " " fanuìò
isòfu ghõ n'ama n'ija satšuwa
" " bä'rõ dšudjano ? dšadjano?
iwaõ hàta dõj n'ono la'i söghi
" ghõgu dõj n'ono latanò
iwaõ be tõj n'ija Dšiwahõ dödõ danõ
" " " " " drawò
mò ono Dšiwahõ dödõ danõ
~~Ba ja'ija Hija'a~~ " drawò.
~~Ba ja'ija Hija'a hèdèhèdè~~
Ba ja'ija Hija si hèdèhèdè
" " " " " fàègòfàègò
Bõrõta niha ba danõ Hò
" " " drawò.

Ora Hili Boven Ojo 20/5-14.

Balugu Làöhõ (banuwa) Hili Hoja, Onodohalawã

Ani simanọ̀ hàbulà
" " mukò
mò'ono n'àni si hulõ hàbulà
mò'ono n'àni simanọ̀ mukò
ja'ija jawã Holia sebuwa bawa farõgha
" " " " " bàgòbàgò
" " " Mandràulu àni
" " " " ohõ
dòna n'ija Lahu sanàu nènè dalina
dòna n'ija Lahu sanàu nènè djubò
ja'ija jawã n'amada Ndrundru tanõ
amada Ndrundru tanõ sebolo
Hàbmõgia jawa si hà samõsa ba d'onari   Làomõ ... (handwritten)
" " " " " " wãlọ̀
Bacia jawã so'ifõ gana'a
" " " " semọ̀
ja'ija Tjuwuwa lõlõ mandrijaki
" " " " dagio
ja'ija Madaj tõlu fònrahi
" " " " hogo
ja'ija jawã Siràò uwu zi hõnõ
" " " " " zatọ̀
" " " Tjuba alo'owa danõ
" " dato
Laowõ jawa sò'omo gana'a
" " " zemọ̀
Luluwõ jawa uwu zi hõnõ
" " " " zatọ̀
ja'ija jawã Bòitõ abõlõ dõla
" " " salìò bòtọ̀
" " ama Balugu Luòmewõna
" " " " Luwò zahọ̀
ja'ija jawã n'ama Làni sagõrõ
" " " " sebolo
ja'ija Tjuwada Hija walàni luwò

ja'ija jawã Tjuw a Sòtju banuwa

Sòtju banuwa fa'ebolo

ja'ija jawã Tjuwada Sadawã mölõ

ma'uwu Djibari satọ̀

Salawã Sadawa ba Tjuhė

Tjuhė n'drạ̀ono Huna satọ̀

Taurọ̀j Susuwa

manọ̀ niwaõ faurọ̀j òjò

Salawã Lalài lewuõ

Lalài n'drạ̀ono Huna satọ̀

Tjuwa Tohalawã wangìtju

" " wu ghò

Tjuwada Gödõ samehcu = gö'zõ

Gödõ samehcu satọ̀

Lumuwa sòwõli tanõ

sò wõli tanõ sebolọ̀

sò jawã tjuwa Lawùna jawã

Lawuna manibònibò

jawã Tjuwa Simañàdša

ma'uwu Mànaràdša luwò

Salawã aforė Làni

manọ̀ niwa'õ aforė luwò

Tjuwada Silötõ danõ = danõ

Silötõ danõ sebolo

Tjuwada sanuwa àsi

sanuwa àsi sebolọ̀

Salawa Tjuhė banuwa

Tjuha Ndrạ̀ono Huna satọ̀

Salãwa Nuda gòwàsa

manọ̀ niwaõ siroha luwò

Salawã sòbõj banuwa

sòbõj banuwa fa'ebolọ̀

ghõ n'ono samọ̀sò tanõ

samaọ̀sò tanõ sebolọ̀

ghõ n'ono Si Samurugõ

fòndrahi sàuli laronọ̀

salawa Balõ gawõni

Getju n'drạ̀ono Huna satọ̀

Orahili (Boven Ojo).

Àni si lõ bõrõta
" " " ila'ila
ja'ija geu Tori'i Tora'a
eu Toriana djuha.
Me fawudè n'àni fagia
me fagia n'àni si lõ ila'ila
ba abòtò sàba òlola
abòtò sàba golagola
ba ja'ija dànõmõ danõ õlija
ja'ija dànõmõ n'aràò dajadaja
ba abòtò sàba òlola
" " golagola
ja'ija dànõmõ bawi sò'era
tònõmõ sinutjuru gòwasa
abòtò zuj sàba olola
" sàba golagola
ja'ija wàghè Tori'i Tora'a
" " Toriana djuha
abòtò sàba olola
" " golagola
ja'ija manu itõ manu n'drawa
abòtò sàba olola
" " golagola
ja'ija dànõmõ bõwõ òrgisa
ja'ija bõwõ nilàu morgj jawã
abòtò sàba olola
" " golagola
ja'ija jawã gaforè famatöfa
" bulu si lõ fòlimosa
oj bene geu Tori'i Tora'a
bene Toriana bawã
ja'ija bulu n'ija sòlagara
" baru luwò ina nugha
daha sadölõ burusa
daha sakõj kalakala
bene n'ija hèndrahèndra
ba bòwò n'ija bòbòtora

me lõ tànömõ danõ ölija
" " " n'dràò dajadaja
ihalõ dà'i dödõ lalu'a
" " dõtö'a
òrudju ha.lima laharõ
" " " hità
maòsò Holija sibaja Làni
" " " luwò
sebuwa bawa warögha
Holija sebuwa bagòbagò
ibözi danõ si sagörõ
" " sebolo
tebolo ja ezài gùdji gafàsi
" — " " mukò
tebolo ja sadjuba tànömõ
" — " gelo
ladada tow danõ si sagörõ
" danõ sebolo
me mo ladada danõ si sagörõ
" " " " " sebolo
maòsò Silewe madàuwu
" " dàhò
ibözi n'aja n'ija fòndrahi
" " " hògo
ladöni töw danõ si sagörõ
" " " sebolo
ja'ija àò huiò ba dalu n'àsi
" " " " " n'dràò
ja'ija bawõ Lölõ tjùwa
" jawa Hili làòjolèòjo
ladada jawa owõ danõ
" " " ndràò
ladada Hija walàni adju
" " " luwò
" Walaroj uwu zi hönõ
Walaroj uwu zatò

ladada Silgè hörõ n'drawa
" Simuhuwa gàfò
ladada Dõlögu ba luaha
jõw ba bòtò Gàtõ si matjuwa
" " " " " si laǫ
ladada Siràsò awè zi hönõ
" " " zatǫ
ahànihàni gulinò wàghè
ahàni ba n'unò n'idanõ
" " " hunò
ba i'ila jõw Telögu ba luaha
iwaõ: "Sò raja niha ba ulu n'idanõ."
I'urõj n'uno n'idanõ
" " hunò
sò raja Siràsò awè zi hönõ
" " " " zatǫ
ira'u raja ludjè n'ora mòta
" " " " hàò
irugi jòmo hörõ lawalawa
" " " defaòsò
iwaõ: "Hàta n'draugõ galawè làgha banuwa
hàta n'draugõ galawè làgha walǫ."
Iwaõ Siràsò awè si hönõ
" " " zatǫ
to n'draugõ maghelò tàlifusõ
" " " latanò."
Têna maghelogu n'draöĝõ
uhalõ n'draugõ tjunghè tòbali gàsi
" " " " bò."
Imanè Siràsò awè zi hönõ,
" " " zatǫ:
"Têna tõ maghelò simatjuwa
" " " latanò.
ba lõ awaj bizaè sirugi làni
" " " " " luwò
ihalõ bolabola lahina
" " " n'àfǫ

mo'awai biràè sirugi ~~[illegible]~~ làni
" " " " luwò
Imanġ Telögu ba lusha
ihaò Siràsò awè zi hönō
" " " zatġ
idoro ba dàbōla ganża 11) [illegible]
" " " zemġ
Humèdè Ziràsò awè zi hönō
" " " zatġ:
"Ba ja'alògha ghöu na tjubu niha
" " " " " mò'ono 12) [illegible]
ja'abêtò dalu rönōrönō
" " " nonanò
" " nuwu gölō
" " ghöu döla da'iò
ja'abêtò djuru lawa
" " ghöu djuru luwò
" " döla hulu
" " ghöu döla erō
" " " gadulo bisi
" " " waha sesolo.
oj abêtò felafela dödō
abêtò n'arō galògò
oj abêtò gajagaja waha
oj abêtò ghō n'ija döla da'iò [illegible]
abòtò dalu rönōrönō
" " nanano a) [illegible]
ja'ija n'ono Dobuwa moroj ba Làni [illegible]
" " " " " " luwò
abòtò nuwu gölō
" börō da'àò
ja'ija gulō fa'usu bawa b) gulō
" " " fatjuo i'ò
abòtò màfi ba döla hulu
" " " " ero c) gowi
ja'ija gowi awè zi hönō
" " " zatġ.

abòtò ghõ n'ija hene dalina
" " " " djubò d)
ja'ija djuwuwà ba belebele
" " " sò hendrifò
abòtò djuru n'ija lawa
" " " luwò
ja'ija wàghò Tori'i Tora'a Toriana bawa e) rijst
abòtò ghõ n'ija waha sesolo
" " " " sebuwa
ja'ija dànömõ gàè banuwa f) pinang
ja'ija dànömõ gàè na'à
abòtò gadjulò bisi
" " waha
ja'ija winò belu, finò n'drawa g) pinang
abòtò n'arõ galògò
" " dõtö'a
ja'ija jõw buwaja sòndra'u satò h) [illegible]
" " " " " niha

Sifa'oro'àsi, 21/5-1914. Tuhö, n'öri <u>Hili Bawulu</u>, <u>Idanõ Mola</u>, <u>madò Zebuwa.</u>

Faghõjõ n'àni si lõ bõröta
" ira fasubàsubà
fagia ira fa'ölõölõ'ta,
jaw̃a ba Dèteholi ana'à
ba danõ jaw̃a sò bagi köfa
banuwa jaw̃a sò bagi lasara
ba djudju wötji tàböla
" " lowu'naha nugha
ba gaminisa gana'a
ba gelunuwa gàmagàma
nilàu sönõ, nilàu bidja
sönõ zò'a'õ wiga
bidja zaugha garaba
lõ arõröw, lõ arara
me faghõjõ n'àni si lõ bõröta
me fagia n'àni si lõ ananöma
abê tòbê tò tò'ila
manöli zusu mòbawa
manõj zusu mòharita
me mòhöw dalu gajagaja
onò ba höw ~~ba hõ'õ~~
n'ono ba höw, ba gaõndröma
lõ arõröw, lõ arara
sumöla ba gahè wàfa
sumàò ba gahè daböla
Ono sa'a me böla
Nadjuwa danõ Hia
Nagörõgia ija dajadaja
Lamàcha ràò ija me abuwa
a'õ danõ ija ölija
me iagõ a'õ dàò dajadaja
lõ zuj arõröw, lõ arara
me faghõjõ me fagia
abê tòbê tò zuj tò'ila
mòhöwhöw zuj gajagaja
ha fitju waw̃a wa'ahuiõ
ha siw̃a waw̃a wa'ava

sumōla zuj ba gahė wàfa
sumò zuj ba gahė dabōla
Lòwalani kura'a
amada luwò sulu zoja bawa nizarazara
bawa ànòfaja ō niha
mò ma 'uwu mò'ata
mò madow mò silaöwa
ja'ija n'dröfi siwarawara
döfi fòla'a banuwa
lō arōröw, lō arara
abêtòbêtò tò'ila
mohöwhöw mòfanigha
lō arōröw, lō arara
Daulu fòriwu zoja
" " banuwa
abêtòbêtò zuj tò'ila
mohöwhöw mòfanigha
lō arōröw lō arara
lō ahaghō roko si sara
lō a'oj roko bulu nifà
sumöla ba gahė wàfa
sumàò ba gahė dàböla
awe Siràò awė Siro
" " " zoja
lō arōröw zuj lō arara
fogia fa'ōlō'ölöta
manōli zuj susu mòbawa
manōj zusu mòharita
sumöla ba gahė wàfa
sumàò ba gahė dàböla
n'ama Siràò ama Sira
ama Siràò awe zoja
lō zuj arōröw lō arara
sumöla zuj ba gohe wàfa
Hija walàni sò'oja

Hija waluwò doj̃aõja

mòpa'uwu zuj mò'ata

mòmadgw mòsilaõwa

ja'ija Hò

mo'ono Ho: Lõbu ba Giaò

mò'ono Giaò ja'ija niha ba gulí danõ

mò'ono Duwada Làni sagörõ

Siràsò ba Telögu

Tjuwada Telögu ba luaha

awada Siràsò baluluwa

[illegible] idada fabaja Usali

nidaia fabaja omo

me ha ganuza maõghõ

" " " ha laluwo

" ladada fabaja Usali omo

me lafàilò ba ulu gõ idanõ

" " " " " hunò

ladada Delögu ba luaha

maòsò Delögu i'ila gulihò

waghè ahànihàni ba'idanõ

ba maòsò [illegible] Delögu mõj iga

i'urõurõj miraja

ba irugà n'ulu n'idanõ

ira'u n'omo ledawa

ira'u n'omo tjuho.

me fòrudju gou ösi töla

ibai bõ'õ soroj sa.

ba ma ha sàbuwa ba wòndrada

n'ono Nazarija Nazarata

n'ono Lòwalani moroj jawa

niha ira aneraha danõ

niha anerow zoja

mo faièba ou ösi töla

mo sifaöli ira sifarona

mo ihalõ maghelò sihawona
andrõ falèba geu ösi'eu töla
manarõ ira mu'ira'ira
andrõ lasöbi ira fabaja usali
lasöbi ira faboja naha
amada Làni'ewöna
amada Luwò Nazarata
ihòfi n'ono la'i matjuwa
" göö n'ono n'ija siwona
gewe Siràsò ana'a
faèfa ira fabali döla
me no fabali ira
ba'àòhàsi gölöra
amada Làni ewöna
i'àòhàsi gölõ n'ija Nazaria Nazarata
abêtò gan̈ano Delögu ba luaha
~~[illegible]~~
abòtò hö ba niha
ba mò'ono bòtò n'ija
ba ja'ija gulõ fefu.
mò'òno Ziràsò baulu
ja'ija Mado Dohalawa
ba ja'ija La'ija
ba ja'ija Bu'u lölõ

Lōlō Ana'a, [illegible] 16/4-1914. Balugu Dènarò

Djikalau bintang Djara
pada waktu matahari
barubaru sudah turun
ada tengginja jang disebut
mõzamölõ ,bulan itu bulan
buat tanam padi diladang.
Pekerdjaan diladang:
I lataba
2 la'owi
3 la òbõ
4 latunga
5 latàtà
6 latumu
7 labo'oi
8 lakori
9 lataru
jang disebut börõ danömõ,
lebih dulu sudah dibawa
dimuka adu n'uwu dan
dipinta sumangè n'adu n'uwu,
la'àòhàsi gölõ.n'adu n'uwu:
"Fa lõ fàghé mànga te = te'u : muis
" " " " fufua
adu gawe, adu zatua
àè be'è fàghè mòfore tõla
be fàghè ezài tumba gulu'ulua
be fàghèböràitõ làj
" " " bua."
Lantas padi itu dibawa ditanam
pada waktu itu dimasukkan
dalam lobang, lariwu, lamane:
"Höndrögõ dalinga n'dru'u
faòsa dalingau
falua lehe, àè be fàghè
anönõ tanõ, foru'uru'u hulõ dalõ

fo ngàfu hulõ honuma."
Ini jang dikasih tahu pada faghè sendiri
bukan sama si baja.
Habis 4 bongi mòlöndru wàghè,
habis I bulan sudah besar
lasõsöbi m'bua n'dru'u ghõ n'ija.
Na àefa, lalàu m'bua w̃ew̃è
la'òbalõ wa mèta du'u.
Na ahori m'balõ n'dru'u,
ebua wàghè, laghài m'bulu,
mòlaj ija, la àndrõ m'bene
lahalõ n'adu manawa danõ
òlalu, fatsha raha, dawõdawõ,
malimali esöni, manawa m'banua.
Lahèdèhèdegõ, lamanè:
"Lõ fàghè hõhõmõ làì,
" " " bua
be fàghe böràitõ làè
" " " bua.
O fàghè m'börõ m'bidaja
" " " n'adua
" " hulu börõ danõ
fàghè hulu fu m'banua."
Pekerdjaan ini dikerdjakan
dipinggir pondok dimana
orangorang kerdja òsè lañã.
Lantas mòlai wàghè.
Diambil howra 44,
di pasang itu supaja siliw̃i
dikasih lari, kalau sudah
asòsò padi, lalàu òsè m'basitõ,
dipotong padi.
kalau pondok itu sudah siap (kelan)
diikat tiga batang padi, lantas
dibikin adu, bernama na'uru
jang dibikin di òlalu, manèghè tadi
dibikin dari hàndrifòa

ere waghè, lantas bitjara sama dua adu
didalam na'uru itu, ada
Tumbughõ inada wàghè,
jang empunja tempat di börõwösi,
didalam manèghè itu ada: Sirasi awè dànömõ
jang bitjarakan lamanò wanguma'õ ja'ija:
"O fàghè ina dànömõ,
o fàghè dumbughõ ina dànömõ
" " " dòwua
" ziladari ana'a
" " mòhua
" zi Rasi awè dànömõ
" " " " dõwua,
àe be faghe tõra ösi
àe be fàghè tõra bua,
ha sàmbajambaja n'drani
siwa òsali jawa m'bua
õfàõgõ jawa tõra ösi ghöda
õ faògõ ghöda wàghè tõra ösi
fàò gõ wàghè tõra bua
me no sò Zibaja samò'ösi
" " " " samòwua
" " ba gòtò'òtò
" " " gòtalua
noa awöu ba weasò
no awöu ba weatumbua
mana'u fàghè na mò'ösi
" " " na mòwua
fa lõ alõalõ dànömõ
" " " dowua."
Lantas dipotong padi/dan dibawa di òsè m'bàsitõ
lantas padi itu di bura, kalau belom
dibura, dikasih makan sama 2 adu tadi.
Dikasih makan dua telor saban I adu, satu padi
dari rumah dan dibitjarakan:
"Jaè zi sambua n'drihandrihai

jaë zi sambua adulò manua
" dahõ dõdöu, jaë ghöu dahõ wamua,
fa lõ ghöda fàgnè alõ ba durua
na'uru m'balõ wògègetò
" " wòndrujua
ono manèghè ambö tà
" " adua

Baru padi labura dengan
tangan atau dengan kaki,
lantas dibersihkan dari dahannja
dan dimasukkan dalam karung.
Kalau sudah habis dibawa
didalam rumah lalau ba
n'adu zatua, kalau salawa,
dipotong babi, anak kampung ajam,
dibitjarakan sama adu zatua
lamanè (na ba zalawa):

"No alua n'dröfi zi hönõ
" " . " liwua
aduzi söghi fa alölõ
" " " atua
andrõ wa õ tema saza bawi wölõwölõ
õhalõ sara bawi si laöndrua."
Lamanè li, (na si numana:
"õhalõ manu si sambua, manu latàbna,
" sambua manu sebua
dahõ dödõ, tahõ m'bua
adu zi söghi fa'alölõ
" " " fa'atua."

Padi jang dari tiga batang
pangkabisannja
dipotong dipilih padi
buat mendjadi bibit
berapa banjaknja guna
dan di tjampur
dengan padi jang diambil
dari tiga batang itu.

accusat.!

Lölö anà'a, den 16/4-14. Balugu Dèndro

Bõrõta n'ija sibài: Tora'a,

hörõ m'banua.

Esolo döla Dora'a

maòsò Zilewe Nazarata

ba ihaiõ lèmbè sòtörà

ba m'oj mulili m'börõ Dora'a

ba adudu jawa m'bene Dora'a

ba àcghu ba m'bagi lèmbè sòtöra

ba itanögõ ihaja

ba ngai gowe niòniha

mulèdò löndru n'ija sò falõlöwa

fàghè da'õ silinò tugàla

lõ òlihò ha böra maiõ

ba itugcõ, ba da'õ zi tèdau ba wombajambaja

ba fàghè zi tòatò jawa

ilàu mègè'ègè ~~[illegible]~~ memalala:

"He lo, Silewe Nazarata,

fàilòdò, tow ba danõ ölija."

ba ifa'uli Silewe Nazarata

ba da'õ dànömõ wògò.

Saulifa'o, banuwa Hilifaghe, mado Giawa, 21/5-1914. (I mola).

Me foghöjõ n'àni si sàba hita
me fagia n'àni si sàba faniba
jawa ba Dòtèholi banuwa
" " Dòtèhoj tanõ jawa
faghöjõ fasubàsubà
fagia fawudèwudè sa
manöli zusu mòbawa
dewaõ zusu mòharita
abêto to'ila'ila
sò n'ono ba bö'u bö'a
sò n'ono banoj ~~la~~ gàndröma
ha döfi faghè fa'ara
" " luwò wa'alawa
sumöla ghõ n'ija n'ono ba gahè fàfa
sumbò n'ono ba gahè dàböla
lõ adjudju sòkuri djuha
lõ goj hörõ sò linalina
lõ ahè toromа waha
lõ ta'iò taroma bölögha
imanò àni si hulõ lawira:
"To ono fa'erow fa'alàgha.
Humèdè no sigönagöna,
iwaõ:"Têna fa'erow fa'alàgha
tànögõ n'drà'ò õ haja
sa ba djudju wötji tàböla."
Ibe wa wiga löw figa bawa
tjubu lèhelèhe fanigha
totaru wa'a sò falõlöwa
humèdè n'ono si gönagöna
iwaõ:"Têna nahia sanahono ösi,
têna nahia ahonota."
Ba latànögõ zuj ija la haja
fona ba hörõ dào lawalawa
tebo'a lèhelèhè fanigha
te bu'a kiòkiò tàbu tona
idada wa'a sò falõlöwa

Humèdè n'ono sigönagöna
iwaõ:"Têna nahia ahonota
õ tànögõ n'drà'ò,õ haja
ibè ba nài gèndruwò sömasöma
itanögõ ihaja
ba nài gèndruwò sömasöma
tebo'a lèhèlèhòsò tőra
teba'a kiòkiò sò fanigha
tjubu wa'a sò falõlöwa
esolo ija ezài falõlöwa sina
lõ mőj zaröw lõ mőj zara
manőj n'ösi manőj döla
ilölõ börõ sò tőra
ilölõ börõ n'ija hàndru kaka
manőj n'ösi manőj döla
idada wa'a sò rumi làgha
lő na ifa törõ dőj làöwa
lõ mőj zaröw lõ mőj zara
ba ilölõ börõ sà tőra
manőj me esolo döla
manösõ zài siliõ döla
lõ zuj mőj zaröw lõ mőj zara
manözõnözõgeu töla
esolo ija ezài tòtoa döla
lõ zuj mőj zaröw lõ mőj zara
lõ ahaghõ roko si sara
lõ a'õj roko bulu nifà
ihào börõ mòtànömõ höwa
esolo ija ezài oni döla
esolo zuj ija ezài awöni döla
siw̃a ghõ n'ija zigàru döla
" jaw̃a " ana'a
atjuwa jaw̃a zigàru ana'a
asòsò jaw̃a zigàru döla
abòtò jaw̃a zàba olola
tebuwa zàba golagola

ibogė zi tàbài n'uwu lali
" " " " döla
àèghu barõ danõ ölija
" " n'dràò dajadaja
1) jaí ja tow Nazuwa danõ zanaja
" " " Nagörõgia òlõhöta
abòtò sàba olola
2) tebuwa sàba golagola
ja'ija jaña bawa nizarazara
ja'ija luwò ni'òfajafaja
3) abò tò zuj sàba olola
tebuwa sàba golagola
ibogė zi tàbài n'uwu lali
" " " " döla
4) ja'ija dànömõ waghė ba ba'a
" " " " " halàsi
bene gou Tori'i Tora'a
" ". sò baràsi töla
eratõ gou " " " "
5) ja'ija bawi sàtabõ sò halasa
abòtò sàba olola
tebuwa sàba golagola
6) ja'ija manu itõ manu n'drawa
abòtò sàba olola
tebuwa sàba golagola
tànömõ zi siña göla
abòtò sàba olola
tebuwa sàba golagola
7) ja'ija n'ohi luò ohi bawa
abòtò sàba olola
tebuwa sàba golagola
8) ja'ija winò belu fino n'drawa
abòtò sàba olola
tedow sàba golagola
9) ja'ija bàkò mö'u bàkò mö'a

ja'ija dawuò sihi tawuwo böla
töla böwõ hõ òròisa
abò tò sàba olola olola
t ebua sàba golagola
ja'ija làuru si öfa djubà
kàtà fanema djubà
abò tò sàba olola
tebuwa sàba golagola
ja'ija gaforė fama töfa
abò tò sàba olola
tebuwa sàba golagola
ja'ija bulu faiė'era
da'õ dànömõ böwõ òròisa
lafàillò döla bõwõ òròisa
màillò döla böwõ ghõ zàhò si fulu si siw̃a
ibe ba rawirawi lõ·àèfà
ba watàõ si lõ fòsulóna
ifàilogõ idada
ghõ Nazaria Nazarata
ghõ n'amada Làni ewona
me mo ifàilogõ idada
jaw̃a ba dètò Holi banuwa
jaw̃a ba zibuwa b ru nugha
i tànögõ ihaja
oitànõ n'ohi luwò ohi bawa
andrõ gaurifa n'ono silàöwa
awõ wàghė siböʼu si böʼa
awõ wàghė sifae faiihöwa
andrõ gàurifa n'ono sigönagöna
itànõ gowi belu gowi tjuba
aurifa bawi ba haja
" Zilatào manu n'drawa
oj tànõ zi siw̃a göla
ifawua zi siw̃a amuata
ifàilogõ idada
fàò ghõ Hia [walàmi sinada] waluwò moroj jaw̃a
" " "

tümba = 1/4 kōbak
kata = 1/10 "

dànömõ zi siw̃a göla
" " " amuata
andrõ gàurifa nahönõ niha
ja'ija dànömõ zi siw̃a göla
tànömõ zi siw̃a amuata
andrõ döla böwõ bròisa
andrõ döla böwõ hòsahòsa
ghõ Hia walàni sinada
" " waluwò moroj jaw̃a
oj latànögõ tow lahaja
wàghè sibö'u si bö'a
ziwàè falihöwa dòma
andrõ böwõ djuru böwõ dàna
ba n'awõ ono zalawa
màilò Hia walàni sinada
mo màilò Hia waluwò moroj jaw̃a
tow ba guli danõ ölija
màilò tow dànömõ niha
màilò gawè Siràsò ana'a
~~[illegible]~~
màilò jöw Delögu ba Lusha
jöw ba bòtò Gidõ sanàu hewa
ha sàbuwa gõj jöw Delögu ba Luaha
ha sàbuwa raja Siràsò ana'a
ono n'amada Làni ira ewõna
ono Nazaria Nazarata
maòsò jöw djuwa Telögu ba Luaha
? ilabu jöw fà'u'õ fadora
ahònihàni jöw ba idanõ balata
adaja ziwàè falihöwa
? atàfi'õ mo'àè raja i'ota
raja ba niru àfi zubila
i waõ Tjuwa Delögu ba Luaha
i waõ:"Bò raja niha bàulu Gidõ sanau ràèwaràèwa
irugigõ miraja
i'uröj n'uno lata
irugi raja bolo benuwa
Banuwa gawè Siràsò ana'a

Imanọ̀ Tjuwada Telögu luaha:

"Hàta zò labu/kabu (tolo) bonu'a
itörõ lala si ha samösa
mo àeghu raja baomo höru ledawa."

Imanọ̀ raja awė Siràsò ana'a
iwaõ:"Hàta dome ono Zalawa
itjuju bolabola sòtöra
ibidji sa n'àfo lahina
ibò sa bulu gawa'awa
itjutju wàghė ihèghahègha
itàfi'õ i'ata
ba niru àfi zubila
isighi manu n'ija bõrà
i'qughu'õ ilöma
ba bowoa si gönagöna
ba bowoa salo'o saduba
me no ifadõdõni ia bõra
isow ba wiga löw figa bawa
ihalõ n'ono igàsi ono gi'a
n'driwò gõ dome ono djalawa
me (ne) mòbinalu mo màna
aghömi danõ me lõ oroma
lõ hèghu luwò bara'a zi baja (dome ono zalawa)
i halõ djufora bola
ibè ghõ dome ono zalawa
ihalõ n'alu zòtöra
ibè òtò'òtora ola'ola
maòsò Djuwada [illegible] Telögu luaha
i'öndru dànömõ göba
i'anöndrui dànömõ zaliwaliwa
humèdè gabala nugha
oj kumau gabala zòtõra
ata'u gawė Siràsò ana'a
iwai omali samùnu niha
mo la'òrudju ghõra gàbala

ha sàbuwa djufò bola

maneranera ghöra dödõ si bàgha

fetèòlò ghöra gahè oj töla

fagobi ghöra sò màèramàèra

faghoj da'io faghoj dàna

siwa luwò siwa bawa

me mo òrudju zi faiwa

maghelò fatali wa'a

lau mègè'ègè òdadawa

la'àharöfi Lòwalani

" " zò'aja

hadija n'adju famàèfa

enaõ ghöma fawohöj fàèfa

iwaõ awè Siràsò ana'a

sò ghõgu maghelò tali, wa'a

lsbali ira bõ'õ tanõ sa

manöli ghöra mòbawa

dewaõ zusu mòdewa

oj abêtò n'uwu djuru

" " bõlögha

abêtò dalu betju'a

" ghõ n'ija gahè si sara

oj fabojo höw dalu waha

ghõ gaweda Siràsò ana'a

abêtò Telögu luaha

lõ möj zaröw lõ arara

abêtò ganono, ja'ija

n'ono zebuwa morej jawa

mò'ono dalu betju'a

ja'ija Djuada Hia

mò'ono bõ'ötõ

ja'ija n'drawa sefò

ono djuru salìwaliwa.

I Ditanah jang sembilan lapis
njamuk tidak orang pun tidak
tanah seperti tempat mangkok
dan seperti tempat pinggan
hati Sihai jang tidak bermamak
" " " " berbapak
sembilan njawanja angin
chcha keloear dari moeloetnja
Kabut mendjalar dan berbatang
serta kabut jang seperti rusa
buat alasannja tanah
bergaut angin diatas
bergelut angin seperti zinala
Keringat angin seperti sangehowu
dan seperti zinela
itulah bibit kaju falimbara
berbuah kaju falimbara
itulah ba'u dikanan langit
dan dikanan bulan
siapa jang punja dan pegang
tuha Hanafarabawa
djatuh diudjung tanah genting
diudjung batu jang dibikin bersih
Siapa jang poenja dan pegang
Madui dikaki langit
berbuah kaju bibit Lowalangi
itulah Duhaluluõ jang mendjadikan orang
~~ma~~ memegang botol tjermin
tempat njawa chcha
memegang gantungan naratja
dengan zaga penimbang
ditimbangnja njawa
dia bitjara pada njawa orang didalam perut
dimana kamu suka turunan selawa
jang pandjang umur
sepao hendaknja emas
itu jang beruban dan terlalu tua
~~jang penuh~~ jang penuh njawa chcha
jang ~~djatuh njawa~~ pada I pao

Nias Par. 1149, 1150

Ajaaja Hili Maziaja (Bõröta Lòwalangi ba ngaötõ niha).

Ba danõ sisiwa winaeta
ngalõngalõ lõ niha
tanõ sò sarea màkò
" " " wiga
atuwa Zihài si lõ uwuuwu
" " " " amaama
siwa nòsò n'ija àngi
" " " bara
chcha zinata m'bawa
sàu sòngèngè sò töla
" niòbõhõbõhõ
" niògodàgodà
dànèdànè danõ dajadaja
fawudè jawa n'àngi fagia
fagia n'àngi si hulõ zinela
bõbõj n'àngi si hulõ sàngehowu
" " " " zinela
ja'ija dànömõ geu fali m'bara
mòwua geu fali m'bara
ja'ija bau ba gàbölõ làngi
bau ba gèmbölõ bawa
ha zòghõ ha zò aja
tuha Hinafurà m'bawa
ölii zuj buwa me atua
àòghu jõw ba balõ danã àetuha
ba balõ drao nichala
ha zòghõ ha zò'aja
makuj ba ganè m'banuwa
mòwua geu: tànömõ Lòwalàngi
ja'ija Tuhaluluõ sòmbõj niha
mò aja bòtòbòtò fàdoma
naha nòsò chcha
mò'aja ija tewi wali'era
iza zaga fanimba

jang djatoeh njawa pada I pao

lahir anak jang dalam perut

bitjara uwu zoaja

dia terima jang setengah pao emas

diatarok dalam moelut

itulah jangmati separo umur

lahir lagi anak jang dalam perut

bitjara uwu zoaja

dimana kamu suka kamu punja umur

dikasih jang sepuluh saga emas

biar pun maksud tiada hendak mati

beranak dia Taromo tanõ ölija

" " Tuhada Zawawõ zõu zoja

beranak dija terkumpul tiga Radja

berahak berkumpul tiga Radja

tuan kita semut mastuan kita Lafajõ

beranak Latio dari atas

Mojo foghaja gafogha

beranak Tuha Mojo gafõgha

tuan kita Sega nadaoja

itu sebabnja diberi namanja Mado zega

beranak tuan kita Sega nadaoja

tuan kita gong emas

beranak tuan kita Gong emas

jaitu jang banjak emas

beranak jang banjak emas

tuan kita Mulut emas

beranak tuan kita Mulut emas

jaitu Balugu tuha laraga

jaitu Radja kesajangan orang

beranak Radja kesajangan orang

jaitu Radja pikiran jang banjak

jaitu Balugu ganti Duha

jaitu Balugu api orang banjak

beranak tuan kita Sega emas

tuan kita Kalitõ zoja

dia bitjara pada anak jang dalam perut

tidak saja suka jang sepuluh saga

lima laharõ hendaknja emas

Kasi pada saja njawa

~~itu jang besarnja bisa naik dipohon kelapa~~

itu jang besarnja bisa naik dipohon kelapa

sudah habis njawa ihcha

habis njawa dalam mulut

sudah ada lagi anak dalam perut

dimana kamu suka kamu punja njawa

hanja dua laharõ hendaknja emas

itu jang mati bisa turun ditangga

biar pun maksudnja tiada hendak mati

ada lagi anak dalam perut

dia terima hanja satu laharõ emas

itulah jang mati dalam bungkusan sutra

ada lagi anak dalam perut

dimana kamu punja suka kamu punja njawa

hanja setengah uli emas

itulah jang mati dikakii papn

berbuah Tora'a bibit manusia

buah mengadap matahari terbit

bibit matahari suluh jang banjak

buahnja disebiah kiri batang.

Jaitu bulan jang sedjuk

bunganja jaitu bintang pentjoreng langit

~~buahnja jang diatas sekali~~

itulò nòsò iheia

ifahèdè nòsò niha ba hawa:

"Heza zòmaziòngaö tõ zalawa?

sanàu nòsò hànu n'bawa

sò fanulò enaõ gan'a

da'õ zahuwa aduwaduwa

da'õ toduadua nambihasa

safõnu nòsò eheha

sèchu nòsò ba ngasara =

tumbu n'ono ba dalu ba hawa

ifahèdò uwu zò'aja

itèhè zitambui ana'a

lalàu ghõ n'ija ba zinatà m'bawa

daõ zimatè si talu niha

tumbu zuj n'ono bahawa

ifahèdè uwu zò'aja:

"Heza zòmasiò nòsou hànu m'bawa

labò'e zi fulu saga ana'a

he dödõdõdöda lõ mate

" " " atua

ifahèdè n'ono ba dalu bahawa

lõ omàsidè zi fulu saga

tina laharõ ja'õ menaõ gan'a

ba ghõgu nòsò hànu m'bawa

daõ zanõj ba ohi faebuwa

ho ahori nòsò eheha

ooj nòsò ba zinatà m'bawa

ho zuj sò n'ono ba dalu ba hawa

ifahèdè zuj n'ono ba hawa:

"Heza zò màziõ nòsou ba zinata m'bawa

ha dòmbua laharõ enaõ gan'a

Daõ zi matè similò ba n'ora

he dödõdõdöda lõ atua

tumugp zuj n'ono ba hawa

itèhè ha sàmba laharõ enaõ gan'a

daõ zatua ba 1ōlō ràmbudi

" " " " zòtõra

bu'ahnja jang diatas sekali
djat dibawah
bitjara uwu malaika
bikin upi tempat tidur
dibikinnja isi upi
diberinja bertangan
diberinja kaki jang berdjalan
diberinja mulut
diberinja mata supaja melihat
diberinja njawa dalam mulut
diberinja nama seperti orang
Radja jang tiada bergelut
sudah dipersebelahkan batang
dua lagi buah
djatuh dibawah
dibikin lagi upi tempat tidur
diberinja mata supaja melihat
ditaroh mulut
diberinja bertangan
diberinja kaki jang berdjalan
diberinja njawa dalam mulut
diberinja nama dan disiarkan
itu buruti asal angin
sudah dipersebelahkan batang
bitjara uwu malaika manusia
hei Tuha luluo Tuha goba
itu kaju jang kuning seperti emas
ambil bunganja emas jang lima saga
ambil bunga selingkar lojang
didjadikan dia alat orang didunia
tidak b rapa lama
ada anak dalam perut
diperut jang seperti muka pánggan
sampei bulan sudah lepas
itu Tuha galehu goleha
Tuha jang dibikin tempat lidah kalau makan
beranak lagi dia lekilaki
Tuha dilingkungan angin

tumugè zuj n'ono ba hawã
hezò zòmaziõ nòsou hànu m'bawã
ha matònga guli enaõ ganaa
daõ zi matè bagahè wafà

Mò wua Dora'a tànömõ niha
bua si dudu atumbugha luò
tànömõ luò sulu zoga
bua n'ija ba gabera döla
ja'ija bawã sòdöwadöwa
bene n'ija ja'ija n'dröi fòla'a m'banuwa
bua n'ija ba zalò'ò jawã
àeghu tow ba lali sòiga
iwaõ uwu malàika
ghoi uluulu gajagaja
iwõwõi n'ösi gajagaja
ifòta'iò ifòtanga
ibe gahè sòfanõ ba lala
ibe zinata m'bawã
ibe n'ono hörõ ngilangila
" nòsò zinata m'bawã
ifatörõ dõj huluõ niha
Tuha si lõ fawudè fariaja
ho lafò tàmbai m'bòtò döla
ßöli zuj m'bua me atua
àeghu tow ba lali sò figa
laghoi zuj uluulu gajagaja
lafahörõ wòngilaila
latowõ zinatà m'bawã
ifòtaiò ifatanga
ibè gahè sòfanõ ba lala
ibe n'òsò zinata m'bawã
ifatörõ dõj walua jawã
ja'ija m'buruti asalia bara
ho lafatàmbài m'bòtò döla
iwaõ uwu malàika niha:
"He tuha.luluõ tuha göba

IV.

Laewolo orudua zoja
beranak dia lakilaki
Gotua bawondo zoja
isterinja buruti lalai gölija
siapa anak jang pandjang telinga
perampuan Barasi Saota
isteri Ndundu tanõ banua
beranak Luwõlo gorudua zoja
Luo wẽ danõ jawa
beranak Luo wẽ danõ jawa ~~jaitu tuha ba ndrege golija~~
jaitu tuha ba ndrege gölija
istri tuha ba n'drege golija
Jaitu siwulu geu tanõ jawa
Siwulu geu tanah malaika
beranak Tuha ba ndrege gölija
jaitu tuha alizusu gölija
beranak tuha alizusu gölija
Tuha sondrani ölija
Haumõ gija uwu zoja
beranak Hqu mõ gija uwu zoja
jaitu Hulu Mõgija uwu zoja
beranak Hulu mogija uwu zoja
Laewõ zija uwu zoja
beranak Laowõ zija uwu zoja
jaitu Lowalangi kurak
beranak Lowalangi Kura'a
Sirao alizuzu zoja
istrinja Nawoöndru ere gowasa
beranak dija Luo mewöna
jaitu silaride anak
beranak dija Tuada Sebua moro jawa
beranak Tuada Sebua moro jawa
Lari Sumöla
beranak Lari Sumöla
Tuada Dõngõ m'banuwa

izà geu sò baha gana'a
halõ m'bowò n'ija ana'a silima saga
halõ m'bene ngalili lhoja
lowusi ghöra ba danõ walöwa
lõ mõj zahõu lõ mõj zara
tumugöghöra n'ono ba hawa
ba m'bètò sò arõ wiga = maan
bahöw sinawuju gi'a
irugi siwa wawa no àefà
ba ja'ija Tuha gòlehu gòlcha
Tuha nilàu Sare'a lèla na mànga
mò'ono zuj ija simatua
tuho bawaerua n'àngi
tuha bawaerua m'bara
la ewõlo òrudua zoja
mòono ija simatua
go tua ba wòndrege jawa
dònga n'ija buruti lalai gölija
ha n'ono sinàu dadadada
alawè baràsi saòta
n'drona ~~ana~~ n'drundru tanõ banuwa
mò'ono Iwaölõ garudua zoja
luò wõ danõ jawa
Mò ono ~~aibo, la~~ wẽ danõ jawa,
ja'ija duha ba n'drege gölija
dònga duha ba n'drege gölija
ja'ija siwulu geu danõ jawa
siwulu geu danõ malàika
mòono duha ba n'drege gölija
ja'ija duha Alizuzu gölija
mò'ono duha Alizuzu gölija
tuha Sòndràni ölija
Mò'ono " " "
Hàu mõgija uwu zoja
mò'ono Haumõ gija uwu zoja
ja'ija Hulumõgija uwu zoja.
Mò'ono " " "
Laowõ zija uwu zoja
mò'ono laowõ zija uwu zoja

V

beranak dia Tōrōma tano ölija

" " Tuhada Lawawo söw zoja

beranak dia terkumpul tiga Radja

beranak berkumpul tiga Radja

tuan kita Semut mas

beranak tuan Semut mas

tuan kita Lafajo latio dari atas

beranak Latio dari atas

Mojo tuha gafögha

tuan kita Sega nadaoja

itu sebab diberi namanja Mado zega

beranak tuan kita Sega nadaoja

tuan kita gong emas

jaitu jang banjak emas

beranak jang banjak emas

tuan kita Mulut emas

jaitu Balugu tuha laraga

jaitu Radja kesajangan orang

beranak Radja kesajangan orang

jaitu Radja pikiran jang banjak

jaitu Balugu ganti Duha

beranak Balugu ganti Duha

jaitu Balugu api orang banjak

beranak tuan kita Sega emas

tuan kita Kalito zoja

Taru owasa luo uwu zoja

beranak Taru owasa luo uwu zoja

Mado mbōwō laomba Zalawa

Balugu Tuha Laraga

beranak Balugu Tuha Laraga

Balugu djundjungan jang banjak

beranak Balugu djundjungan jang banjak

jaitu Balugu jang pegang orang banjak

jaitu Tuhenöri Bölögha.

ja'ija Lowalangi kura'a

Mòono " "

Sirao alizuzu zoja

Dònga n'ija nawöndru ere gòwàsa

mòono Luòmewöna

ja'ija zilaridéana'a

mò'ono ija tuada sebua moro jawa

mòono tuada sebuwa moro jawa

lari sumöla

mòono lari sumöla

tuada Döngö m'banuwa

mòono ija fōrōma tanō ölija

" " tuhada lawawā söw zoja

mòono éja terahu tölu zalawa

" derahu tölu salawa

tuada Sichōana'a

mòono duada sighō ana'a

tuada lafojo lasio. moro jawa

mòono latiō moro jawa

mojo tuha gafögha

mòono mojo tuha gafögha

tuada sega nadàoja

daō labèè tōj n'ija mado zega

mò'ono duada sega nadàoja

tuada karamba ana'a

mò'ono duada karàmba ana'a

ja'ija sebua ana'a

mòono " "

tuada bawa "

mòono " "

ja'ija balugu tuha laraga

Mòono m'balugu tuha laraga

ja'ija duha somasi niha

mòono duha sòmàsi niha

ja'ija duha balazi zoja

mòono duha balazi zoja

ja'ija balugu fanali duha

mòono m'balugu fangali duha

ja'ija. m'balugu alitõ zoja

mòono duadu sega ana'a

tuada kalitõ zoja

mòono galitõ zoja

taru òwasa luò uwu zoja

mòono Daw ~~uwu zoja~~ [uu " " "]

madò m'böwõ laomba zalawa

mòono " " "

balugu tuha laraga

mò'ono " " "

Balugu Alizuzu zoja

mòono " " "

ja'ija m'balugu arutua zoja

mòono " " " "

ja'ija Duhé nöri Bõlögha

[illegible]

mogelijk is de [illegible] verbinding
van de omvorming niet
opgelost

Idanõ n'drawa, 10/4-14. La'imba horõ.

Bõrõ hò fàè

I Na larugi n'ewali tow, na sò walöwa,
ba manunõ, lamanè wanunõ ja'ija:
"Nàngea Siràò n'amau, si'ulu salawa [illegible]
hadi, Lùò mewõna n'dra'ugõ
Silàèridè n'onomõ ja'ugõ
zamurugõ m'banuwa zi sagörõ tanõ,
furi zi siwa nga'ötõ.

2 Esöni golu m'bõ'õ, zi'ulu salawa
hadi, aluo sagötõ golumõ
tuhò mba'u nitötõ lalai m'ba'u lasò
danõ, furi si siwa nga'ötõ,

3 Esöni golu m'bo'õ, si'ulu salawa
hadi, alua Tora'a golumõ
idada wa'a n'ija, irugi m'Ba'uwa danõ
irugi luò badõbadõ zara m'banuwa
femõj danõ, furi zi siwa nga'ötõ

4. Esöni golu m'bõ'õ, si'ulu salawa
hadi, òlua Tora'a golumi
idada wa'a n ija, irugi zawa hau mili
zara m banuwa femõj n öri,
furi zi sagötõ mòndrõi.

5. Esöni golu m'bõ'õ, a'oj sagötõ
golumõ eu rotia löndru dödõ
ghõ Duha ba n'drege danõ,
izài banuwa me tegaölõ,
nirongò zi sambuwa tönõ,
furi zatua si sagötõ.

6. Esöni golu m'bõ'õ alua
sagötõ golumõ liwiõ gösõ'ösõ danõ
bute m'bulu luò mewõna
wa'a m'ba'uwa danõ
daha n'ija ba gàmbölõ ndrundru
n'ono dalifusõ, tagaulè zi sambua tanõ,
furi si siwa nga'ötõ

7. Esöni golu m'bõ'õ, oj sagötõ golumõ,
siwa soj ba döla n'ija
sura fangera nga'ötõ,

2 fomo'o n'ono dalifusõ
furi zi siw̃a nga'ötõ.

8.Ho muhalõ gowė,heza muhalõ
ba zea siw̃a fabörõ,
goli högõ Duha ba n'drege danõ,
furi zatua si sagötõ

9.Ho lahalõ gowė Tuha balugu
lida,gowė faedõna dödõ
ghõ Salaw̃a zòwatõ,
furi zatua si sagötõ.

(9).Esöni golu m'bõ'õ,Tuha balugu lida,
a'oj sagötõ golumi,
ho tumugė ba lalai manu,daona balaki,
[illegible] wògàòni zi siw̃a öri,
furi zi sagötõ mòndrõj

IO Esöni golu m'bõ'o,
siwa soj ba döla n'ija,
umba si siw̃a faborõ amòndria n'ono dalifusõ,
furi zi siw̃a nga'ötõ

II. Hadia zi'ugu'ugu,jomo
ghõ m'balugu sãujuwuju
ba sihöngõhöngõ,Luò mewõna jaw̃a õ,
ba wanaghoj rate firõ,
famöbõ zi iõtõ danõ [illegible]
fa lõ muhew lõ tumögõ
furi zi siw̃a nga'ötõ.

I2. Hadia zi uguugu jomo
ghõ m'balugu sawujuwuju
ba si goligoli,hàò mõgia jaw̃a
ba wòndrege n'àngi hörõ n'ija,
ba zi tàmbài,ifada ba gahė m'banuwa
Luò si hulõ zõrömi,
balazi zi siw̃a öri,
furi zi sagötõ mondrõj.

=(fabū'asa)
Hǒ'àè ~~tafaralini,~~ tafalalini
Tebua hò'àè tafagilò,
hò'àè zi siw̃a wulu bör̃o,
" " zi òtu ngaroro
tatindra hör̃o golajama
" " zebolo,
gàwugàwu òno n'àsi,
" " zuò,
foghoj ita mòràèwèràèwò,
" " fadodoro,
òwulò ita mõj zatua,
~~òwulò~~ " " " ndrà'òno,
òzara ita a'oj mõj,
" " " sò,
moroj si'ulu salaw̃a holanõ,
" " " Tuha teròngò
me no itör̃o m'baw̃a duwu tuwu,
itör̃o duàsa n'omo,
wògàòni iwa talifusõ
" " magheiò
" tahõ n'uwu n'ija si baja,
laloi hugehuge n'ògò,
wògàòni Katika tahõ m'bàmbatã,
" " " la'ò
ba i'ògàòni'õ garamba sarahina,
i'ògàòniõ garamba sarao,
" ono wàna butè
" " i soro,
wàgàòni iwa talifusõ
" n'iwa magheiò
i'anema'õ bola lahina
~~i'a mana'õ boru~~ n'àfò,
~~i anema'õ~~ Kali maw̃a öri
itema m'baloòta [illegible] m'bàgò
Ba mamõ òwulò ita a'oj mõj
wa'òwulò ita a'oj sò
wa òraza ita mõj zatua,
wa'ò razi ita mõj
n'drono mõj ita manema bua lahina

mõj' ita manema bua n'àfò
sara lighè ba zatua
nifatõ lighè ba n'drono
zumàngè n'iwà talifusõ
" " .maghelò,
Ilàu mamidi zi buruti bungò.
" " " mohua gàò
igholi winò ifosöri
ighoj dawuo ifabeto
ilau guraghi ba m'baetua
ilau gafoa hunõ winò
àfò fahènè föwilöwi,
àfò fàhènè lafojo
zò sigusigu me tangànga,
zò we waõhe me abòtò
tesow niru lõlõ lahina
tesow niru lõlõ n'àfò,
zumànge n'ono dalifusõ
zumange n'iwa maghelò
ifàngahàngahaõ manu m'banuwa
" " " manu wàlò
nàngea si'ulu salawa helanõ
" " " tuha teròngo
wanga'otõ n'amau lõwõ baholi
" " " " batò
wa ja'ugõ wàngali m'börõ sisi
wàngali m'bu'u kawonò
ja'ugõ wàngali dadàoma
" " " ba we dadàò.
na bawau la döngõdöngõ
li'u ni fòndròngòndròngò
jomo m'balugu sawujuwuju
m'balugu sàuli laròngò
ba m'banuwa humöngõhöngõ
ba danõ mu'òsò'òsò,
turiau lo salawa helanõ
" " Tuha teròngò
ba m'banuwa afatõ m'ba'u
ba liu atow dalinga uro,

ja'ugõ salawã helanõ
ja'ugò Tuha toròngò,
zi lõ famàèdò mõ famadu manu,
" " " " famatulò,
ho mòlewuõ ba n'amõ dètè làuru,
" " " " hao gàukò,
Fa siwã dumadàò dalinga,
siwã dumadàò dumbò,
ajau jemo m'bõwõ lõ tebohõj
" [redacted] " " tebatò, abert
Oi sa tebõhõli n'aja m'bõ'õ
" " tebõhõj " zatò,
zawej la'esõesõ nazalöw,
" " " gèndruò
zàtata m'bulu n'ija ba deu
zi sindrò lèhè ba zinò;
zi lõ famàèdò mò;
famadumana zi lõ famàèdòmõ famatulò,
hadija wamàèdò zalawã helanõ
" " Duha toròngò
tabe famàèdò n'ija dòtoa m'burusa
" " " " dòhò
ba ha darua dambali ihagàini
ba ha darua dàmbài me indròndrò
tònga famàèdò zalawã helanõ
" " duha toròngò
tabe famàèdò n'ija guli ganawa
" " " " hamò
ba ha èlè'èlè ba zatua
ba ha fòndrõni dalinga n'drà'ono,
ha darua dàmbali ihagàini,
" " dambài me indròndrò,
tònga famàèdò zalawã helanõ,
" " Duha toròngò
tabe famàèdò n'ija n'amada làngi
" " " " luò
sagörõ tanõ ihagàini,
sambua m'banuwa no indròndrò,
nàngea famàèdò zalawã helanõ,

màngea famà'olò [illegible] Duha teròngò
wànga'ötõ n'amau lõ'õ bõhöli,
" " " " batò,
ja'ugõ za matòhu gotõgötõ,
zamatòhu ngaroro,
sanòhu sò aja ja'ija
sanòhu sò'aja ja no,
ba jae mege gòtaraõ me börõ,
jsė wõ mege gòtaraõ me sò,
ilabu màngahalõ tanõ
" mòlohoj dàsò
ba atage wàngahalõ danõ
" " mòlohoj dàsò
ba ifuli ba omo n'ija ledawã
ifuli ba omo n'ija tuhòba ilabu gö m'bawi la'imba
ilabu gö m'bawi ba m'ba'ọ
ba atage wòlàu gö m'bawi la'imba
atagė ija wòlàu ö m'bawi ba m'ba'ọ.
ba ifuli ba omo n'ija ledawa,
ifuli ba omo n'ija Tuhò
bo ilabu mörõ ba zuzu dawöla
ilabu mörõ ba zuzu gòsò
ba màngew ghõ n'ija mangerangera dödõ
màngew mangerangera m'bõ,
ghõ n'dròngа n'ija tàmbài nga'cu [illegible],
" " " " m'bòtò
lalàu mònggànga bua lahina,
" " " n'àfò
jawa ba zuzu dawöla,
" " " gòsò
ba atagė ira wònggànga bua lahina
" " " " " n'àfò
ba fawudė zò simbi zi'ua,
" " " " làòjò
ba mòluò m'banuwa mòzarizari
mòluò m'banuwa bughu zinò
ba lafuli màngahalõ tanõ;
" mòlòghoj dàsọ,
ba andrọ̃ wa lasöndra zò laharõ gana'a

andrõ lasõndra laharõ hamò,
jomo m'balugu sawuju
" " sauli laròngò
andrõ ibàgò laharõ gana'a
ibàgò laharõ hamò
" lal'ai giri ana'a,
" " " hamò
ibàgò rai siwa tugela
ròtò si lazi àngàngò
andrõ ibunu m'bawi hògchègè,
ibunu m'bawi humògò,
zi òtu atölu m'bawi sàttõ,
zi òtu aruwa m'bawi sojo
bàero nitèghè talinga
bàero zi fataba i'ò
zalua ba hörõ golajama
zalua ba hörõ zebolo
ghõ m'balugu sawujuwuju
ghõ m'balugu sàuli laròngò
zumàngè m'iwa talifusõ
" " maghelò
" n'ono wòbanuwa
" " wòwalò,
zumàngè gotia tanõ m'bàmbatõ,
" " " la'ò
andrõ arò wughò
arò m'böwõ mangõhõngõhõ
" " lõ abòbò
ba götõ zalawa helanõ
ba götõ duha teròngò
andrõ ghöda zebua itèhè tödõ atò
" " " " " bò
ja'ija iwa talifusõ
ja'ita iwa maghelò
andrõ ghöda wulõj dödõ murögaröga
wulõj dödõ murögaröga
" " maòsòmaòsò,
andrõ tatèndrè duhe si lau'a
tatèndrè duha si litò,

turija zalawã holano,
turija duhò terònggò,
ifangahangahqõ è'è zi höno,
durija ba wà ngazöngazöghi
zumàngè n'ono wò wala
me nö ituwu ba zi duwa gòsali,
~~me no ituwu ba zi duwa~~ n'omo
ho i tuwu ba ighu galakala
" " " " hulajò
Zumàngè n'ono dalifusõ
ghõ zi'ulu salawã he lanõ
~~ghõ zi'ulu~~ tuha terònggò
jomo ghõ m'balugu sawujuwuju,
ghõ m'balugu sàuli larònggò
ba m'bawã n'ija ia döngõdöngõ ii,
lafòndròngòndròngò.
òrudua hörõ zi hönõ.
" " " zatò,
i ala m'bawã na tòhare
i'ala luò sawèna sò,
si lõ fàngali na mòfanõ,
lõ fàngali na maòsò
li n'ija afoè gutò,
me lõ lafiti na munèdè
lõ lafojo huhuò,
andrõ wamauwu n'ono dalifusõ
" " maghelò
ghõ m'balugu sawujuwuju
" " sàuli terònggò
itòlò niha si numana
" " " lõ fò'omo
ba lõ ilàu zi fajafaja
ba lõ ilàu zi lõ bòtò
andrõ ghöda tahia òmusò dödõ
" " " m'bò,
ja'ita ono dalifusõ
" " " maghelò,
andrõ arò màngu löghõ wàngetu
~~andrõ arò mànguiöghõ~~ wughò
ghõ m'balugu sawuju

ghõ m'balugu sauli larongo.
Da [crossed out] tahalõ börõ manõmanõ,
tabe börõ wamèdò jawa
n'ono sirac, uwu zi hönõ
Jawa n'ono zirào uwu zatò,
jawa ba dètè holi ana'a
" " " " hamò
ha zi taro talinga zalawa
" " " zo wanua talinga deròngò
jawa Duada zirào uwu zi hönõ
" " " " zatò.
Ha ghõ n'ija zinöwu böli gana'a
ha zinöwu böli [crossed out] hamò
zi tölu ghõ n'ija n'dròngа fagölõgölõ
" " n'dròngò falò'òlo'ò
sia'a Lawaöndru ere gòwasa
" " " làmbò
sambua m'buruti Ràò awè si hönõ
" " " " " " zatò,
sambua zi àdulò Ràò gana'a
" " " " hamò
n'dròngа Duada Zirào uwu zi hönõ
" " " " " zatò
ba hadija nizua ni'era'era dödõ
" " " " " m'bò
andrõ ilabu mànganalõ tanõ
ilabu mòlòhgj dàsò
ba atagè wàngahalõ tanõ
atagè mòlòhgj dàsò
ba ifuli ba omo n'ija ladawa
" " " " tuhò
andrõ ilabu gõ m'bawi laimba
ilàu ghõ m'bawi bà m'bà'ò
ba andrõ isöndra i'harõ [crossed out] gana'a
" " " hamò
ibàgo kaloe giri ana'a
" " " hamò,
ibàgo ràì siwa tugela

ròtò si lazi àngàngò,
ba andrõ ifakàòni'õ m'banua n'ija si hönõ
ifakàòni'õ m'banuwa n'ija zatọ̀
Ifakàòni'õ n'ono dalifusõ
" " maghelọ̀
" dahõ n'uwu n'ija di baja
lalai hugèhugè nòsò
wamàigi ghõ n'ija laharõ gana'a
" " " " hamọ̀
andrõ ibunu m'bawi hègèhègè
ibunu m'bawi humògò
zi otu a tölu m'bawi sàitõ
zi òtu a dua m'bawi sojo
bàèro nitaba talinga
bàèro zi fataba i'ò
ba andrõ òwulò ghõ n'ija n'ono dalifusõ
andrõ òwulò n'ono maghelõ
oj tohia òmusò dödõ
" " " m'bò
jawa ghõ ziràò uwu zi hönõ
" " " sònèghè mamàilò
ba gamuza ha ma'õma'öghõ
ba ha gamuza zi ha laluò
tumugè ghõ n'ija zò bòwò ana'a.
" " " " " hamọ̀
ghõ m'buruti ràò awè zi hönõ
" " " " zatọ̀
ba irugi ghõ n'ija bòngi gàmonita
" " " " luò wonesero
ba sumõla n'ono n'ija ba dalu
" " " ba m'bètò
N'ono zi tölu èndrònga
" " " fe'asò
zi no faghàj m'bawa wusõ kara
zi no ghõ n'ija faghaj m'bawa wusõ dàò
fàòkõ ghõra na fabe'e singa
fa'àisi ghõ n'ija na fabe erò
ba abu dödõ ziràò uwu si hönõ
abu dödõ ziràò uwu zatọ̀

Siw̃a m'bòngi dõj zi lõlõ
" " " m'beso
lõ i'ila mòngànga lahina
" " " àfò
abu wõ ghõ n'ija dödõ jaw̃a gatė
" " " " " " m'bò
Iwaõ Buruti Ràò awė zi hönõ
iwõ wõ Buruti Ràò awė zatò:
"He Ama Siràò zi hönõ
" " " zatò
hana wa lõ õngàngà n'àfou lahina
hana wa lõ màngaõ àfò
abu wõ ghõgu dödõ jaw̃a gatė
" " " " " m'bò
hezo wõ n'ajagu bawa gari
" " " " watao
famàèfà m'bòwò wusõ kara
famàèfà m'bòwò wõsõ da'ò"
ba imàèfa'õ dòto'a m'burusa
i'amàèfà'õ dòtoa dòhò
" bawa gari
" " watò
ba lõ fàèfà m'bawa wusõ kara
" " " " " dàò
abu wõ ghõ n'ija dõdõ jaw̃a gatė
abu wo ghõ n'ija dödõ jaw̃a m'bò
iwaõ Buruti rao awė si hönõ
iwaõ buruti Ràò awė zatò:
"He Ama Ziràò uwu zi hönõ
" " " " zatò
bõj wõ busi dödõ jaw̃a gaté
" " " " " m'bò
heza n'ajau làuru fanu'a
" " " nifòfò
amàèfa'õ gaforė mi tėghè
" " hhò

Amàèfa'õ m'bulu wali'era

" " wanulò

maòsò duada uwu zihõnõ

" " " zatò

ihalõ n'aja n'ija làuru fanu'a

" " " " nifòrò

ihalõ n'aja aforė ni tèghè

ihalõ n'aja aforė tuhò

" " bulu wali'era

" " m'bulu wànulò

famàèfa m'bòwò wusõ kara

" " dà'ò

ba awâna fàèfa m'bòwò wusõ kara

" " " " dà'ò

òmusò dödõ ghõ n'ija jawa gatė

" ghõ n'ija dödõ jawa n'bò

ebua ghõ n'ija dödõ ezài masöla

" " " " " omo

me no tumbu n'ono fimatua

" " " latanò

me no fàèfa m'bòwò wusõ kara

" " " " " dà'ò

ba ifatörõ döj ba wàngòwai

" " " " we'asò

~~ba sia'a mba'uwa danõ hia~~

ba sia'a m'Ba'uwa danõ Hia

" " " " " da'ò

ba itètè Balugu Luò mewõna

" " " " mesò

sambua Lakindrõ lai si tambalìwõ

" " " " sàndroro

zi siwa ghõ n'ija n'ono fagölõgölõ

" " " " " falò'òlò'ò

sambua Duada hia walàngi adu

" " " " luò

" wõ Lahari sòfusõ kara

" " " " dà'ò

" Hulu hada ana'a

" " " hamò

Sàmbua Duha zàngarõra

sàmbua m'balugu Duha zi ledò

" Dàeli salimagõ wànada

" " " wàilò

" Gözõ helahela danõ

" " " da'ọ̀

Da'õ ghõ n'ija n'ono simatua

" " " " latanò

Ghõ n'ama Siràò uwu zi hönõ

" " " " zatọ̀

Ono si dasiw̃a niha, ghõ n'ija n'ono ha wa'atò

lalàu màmazöbi arõ gòsali

" " " " duhò

iwaõ Sirao uwu zi hönõ

lawaõ Sirao uwu zatọ̀

bõj mifasöbi arõ gòsali

" " " duhò

oroma danija zò'aja arõ gòsali

" " " " " duhò

ube ami bà hàèri tòtoa m'burusa

" " " " dòhò

itaruõ ba dalu golaja ma

" " " zebolo

iwaõ: "He ono si dasiw̃a niha;

iwaõ he ghõ n'ija ono ha wa'atò:

Mi àè ni òlembài dòtoa m'burusa

" " " " dòhò

oroma danija zò'aja arõ gòsali

" zò'aja arõ duhò"

mõj ua m'Ba'uwa danõ hia

mõj " da'ò

i'òlembàj dòto'a m'burusa

i'òlembàj dotoa dòhò

no aburu dànga te bõhõli

no àèfà dànga atòtò.

Ifuli tow barõ gòsali

ifuli tow barõ duhò,
mõj Lahari sòfusõ kara
"   "   "   da'ò
itufà dòtoa m'burusà
i'òlembài dòtoa dòhò,
No aburu dànga te bõhõj
no àefa dànga atòtò.
Ifuli ija börõ gòsali
ifuli tow ija börõ duhò.
Mõj danija Hulu hada ana'a
mõj hulu hada hamò.
I'òlèmbài dòto'a m'burusa
"   "   dòhò.
No aburu dànga te bõhõli
no àefa dànga atòtò.
Ifuli ija barõ gòsali
"   "   "   duhò.
Mõj duada Hija walàngi adu
mõj duada Hija walàngi da'ò
i'òlèmbài dòto'a m'burusà
no àefa dànga te bõhõli,
"   "   "   lõ arò,
Ifuli ija barõ gòsali
"   "   "   duhò
Mõj Dàeli sawài ana'a
"   "   "   hamò
i'òlèmbài dòto'a m'burusà
"   "   dòhò
no àefa dànga te bõhõli
"   "   "   lõ arò.
Ifuli ija barõ gòsali
"   "   "   duhò.

Mő̃j Lakindrõ n'dràì Istàmbàliwõ
"   "   làì fasadoro
i'òlèmbài dòto'a m'burusà
"   "   dòhò
no àèfà dànga atòtò.
Ifuli ija barõ gòsali
"   "   "   duhò
Mő̃j Hulu börõ danõ
mő̃j Hulu börõ n'dràọ̀,
i'òlèmbài dòto'a m'burusà
"   "   dòhò,
no aburu dànga te bõhő̃j,
no àèfa dànga atòtò,
ifuli ija barõ gòsali,
"   "   "   duhò.
Mő̃j Gözõ tuha zàngaröfa
"   "   "   zi ledò
i'òlèmbài dòtoa m'burusà
"   "   dòhò
no aburu dànga to bõhő̃j,
no àèfa dànga atòtò
Ifuli ija barõ gòsali
"   "   "   duhò.
Mő̃j Lasòrò gài si siw̃a demò
"   "   "   "   "   daha,
i'òlèmbài dòtòa m'burusà
"   "   dòhò
ho aburu dànga te bõhő̃j,
no àèfa dànga atòtò,
ifuli ija barõ gòsali
"   "   "   duhò
Lwaõ Siràò uwu zi hönõ
"   "   "   zatọ̀:
"He balugu luò mewőna;
"   "   "   mesò.

Àè, òlèmbài dòtoa m'burusà
" " " dòhò
Maòsò m'balugu Luò mewõna
" " " mesò,
ho i kambõlõi jawã dòtoa m'burusà,
" " dòtoa dòhò,
" i kamberài dōri ana'a dōri
" i'kaberài dōri hàmò,
fàò m'beli bola lahina
" m'balū " n'àfò
fàò jawã galimawã ōri
fàò jawã m'balsòta m'bàgò
i'òlèmbài dòtoa m'burusà
i tufá dòtoa dòhò.
hulõ ni kitõ dōdõ lalu'a
fàlèmba jawã duturu luò
ba itugelai m'bo'õ m'burusa
i'tugelai n'ighu dòhò
i'ola jawã dalu golajama
iwai simanè, talu sebolo
manè aibài arõ gòsali
simanè sibài arõ duhò
ilàu mamànahàè tōrõ ana'a
" " tōri hamò
ifaligõligõi dòtoa m'burusà
ifàli goligoj dòtoa dòhò
ibõzini jawã n'àngi
ba ibõzibõzini n'arõ luò
tehoj lawuò fatòtò ba'u
m'baliwa zàughu ehcha
" si batua n'òsò
iwaõ Siràò uwu si hõnõ
" " " zatò:
"Fuli'õ tow barõ gòsali
" " " duhò
he balugu luò mewõna
" " " mesò

Ajau sa'àè n'arõ gòsali
"   "   "   duhò
"   lalai giri zana'a
ghöu   "   "   hamò
Ajau jawã m'bawã làuru tumba wàghė
ghöu jawã làuru ni fòfò
"   "   gaforė si öfa singa
"   "   "   famàèdò.
Ajau jawã m'bulu wali'era,
"   sà m'bulu wanulò
"   sa'àè zaga ni omonumonu,
"   "   "   ni'òsilatào,
ajau jawã m'belu bola lahina
"   M'belu bola n'àfò
Ajau jawã m'bawã gali mawa'öri
ghöu sa'àè m'balaò ta m'bàgò
sumàngė n'ono dalifusõ
"   "   maghelò
ghöu sa'àè lawölõ m'böwõ ba wanada
ajau ziñdroa m'böwõ ba wamàilò
da'õ zanegu tome na lõ oja
zamahowuhowu wõ tome zatò
andrõ mauwu m'böwõ.börõ gòsali
"   "   "   "   duhò
Ajau balugu luò mewõna
"   "   "   mesò
Tòbai àèfà jawã tòbõhöli
wa lõ abêta jawã atòtò
wa ghöu sa'àè n'àrõ gòsali
"   "   "   "   duhò
andrõ mauwu n'ono dalifusõ
"   "   "   nowalò
jalugõ wàngaligu ba darõma
"   "   "   we'asò
"   wangali m'börõ sisi
fàngali m'bu'u kawònò

Ajau n'amau lõ'õ bõhõli
aja " " batò
manõ zi'ulu salawã helanõ
" " tuha teròngò
hulõ jawã m'balugu luò mewõna
famàèdou salawã helanõ
" le tuha teròngò
manõ m'balugu sawujuwuju
" " sàuli arò

Ha tawa'õ mege ja no
tafuli ba m'börõ hò'àè

Bõrõ hò'àè ba wèngetu, imanè:
"Ha zi'ugu'ugu, ha zi höngõhöngõ
Luò mewõna jawã'õ
momahàj ràtè firõ
famöbõ zilötõ danõ
fa lõ muhew, lõ tumõgõ,
furi zi siwã nga'ö tõ,
Ho atua jawã ziràò
luò mewõna wàngali
wàngali börõ gòsali,
zo'aja làuru sõrömi,
naha li tè ndroma li,
furi zi sagötõ mòndrõj.

Ajau n'amau lõ'õ bõhõli
aja " " batò
manõ zi'ulu salawã helanõ
" " tuha teròngò
hulõ jawã m'balugu luò mewóna
famàèdou salawã helanõ
" le tuha teròngò
manõ m'balugu sawujuwuju
" " sàuli arò

Ha tawa'õ mege ja no
tafuli ba m'bõrõ hò'àè

Bõrõ hò'àè ba wàngetu, imanè:
"Ha zi'ugu'ugu, ha zi hõngõhõngõ
Luò mewóna jawã'õ
momahaj ràtè firõ
famöbõ zilötõ danõ
fa lõ muhew, lõ tumõgõ,
furi zi siwã nga'ötõ,
Ho atua jawãziràò
luò mewóna wàngali
wàngali bõrõ gòsali,
zo'aja làuru sõrõmi,
naha li tè ndroma li,
furi zi sagötõ mòndrõj.

Lahewa 9/4.

angi betekent alles.

Tuha alölöa ni'angi:

donker (ögömigömi) wordt säü

deze iwalögö hulö tö bali nita lö ozoma:

Tuha ni lö ozoma.

deze benoemd niets in de säü, behalve als mensch

mö alölöa daö: word

Di hài si lö ama (ook wel: Mahài)

had 9 tögi ni'ichu, omdat als mensch

hamu hamu ni'ija: àagi:

1) àngi hulö Baru lüsiö

2) " " Barra zari (mes)

3) " safüsi

4) " hulö hädiö àitö

5) " " dinali

6) " säughu hulö falitö

7) " hulö zilatàö (haar)

8) " zi hulö ni'idanö (hand)

9) " hulö warögha.

---

fasuüdè ina.

abö böj, mödài: tanöma danö.

mate zihài mö lö drü

op zijn voorhoofd:

eū sò lambajo ngaeū
tedow ija : finò esolo nija
morrūa dobūra, àeghū taor

I. ba kabölö
dimanè nida:
1. Barà si Hòlò göba
2. Tūre būlū arō (dese bi de daara
ehuten hàmaläingi δ!)

Balièū (Faliera sò angi).

II. aan linker kant mò wūa
1. Tūla Djia. ♀ 2 (mò lèm bè àngi)

Fūjū alitō

Tula Drūi

Gatūre.

---

verhaal [illegible] bala [illegible] in
Jiàsò in een blank: in verband
met rijst kaf.